

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Ühiskonna ja infoprotsesside analüüsi õppekava

Tatjana Razguljajeva

Eesti venekeelsete meediakanalite suhtlemine venekeelsete elanikega ja
neile sõna andmine COVID-19 vaktsineerimise teemal 2021-2022

Magistritöö

Juhendaja: Triin Vihalemm, PhD

Tartu 2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1 TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	7
1.1 Kriisi definitsioon ja elutsükkel	7
1.2 Meedia roll kriisiolukorras	9
1.3 Ajakirjaniku roll ja praktikad kriisolukorras	12
2 JUHTUMI KIRJELDUS	15
2.1 COVID-19 tervisekriis Eestis.....	15
2.2 Inimeste infovajadused ja usaldus allikate suhtes	16
3 UURIMISKÜSIMUSED	20
4 METOODIKA	21
4.1 Meediatekstide analüüs	21
4.2 Poolstruktureeritud intervjuu.....	27
4.3 Meetodi kriitika	29
5 ÜLEVAADE UURIMISTULEMUSTEST.....	30
5.1 Venekeelse elanikkonna vaksineerimise käsitus venekeelsetes meediakanalites	30
5.2 Venekeelse elanikkonna meedias kajastatud arvamused vaksineerimise teemal	35
5.3 Toimetuste praktikad COVID-19 tervisekriisi ja vaksineerimise teema kajastamisel.....	41
5.4 Toimetuste suhtlemine auditooriumiga ning tavainimeste kogemuse kajastamine ja vahendamine	49
6 UURIMISTÖÖ JÄRELDUSED	53
7 SOOVITUSED MEEDIA JA TEISTE INSTITUTSIOONIDE KOOSTÖÖ TÕHUSTAMISEKS TERVISEKRIISI OLUKORRAS.....	56
KOKKUVÕTE.....	58
SUMMARY	60
KASUTATUD KIRJANDUS JA ALLIKAD	62
LISAD.....	68
Lisa 1. BPMN diagrammi koostamisel kasutatud elementide loetelu ja nende tõlgendused (autori koostatud).....	68

Lisa 2. Kodeerimisel kasutatud artiklid	69
Lisa 3. Kodeerimisjuhend	101
Lisa 4. Intervjuukava.....	105
Lisa 5. Artiklite arv, milles said sõna arstid ja meedikud (uudisteportaalide lõikes)	107
Lisa 6. Küsitlused (<i>vox populi</i>) venekeelse elanikkonnaga, mis olid avaldatud uudisteportaalides.....	108
Lisa 7. Tavakodanike kommentaarid sündmuskohalt erinevates uudisteportaalides	110
Lisa 8. Kõneleja roll artiklis ja selle esinemissagedus.....	113
Lisa 9. Intervjuude järgne mõttekaart	115

SISSEJUHATUS

21. sajandi üks suurimaid vapustusi oli koroonaviiruse SARS-CoV-2 tekitatud COVID-19 puhang. Hiinast alguse saanud ja seejärel kogu maailma vallutanud haiguse vastu võitlemiseks leiutati vaktsiin vähema kui aastaga. Eestis algas laialdasem vaktsineerimine 2021 aasta alguses ja soovijaid oli palju. Aja möödudes selgus, et märkimisväärne osa elanikkonnast on siiski kõhkleva positsioonil või ei soovi end COVID-19 vastu vaktsineerida, kusjuures kõhkleva positsioonil olid peamiselt vene keelt kõnelevad inimesed (Kärblane, 2022). Küsitluste põhjal on venekeelse elanikkonna seas olnud mittevaktsineeritute osakaal püsivalt suurem (Tervise Arengu Instituut, 2021: 46).

Magistritöö teemavalik kujunes välja minu isiklikust kogemusest ja huvist. Olles vene keelt emakeelena kõnelev inimene, kes on samal ajal edukalt Eesti ühiskonda integreerunud, osutus vaktsineerimise periood minu jaoks väga keeruliseks. Vaktsineerimise teemal ringles minu lähikonnas ja avalikus meedias eesti ja vene keeles erinev info. Minu lähiringis jälgitakse peamiselt Eesti venekeelset ja Venemaa meediat, aga mina eduka lõimujana kasutan peamiselt eestikeelset meediat, mistõttu olin pidevalt vastuolulises informumis. Sündmuste edenedes esitasin endale küsimuse: mis oli vaktsineerimise või vaktsineerimata jätmise otsustamisel määrav? Kas venekeelne meedia mõjutas mingil määral inimeste otsust?

Käesolevas töös keskendun meedia kahele funktsioonile – avaliku arutelu motiveerimisele ja avaliku arvamuse kujunemise jälgimisele. Uurin neid funktsioone, kasutades näiteid ja tulemuste juba läbiviidud uuringutest.

Kriisi ajal võivad haavatavamad elanikkonnarühmad (puuetega inimesed, eakad inimesed, rahvusvähemused jt) olla raskemas olukorras. Rahvusvähemuste jaoks võib kriisiperioodil teabe saamine olla piiratud riigikeele ebapiisava valdamise, kultuuri, religiooni või teabe saamise harjumuste erinevuste tõttu. Eriti olulist rolli selliste elanikkonnarühmade jaoks olulise teabe edastamisel mängib meedia.

Samas meedial on oluline roll inimeste teavitamisel ja avaliku arvamuse kujundamisel uute nähtuste suhtes, mida COVID-19 vaktsiin kahtlemata oli. Erinevad farmaatsiaettevõtted tõid uued vaktsiinid turule kiiresti ja sellega seoses tekkisid ka poliitilised pinged riikide vahel. Lisaks algas rahvusvaheliselt sotsiaalmeedias aktiivne COVID-19 vaktsiinide vastane kommunikatsioon. Seega kaasnes tervisekriisiga (nakatumiste rohkus ja haiglakohtade nappus) elanikkonna jaoks ka vaksineerimist puudutav infosegadus, kus erinevatest allikatest tuli vastukäivat infot vaktsiinide toime, kõrvalmõjude jms kohta. Kriisikommunikatsiooni roll on lisaks instrueeriva info edastamisele toetada elanikkonda ka infosegaduse olukorras.

Lisaks avalikkuse teavitamisele hõlmab kriisikommunikatsioon ka infovahetust olukorrale reageerivate ametkondade, ettevõtete, vabäihenduste ja meediaorganisatsioonide vahel (Riigikantselei, 2021). Uuringud näitavad (Teadusagentuur, 2022: 15-17), et sellega ei saadud piisaval määral hakkama ning just kriisikommunikatsioon oli oluliseimaks puudujäägiks pandeemia ajal – esile on toodud valitsuse ja erakondade kõneisikute sõnumite vastukäivus, info edastamise põhikanalite muutmine kriisi kestel, infopuudus ja ebaselged sõnumid.

Eesti venekeelne auditoorium tarbis aktiivselt ka Venemaa meediakanalite infot (Turu-uuringute AS, 2022). Kahe polaarselt erineva informuumi olemasolu, ja segaduse tõttu, millist allikat usaldada ning tihtipeale ka keelebarjääri tõttu, on vene elanikkond kriisideks vähem valmistunud (Siseministerium, 2021: 6; Siimsen, 2021: 8).

Oluline roll infokanali usaldusväärsuse kujunemisel on inimestel, kes ja kui regulaarselt antud kanalis sõna saavad – kas poliitikud, valdkonna spetsialistid või tavakodanikud? Töö **eesmärk** on välja selgitada, kuidas Eesti venekeelsed meediakanalid selgitasid oma lugejaskonnale vaksineerimise teemat, kellele nad sõna andsid ning kuidas said vaksineerimise teemalistes artiklites sõna venekeelsed tavakodanikud.

Minu magistritöö on piiritletud uudisportaalidega. Kuna mind huvitab just rahvuslik-keeleline aspekt meedia kaudu toimunud vaksineerimise teemalistes kommunikatsioonides, siis keskendusin eeskätt venekeelse elanikkonna vaksineerimist puudutavale kommunikatsioonile, mis toimus meedia vahendusel. Uurimus keskendub sellele, kes said sõna vaksineerimise teemalistes uudistes ja kui palju vahendati tavakodanike

muresid ning millises võtmes neid uudiseid kajastati. Selleks, et mõista toimetuste eesmärke ja praktikaid vaksineerimisteemaliste uudiste kajastamisel, tegin poolstruktureeritud intervjuud Eesti suurimate venekeelsete meediaväljaannete toimetajatega. Selline lähenemine aitab aru saada, kas meedias ilmunud uudiste kontentanalüüsi tulemused peegeldavad ka toimetuste teadikke allikate ja teemade valikuid. Tulemuste põhjal püüan anda ka mõned soovitusel kommunikatsiooni tõhususe parandamiseks kriisiolukordades.

Teadaolevalt ei ole Eestis seda teemat sellest vaatenurgast veel uuritud. Kommunikatsiooni valdkonnas on läbi viidud mõned uuringud, mis on seotud COVID-19 tervisekriisiga. Näiteks Facebooki grupi postituste analüüs (Riidas, 2021) või Delfi uudisteportaali kommentaaride analüüs (Skiljova, 2022), kuid veel ei ole uuritud, kuidas venekeelsed uudisteportaalid vaksineerimist kajastasid ja auditooriumiga suhtlesid.

Töö jaotub seitsmeks osaks: esimeses peatükis tutvustan olulisi teoreetilisi ja empiirilisi lähtekohti. Teises peatükis annan lühiülevaade juhtumist, millele järgneb kolmas peatükk, milles sõnastan töö uurimisküsimused. Neljandas peatükis tutvustan andmekogumis- ja töötlusmeetodeid ning metodikriitikat. Viiendas peatükis esitlen töö tulemusi, mille hulgas on ka toimetuste praktikad vaksineerimisküsimuse kajastamisel. Kuuendaks peatükiks on järelduste osa, milles kõrvutan kontentanalüüsi ja poolstruktureeritud intervjuude käigus saadud tulemusi teoreetilise materjaliga. Töö viimases osas pakun välja soovitusel meedia ja teiste institutsioonide koostöö tõhustamiseks tervisekriisi olukorras.

Soovin edastada suurimad tänusõnad minu magistr töö juhendajale Triin Vihalemmile, kes toetas mind ja aitas oma asjatundlike nõuannetega, mis aitasid kaasa töö valmimisele. Soovin tänada ka retsensenti Marko Uibut põhjaliku tagasiside eest. Lisaks soovin tänada Delfi, Postimehe ja ERR toimetajaid, kes olid intervjuude raames valmis jagama oma mõtteid ja kogemusi.

1 TOOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

1.1 Kriisi definitsioon ja elutsükkel

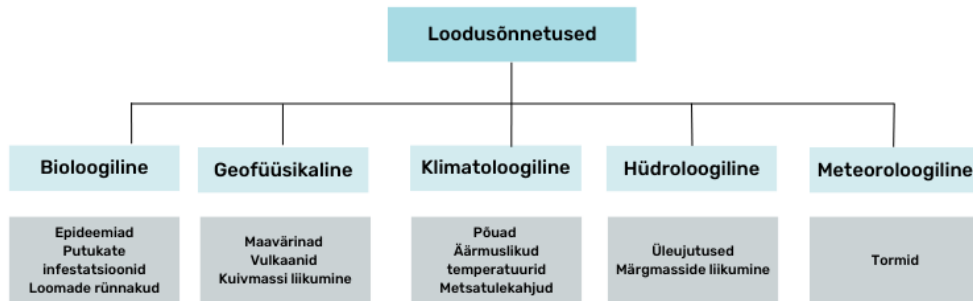
Mõistel „kriis“ on mitmeid definitsioone. Kriisid võivad tuleneda loodusõnnetustest, poliitilistest konfliktidest, tervisekriisidest või muudest hädaolukordadest, esineda erinevatel tasanditel ja erinevates valdkondades, ka nende ulatus on erinev. Kriisi tõlgendused on tihtipeale seotud kindla distsipliiniga, nagu näiteks psühholoogia, politoloogia, organisatsiooniteooria, või suurõnnetuste uuringud ja muud (Ermus ja Murumets, 2020: 90).

Meditiinilisest kirjandusest võetud ja Milašinovići formuleeritud kriisi sõnastus on seotud terviseohu faktoriga COVID-19 kriisis: „Kriis on inimorganismi ohtlik tervislik seisund, millest ta ei saa taastuda ilma pöördumatute kahjustuste, välise sekkumise või fundamentaalse ümberkorraldamiseta, kuna organismi kaitsvad (immunoloogilised) mehhanismid ei ole kriisist välja saamiseks piisavad“ (Milašinović, 2008). Siinjuures välise sekkumisena võib pidada inimeste vaksineerimist koroonaviiruse vastu.

Vabariigi valitsuse infonõuniku artiklis (Rugam-Rebane, 2006) toodud kriisi määratlus on kriisi põhipunktidenä järgmised: 1) põhiväärtused on ohustatud, 2) ajaressurss otsuste tegemiseks oli piiratud, 3) olukorda iseloomustab ebamäärasus. Antud kriisi definitsioon määratleb COVID-19 olukorda tervikuna, sest kriisi mõju on laienenud kõikidele inimtegevuse valdkondadele, nii valitsuse kui ka ühiskonna otsuste (näiteks vaksineerimise osas, tervise säilitamiseks ja kogu ühiskonnale ohu vähendamiseks tuli teha üsna kiireid otsuseid alles välja töötatud vaktsiinide osas) ja kõikide osapoolte otsustamisaeg olid piiratud. Samal ajal on pikka aega valitsenud ebakindlus erinevates valdkondades: kuidas korraldada inimeste põhitegevuse valdkondi, vähendades samal ajal uue nakkuspuhangu ohtu ja palju muud.

Zamoum ja Gorpe rõhutavad, et õnnetus/katastroof (ingl *disaster*) ja kriis (ingl *crisis*) ei ole üks ja sama. Sageli on õnnetustel suurem ulatus ja nende kõrvaldamiseks on vaja eri osapoolte tihedat koostööd. Mitteküllaldane õnnetuse haldamine võib omakorda

põhjustada kriiside tekkimist organisatsioonide sees (Zamoum & Gorpe, 2018). COVID-19 pandeemiat peetakse teaduskirjanduses kui üht loodusõnnetustest (Vos jt, 2011; CEPAL-UNDRR, 2021).

Joonis 1. Loodusõnnetuste kategooriad (allikas: (Vos jt, 2011: 62), autori kohandatud)

Kuigi teadusallikate põhjal viitab pandeemia loodusõnnetustele, kasutan selles töös mõistet „kriis“ COVID-19 pandeemia suhtes, sellel põhjusel, et eesti keeles ei leidu teist lähemat mõistet, mis ühendaks kogu COVID-19 pandeemia olemuse keerukuse. Lisaks ka inglise keeles kõige sagedamini just sõna „kriis“ sisaldub vaadeldavates mõistetes ja teoreetilistes alustes (nt *crisis communication*).

Coombs võtab eri aruteludes välja pakutud definitsioone kokku ja määratleb kriisi kui märkimisväärset ohtu tegevusaladele, mis võib tekitada negatiivseid tagajärgi, kui ei tehta samme kriisiolukorra lahendamiseks (Coombs, 2007: 3). Ta toob välja kolm olulisemat teaduskirjanduses aset leidvat kriisi elutsükli klassifikatsiooni: viieetapiline, neljaetapiline ja kolme-etapiline elutsükkel (Sarriegi jt, 2009: 2-3). S. Fink'i neljaetapiline kriisi elutsükkel hõlmab: 1) kriisi eeldused; 2) kriisi puhkemine; 3) kriisi ületamine; 4) kriisi lõpp. I. Mitroff'i viieetapiline kriisi elutsükli klassifikatsioon sarnaneb S. Fink'i omaga, kuid Mitroff pöörab tähelepanu ka kriisijärgsele ettevalmistumisele tulevikuks (see moodustab viiendat etappi). Coombs ühendas neid kolme-etapilise mudelisse, nimetades kolm etappi järgmiselt: kriisieelne; kriis; kriisijärgne (*Ibid*: 3). Seejuures on oluline, et oma kriisi elutsükli klassifikatsioonis rõhutab Coombs õppetundide arvesse võtmise ja tulevasteks kriisideks valmistumise tähtsust viimases etapis.

Seetõttu on vaja retrospektiivselt uurida vaksineerimise kajastamist uudisteportaalides ühe kriisitunni osana, et valmistuda ja võimaluse korral parandada kriisikommunikatsiooni tõhusust.

1.2 Meedia roll kriisiolukorras

Meedia mängib olulist rolli kriisiolukordade ajal, mil inimesed vajavad kiiret ja täpset vajalikku teavet selle kohta, mis tegelikult toimub ning kuidas peab tegutsema. Samal ajal vastutab meedia usaldusväärse teabe edastamise ja desinformatsiooni vastu võitlemise eest, sest kriisiolukorras võib teave kergesti muutuda ohtlikuks relvaks, mis võib külvata paanikat ja hirmu.

Meedial on mitmeid olulisi funktsioone kriisiolukorras. Tuntud massikommunikatsiooni teadlane D. McQuail toob välja järgmisi (McQuail, 2010):

- Teabe edastamine (kiire ja täpne teabe levitamine kriisiolukorras (põhjused, ulatus, tagajärjed, nõutavad meetmed – näiteks, ohutusjuhised, evakuatsiooniteed));
- Teabe kontrollimine (ametkondade tegevuse jälgimine ja kajastamine, võitlemine desinformatsiooniga);
- Psühholoogiline tugi (kriisipiirkonnas viibivatele inimestele teabe pakkumine abi ja toe saamise kohta);
- Avaliku arutelu motiveerimine (arutelu hõlbustamine kriisi põhjuste ja tagajärgede, elanikkonna arvamuste üle);
- Avaliku arvamuse kujunemise jälgimine (ühiskonna reageering kriisile ja selle mõju).

Kõrgtehnoloogia ajastul ei nõua teabe edastamine palju ressursi – teavet saab edastada interneti vahendusel minutite või isegi mõne sekunditega. Aeganõudvam on aga infovoe ja faktide kontrollimine. Uuringute tulemused (Palmedo jt, 2022; Melotti jt, 2022) näitavad meedia keskendumist võitlusele desinformatsiooni vastu pandeemia ajal. Mildred ja Gregory Perreault toovad välja, et liigne keskendumine väärinfo vastu

võitlemisele võib avaldada vastupidist mõju, sest inimesed võivad hakata uskuma seda, mille vastu meedia võitleb (Perreault, Perreault, 2021: 984).

Kriisi ajal võivad haavatavamad elanikkonnarühmad (puuetega inimesed, eakad inimesed, rahvusvähemused jt) olla raskemas olukorras. Rahvusvähemuste jaoks võib kriisiperioodil teabe saamine olla piiratud riigikeele ebapiisava valdamise, kultuuri, religiooni või teabe saamise harjumuste erinevuste tõttu. Kui inimene jäetakse välja süsteemist, mis tagab muu hulgas teabe hankimise, puudub tal ka juurdepääs selget otsustamist soodustavale keskkonnale (Palmedo jt, 2022: 3). Järgmisena käsitlen seost riskitaju ja usalduse vahel teabeallika vastu, milleks võib muu hulgas olla ka meedia.

1.2.1 Riskide tajumise ja teabeallika usalduse seos

Vaktsineerimisotsuse tegemine on kahtlemata oluline otsus, mille inimesed pidid langetama COVID-19 leviku olukorras. Vaktsineerimise otsus tehakse lähtudes oma väärtustest, veendumustest ja varasematest kogemustest (Palmedo jt, 2022: 2). Vaktsineerimisotsuse näol on tegemist eelkõige isikliku terviseriski otsustega. Kuna vaktsiinid töötati välja vähem kui aasta jooksul pärast koroonaviiruse puhangut Hiinas, kartsid paljud võimalikke tuvastamata kõrvaltoimeid ja oli hirm uue ja teadmatu ees. Hoolimata sellest oli suur ühiskondlik surve ja ootus, et enamus inimesi läheb esimesel võimalusel vaktsineerima. Kärblane leidis oma magistritöö raames, et vaktsineerimisest keeldujad ja selles kõhklevad olid kõige vähem nõustunud väidetega „vaktsineerimine on ohutu“ ja „vaktsiine puudutav ametlik teave on usaldusväärne“ (Kärblane, 2022: 28). Sellele lisandus ka valitsuse ning mõnede ühiskonna esindajate surve koroonaviiruse leviku tõkestamiseks ja piiratud ressursid – haiglavoodite ja meditsiinitöötajate puudus. Üheskoos oli sellel suur mõju vaktsineerimisotsuse langetamisele, inimeste hirmude ja kahtluste tekkimisele.

Liddell jt uurisid tegureid, mis on seotud Austraalias elavate pagulaste kõhklustega vaktsineerida koroonaviiruse vastu. Nad leidsid, et nende jaoks, kes kavatsevad vaktsiini saada, kui ka nendele, kes kõhklevad oma otsuses, oli peamiseks takistuseks teabe puudumine koroonaviiruse vaktsiini ja selle ohutuse osas. Mõlemas rühmas oli raskusi COVID-19 vaktsiini pakkuvate tervishoiuteenuse osutajate usaldamisega (Liddell jt, 2021: 3). Väidete osas nõustusid mõlemad rühmad, et „COVID-19 vaktsiinil võivad

tulevikus olla tundmatud tagajärjed“, „COVID-19 vaktsiin võib põhjustada koheseid probleeme (nt kõrvaltoimeid)“, ning et „COVID-19 vaktsiin ei pruugi olla ohutu“. Kõhkleivate rühmas enam kui 60% respondentidest vastasid, et neil ei ole vaja COVID-19 vastast vaktsiini, sest Austraalias ei ole koroonaviirust ning et „ei ole selget teavet COVID-19 vaktsiini ja selle ohutuse kohta“. Need tulemused viitavad sellele, et pagulased ei tajunud COVID-19 riski, sest Austraalia tervishoiu ametkonnad ja meedia ei olnud edastanud infot, mis aitaks mõista olukorra ja riski tõsidust või pagulased lihtsalt ei uskunud seda. Artikli autorid rõhutavad, et usaldus tervishoiuasutuste vastu on vaksineerimisküsimuses üks peamisi tegureid, mis on seotud COVID-19 vaktsiini kõhklusega pagulaste seas (*Ibid*: 3). Palmedo märgib ka, et usaldamatus valitsuse ja tervishoiuga seotud institutsioonide vastu on paljude varasemate vaktsiinide tagasilükkamise üks olulisemaid tegureid (Palmedo jt, 2022: 3).

Riski tajumise ja usalduskanali olemasolu vahelist seost on uuritud ka Eesti kriisiolukordade kontekstis. Riskihoiatuse usaldamisel mängivad olulist rolli meediakanalid, kuid need on olulised ainult passiivselt teavet otsivatele teabe saajatele või neile, kes usaldavad meediat ja peavad seda peamiseks allikaks usaldusväärse teabe saamiseks kriisiolukordades. Nende arvates on meediakanalid võimelised riske kaaluma ja edastama ainult seda, mis on kinnitust leidnud (Vihalemm jt, 2012: 14, 17). Uuring näitas, et ei ilmne selline usaldus kõigis olukordades ja kõigis sotsiaalsetes rühmades. Näiteks eesti venekeelse elanikkonna puhul selleks, et ohtu hinnata või sellega emotsionaalselt toime tulla oli lisaks institutsionaalselt vormistatud sõnumitele oluline ka mitteformaalne suhtlus tuttavate ja perekonnaliikmetega (*Ibid*: 19, 21).

Teises Rootsi näitel (kus ühiskond on veelgi mitmekultuurilisem kui Eestis) läbi viidud uuringus, mis põhineb ka teiste riikide kogemustel, rõhutatakse, et kui inimesed ei usalda ametiasutusi ja neid, kes nende sõnumeid edastavad, muutub kriisiolukorras inimestele teabe edastamine väga keeruliseks (Falkheimer ja Heide, 2006: 182). Rootsi ühe läbiviidud meedianalüüsi kohaselt on rootslaste ja sisserändajate või nende järeltulijate vahel mitmeid erinevusi, üks neist on esimese põlvkonna sisserändajate keelebarjääride olemasolu ja/või täielik huvi puudumine riiklike uudiste vastu. Sisserändajad vaatavad sagedamini ka rahvusvahelisi telekanaleid (*Ibid*: 185). See langeb kokku ka meie riigi kogemustega, kuna vanem venekeelne põlvkond, kes on Eestisse jäänud pärast

Nõukogude Liidu lagunemist, sageli ei oska eesti keelt infotarbimiseks sobival tasemel ja eelistavad vene satelliittelevisiooni (Mindshare, 2022).

Kokkuvõttes, sotsiaalselt keerukates ühiskondades ei saa piirduda ühesuunalise kriisikommunikatsiooniga, sest riski tajumisele ja mõistmisele võivad mõjutada mitmed olulised faktorid: keele valdamine, eelnevad kogemused ja eelistused informatsiooni otsimises jms. Ametkonnad ja selle teabe edastavate kanalid vajavad kultuuri mõistmist tegelike tingimuste kontekstis, milles inimesed eksisteerivad. Selleks on vajalik mitmehäälne kommunikatsioon, mis lisaks institutsionaalsele teabele pakub ka riske mõistmist aitavat infot. Siin oluline roll võib olla just meediakanalitel, kes saavad olla vahendaja rollis riigiasutuste ja tavainimeste vahel. Inimeste jaoks kõnelemise võimalus aitab saada vastuseid kriisiajal tekkivatele küsimustele, mis võimaldab raskustega toime tulla ja nende ületamiseks vajalikke otsuseid vastu võtta.

1.3 Ajakirjaniku roll ja praktikad kriisolukorras

Ajakirjaniku normatiivne roll seisneb avalikkusega olulise teabe jagamises. Kriisi tingimustes seisab ajakirjanike ees keeruline ülesanne koguda ja levitada ühiskonnale olulist ja usaldusväärset informatsiooni. Kriisiolukorras ajakirjanike suhted auditooriumiga ja lähenemine teabe kajastamisele võivad olla sarnased tavapärasel ajal kasutatavaga, kuid võivad ka erineda sellest (Perreault, Perreault, 2021: 978).

Kriisikommunikatsiooni ajal täidavad ajakirjanikud erinevaid funktsionaalseid rolle. Nad aitavad teabe liikumist ühelt poolt riigiasutuste, ekspertide ja teiselt poolt laiema avalikkuse vahel. Ajakirjanikud teevad seda arvestades auditooriumi vajadusi (st mida ajakirjaniku arvates vajab nende auditoorium). See roll põhineb ajakirjaniku arusaamal vastutusest ühiskonna ees ja võimalusest aidata kaasa ühiskonna otsuste tegemise lihtsustamisele (*Ibid*: 979).

Ajakirjanikud aitavad ka leevendada teravate teemade kajastamist, võivad teenida konkreetset kogukonda või olla vahendaja rollis, jälgides ja otsides asjakohast teavet sündmuste ja ohtude, mis vastaks avalikkuse tajutavale koostöövajadusele (*Ibid*: 979).

Mildred ja Gregory Perreault viisid läbi intervjuud USA ajakirjanikega, kes töötasid pandeemia ajal professionaalsetes väljaannetes ja analüüsisid, kuidas ajakirjanikud leidsid sidemeid allikate ja erinevate esindajatega ning kuidas nad määratlesid oma rolli COVID-19 kriisi ajal. Ühe intervjuueeritava sõnul tundsid ajakirjanikud koroonaviiruse ajal isiklikku vastutust inimeste ees vajaliku teabe edastamise eest. See ilmnis eriti ajal, mil inimesed ei näinud koroonaviirust ohuna ja uskusid, et meedia ja valitsus tekitavad paanikat (*Ibid: 977*).

Teine ajakirjanik märkis, et ta tundis end haavatavana pandeemia ajal, nagu teisedki, kuid vaatamata sellele nägi ta oma rolli ühiskonna aitamisel raskustega toime tulla (*Ibid: 981*).

Ajakirjanikud rõhutasid, et pandeemia ajal pidid nad kajastama uudiseid, millele nad enne kriisi ei olnud spetsialiseerunud, nii et pandeemia ajal ilmnis vajadus ajakirjanike mitmekülgsusele (*Ibid: 982-983*). Vastajad rõhutasid ka seda, et pandeemia ajal oli raske kajastada inimeste arvamust, sest kehtestatud pandeemia ajal piirangud põhjustasid uusi väljakutseid. Kuid need väljakutsed võisid avaldada positiivset mõju ka auditooriumiga väljakujunenud suhtlemise tavade muutmisele. Näiteks võib arvamusküsitlust läbi viia pandeemia ajal erinevate veebipõhiste tarkvarade abil (nt Zoom), mis aitaks neid raskusi ületada (*Ibid: 978*).

Ajakirjanikud tuginesid kriisi ajal terviseekspertide arvamusele, et vastata auditooriumi küsimustele, kuid samal ajal tundsid, et nende võib olla auditooriumi poolt ignoreeritud, sest neid ei usaldata (*Ibid: 984*). Autorite sõnul, võib madal usaldus ajakirjanike vastu olla tingitud ajakirjanike konkurentsist väärinformatsiooniga, mille tagajärjel on avalikkusel raskem tõde valedest eristada.

Autorid märgivad, et ajakirjanike ja auditooriumi suhtlemisel, näiteks veebiplatvormide kaudu on positiivne mõju. Uuringud näitavad, et kriisi ajal aruteluprotsessis osalev auditooriumi liikmetel tuleb vajalik teabe kiiremini meelde ja nad tõenäolisemalt võtavad ette vajalikud meetmed (*Ibid: 986*).

Kokkuvõttes kriisiolukordades võivad ajakirjanikel olla erinevad rollid. Pandeemia tõttu ajakirjanikud on pidanud silmitsi seisma mitmesuguste väljakutsetega. Piirangute tõttu oli küsitluste läbiviimine ja auditooriumiga suhtlemine raskustatud, mistõttu nende

avaliku arutelu motiveerimise roll oli osaliselt piiratud. Sellele lisandus ka suur vastutustunne auditooriumi ees, mida ajakirjanikud pandeemia ajal tundsid. Samuti ajakirjanikud tundsid inimeste usaldamatust tervishoiuekspertide arvamuste kajastamisel, mis pani neid mõnes mõttes võitlema nende rolli eest usaldusväärse teabe edastajana.

2 JUHTUMI KIRJELDUS

Käesoleva peatüki eesmärk on anda ülevaade vaktsineerimise käigust Eestis ja sellega kaasnevatest statistilistest andmetest. Eeskätt olin huvitatud statistikast, mis kajastaks COVID-19 vastu vaktsineerimise tulemusi või üldist vaktsineerimisse suhtumist COVID-19 vastu venekeelse elanikkonna seas. Peatüki kirjutamiseks kasutasin ma avatud andmed, samuti tegin päringu Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskusse. Kahjuks vastuseks oli, et Tervise infosüsteemi ei koguta andmeid inimeste keeleoskuste sh emakeele osas ning ei koguta andmed patsiendi rahvuse ega ka kodakondsuse osas. Selle tõttu ei olnud neil võimalik minu päringule vastata.

2.1 COVID-19 tervisekriis Eestis

Esimesed vaktsiinid COVID-19 viirushaiguse vastu jõudsid Eestisse 26. detsembril 2020. aastal ja juba järgmisel päeval alustati elanikkonna kõikides Euroopa Liidu riikides (Terviseamet, 2020). Esimene COVID-19 vastu vaktsineeritu Eestis oli Ida-Viru keskhaigla töötaja doktor Jelena Rozinko (IVKH, 2020). Lisaks tervishoiu töötajatele olid prioriteetseteks sihtrühmadeks ka hoolekande asutuste töötajad ja elanikud, kõik üle 70-aastased inimesed ning inimesed teatud diagnoosidega (ERR, 2020). Alates aprillist oli võimalus registreeruda vaktsineerima ka üle 65 aastastel inimestel (Terviseamet, 2021). Järk-järgult sai vaktsiin kättesaadavaks ka noorematele elanikkonnarühmadele ja 17. juuniks pakuti vaktsiini ka kõigile vähemalt 12-aastastele lastele (Terviseamet, 2021).

Samal ajal kui Tallinnas olid pikad vaktsineerimisjärjekorrad, siis Ida-Virumaal oli vaktsineerimisega hõlmatus riigi madalaim ning valitsus püüdis välja mõelda üha atraktiivsemaid viise, kuidas inimesi vaktsineerima meelitada. Näiteks 2021. aasta aprilli lõpus teatati, et Ida-Virumaal saavad vaktsineerimise võimaluse kõik vähemalt 18-aastased inimesed, kes tulevad vaktsineerima koos 70-aastase või vanema inimesega (Terviseamet, 2021). 10. maist oli Ida-Virumaal võimalik töökohal vaktsineerida kõikidel inimestel alates 16. eluaastast (Terviseamet, 2021). Piirangud ja võimalus pärast

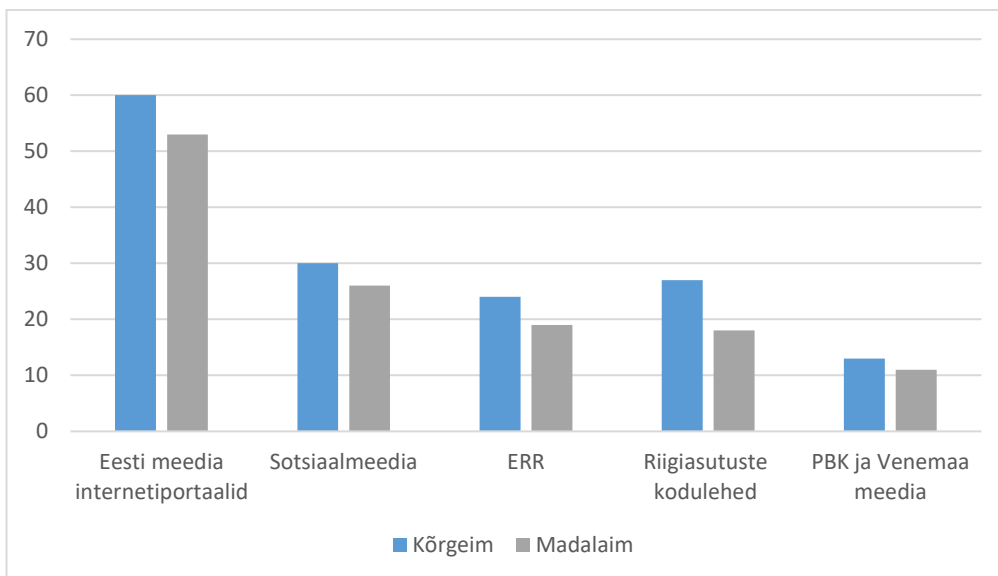
vaktsineerimist normaalsesse ellu naasta on olnud Eesti elanike üks peamisi argumente vaktsineerimiseks (Terviseamet, 2021).

2.2 Inimeste infovajadused ja usaldus allikate suhtes

COVID-19 teemalised küsitlused olid Riigikantselei poolt tellitud uuringud, mida teostas Turu-uuringute AS. Uuringu eesmärgiks oli elanike ohutunnetuste ja hoiakute kaardistamine koroonaviiruse leviku osas. Esimese laine küsitlus oli läbi viidud eriolukorra esimesel nädalal, 19. märtsil 2020. aastal ning edasi toimus üks küsitluslaine kord nädalas kuni eriolukorra lõpuni. Selle töö raames võtsin analüüsi 23. (Turu-uuringute AS, 2021), 24. (Turu-uuringute AS, 2021), 28. (Turu-uuringute AS, 2021), 31. (Turu-uuringute AS, 2021) - 32. (Turu-uuringute AS, 2021), ja 37. (Turu-uuringute AS, 2022) küsitlusaine andmed. Küsitlused olid läbiviidud vahemikus veebruar 2021 – jaanuar 2022. Keskmine vastanute arv oli 1250 inimest (sh Ida-Virumaalt lisavalim 250 inimest).

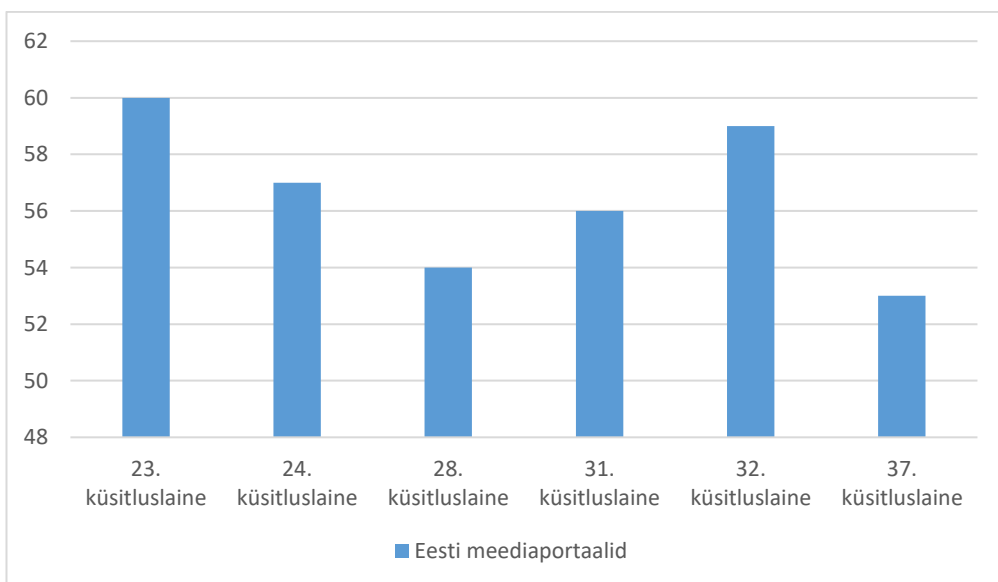
2.2.1 Infokanalid koroonaviiruse teemal

Jooniselt 2 on näha, et kõikide töös käsitlevate küsitluslainete tulemuste lõikes olid mitteeestlastest respondendid kõige rohkem usaldanud Eesti meedia internetiportaale (23. küsitluslaines - 60%), sotsiaalmeediat oluliseks pidanud vastanute protsent püsis ajajooksul vahemikus 26-30% (kõrgeim protsent vastanutes 23. küsitluslaines), Eesti Rahvushäälingu err.ee portaali usaldavate protsent kõikus 19-24% vahemikus (kõrgeim 24. küsitluslaines). Riigiasutuste kodulehtel olevat infot usaldasid keskmiselt 18% vastanutest (kõrgeim näit - 27% vastanutest 37. küsitluslaines), PBK ja Venemaa televisiooni uudiseid ja saateid pidas oluliseks infoallikaks sel ajal keskmiselt 11% vastanutest ja see protsent oluliselt aja jooksul ei muutunud.

Joonis 2. Olulisemad allikad koroonaviirusest, %-des (Allikas: Turu-uuringute AS, autori koondatud versioon)

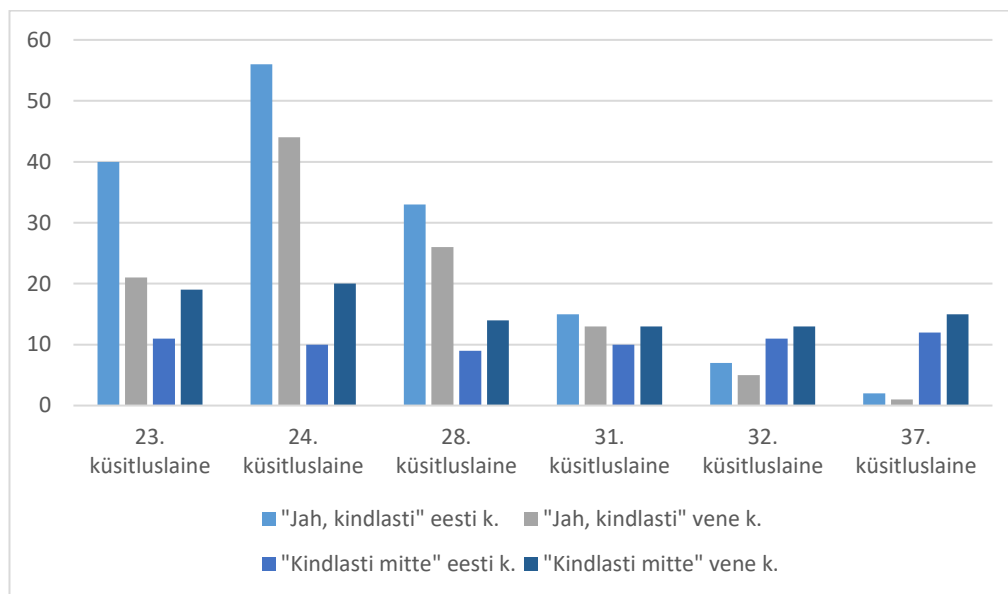
Oluline on ka, et kõikides käsitlevates küsitluslainetes pidasid mitte-eestlastest inimesed oluliseimateks allikateks, kust saada informatsiooni koroonaviirusest ja sellest, mida teha koroonaviirusega seotud olukorras just Eesti meediaportaale (Delfi ja Postimees) (Joonis 3).

Joonis 3. Eesti meediaportaalide usaldusväärsus küsitluslainete lõikes, %-des (Allikas: Turu-uuringute AS, autori koondatud versioon)

2.2.2 Suhtumine COVID-19 vastu vaktsineerimisse

Joonisel 4 on näha, et kõigis analüüsitud küsitluslainetes moodustasid mitte-eestlastest suurema osa neist, kes ei soovi vaktsineerida.

Joonis 4. Vaktsineerimise valmisolek suhtluskeele lõikes, %-des (allikas: Turu-uuringute AS, autori koondatud versioon)

Vaktsineerida soovivate inimeste protsendi langus oli tingitud asjaolust, et hilisemate küsitluste ajaks (august 2021 - jaanuar 2022 ehk 32. ja 37. küsitluslaine) oli suurem osa vastanutest vaktsineerimiskuuri juba läbinud. On märkimisväärne, et kui vaktsineerimist soovivate inimeste protsent kasvas vaktsineerimisperioodi algusest alates ja hakkas langema vaktsiinide saabumise ja vaktsinatsiooni kuuri läbimisega, siis nende mitte-eestlastest elanike protsent, kes ei soovinud vaktsineerida, jäi kogu perioodi jooksul vahemikku 13-20%.

2.2.3 Usaldusväärsed infoallikad vaktsineerimise osas

Alates 27. küsitluslainest küsiti vastanutelt usaldusväärsete infoallikate kohta vaktsineerimisküsimuste osas. Võrreldes eestlastega usaldasid muudest rahvustest inimesed Eesti arste/teadlasi (sh ka oma perearsti) vaktsineerimise teemadel tunduvalt vähem (31. küsitluslaines 31%, samal ajal kui eestlastest - 58%; 32. küsitluslaines - 30%

võrreldes 59% eestlastest; 37. küsitluslaines 29% võrreldes 59% eestlastest). Märkimisväärne on, et mitte-eestlastest inimeste allikate usaldustase oli üldiselt madal ka oma perearsti, riigiametite ja Eesti meedia suhtes - 33-17% piires. Samal ajal on usaldus Venemaa meedia ja sugulaste või sõprade vastu oli 11-15% piires.

Vaadeldavate küsitluste tulemuste põhjal näeme, et vaksineerimist soovivate mitte-eestlastest elanike protsent oli vaksineerimisperioodi alguses oluliselt väiksem ja seejärel muutus erinevus väiksemaks. Siiski mitte üheski küsitluslaines ei ületanud vaksineerida soovivate mitte-eestlaste protsent eestlastest elanike protsenti. Sama on nendega, kes algselt ei olnud kindlasti valmis vaksineerima. Eriti ilmne erinevus oli kuni 2021. aasta juunini. Vaatamata sellele, et viimasteks küsitlusteks vähenes protsentuaalne erinevus mitte-eestlastest ja eestlastest inimeste vahel, jäi vaksineerimata mitte-eestlaste protsent vaadeldava perioodi jooksul kõrgemaks.

Mitte-eestlaste jaoks kõige usaldusväärsemaks teabeallikaks koroonaviiruse kohta selle aja jooksul on olnud uudisteportaalid - vähemalt 50% kõigis vaadeldavates küsitluslainetes, samas kui usaldus riikliku uudisteportaaali ERR vastu oli poole väiksem, praktiliselt samal tasemel kui usaldus riigi veebilehtede vastu. Teiselt poolt ei tundnud vaksineerimist käsitleva teabe osas mitte-eestlased uudisteportaalide suhtes nii suurt usaldust. Küsitluste tulemused näitavad, et mitte-eestlastel oli nii arstide kui ka riigiasutuste ja uudisteportaalide suhtes üsna madal usaldustase, kõigis küsitlustes mitte rohkem kui 31-33%.

Suuremate uudisteportaalide toimetajatega tehtud intervjuude tulemused annavad võimaluse tõmmata paralleele vaksineerimist puudutavate allikate usaldusvääruse ja Eesti venekeelse elanikkonna teabevajaduse osas. Toimetajad ütlesid, et vaksineerimise küsimuses peeti nende toimetustes peamisteks allikateks riigiasutusi ning spetsialiste (arste) ja eksperte. Küsitluste tulemused näitavad, et arstid ja spetsialistid ning riigiasutused ei olnud mitte-eestlaste jaoks usaldusväärsed teabeallikad, nii et nende arvamuse kajastamine ei saanud aidata inimestel, kes ei soovinud vaksineerida, otsustada ja saada vastuseid oma küsimustele. Seda toetavad ka läbiviidud intervjuude tulemused, kus kaks kolmest toimetajatest rõhutasid, et tavalistele inimestele anti vähe hääle võimalust oma murede või hirmude valgustamiseks.

3 UURIMISKÜSIMUSED

Käesoleva magistritöö eesmärk on välja selgitada, kuidas Eesti venekeelsed meediakanalid selgitasid oma lugejaskonnale vaktsineerimise teemat, kellele nad sõna andsid ning kui võrd said vaktsineerimise teemalises artiklites sõna venekeelsed tavakodanikud.

Selleks, et piiritleda magistritöö raamistikku, valisin uuritavaks 11 venekeelset uudisteportaaali, et mõista kui palju professionaalne meedia vahendas tavakodanike arvamusi ja muresid. Kuna mind huvitab just rahvuslik-keeleline aspekt meedia kaudu toimunud vaktsineerimise teemalises kommunikatsioonis, siis keskendusin eeskätt venekeelse elanikkonna vaktsineerimist puudutavale kommunikatsioonile, mis toimus meedia vahendusel.

Lähtuvalt püstitatud töö eesmärgist otsin vastuseid järgnevatele uurimisküsimustele:

1. Kes said sõna perioodil detsember 2020 – märts 2022 avaldatud COVID-19 vaktsineerimist käsitlevates artiklites, mida avaldasid Eesti venekeelsed uudisteportaalid?
2. Milliseid teemasid käsitleti perioodil detsember 2020 – märts 2022 avaldatud, venekeelse elanikkonna COVID-19 vaktsineerimist käsitlevates artiklites, mida avaldasid Eesti venekeelsed uudisteportaalid?
3. Millised olid artiklites avaldatud tavakodanike peamised mõtted ja mured vaktsineerimisega seotud teemadel?
4. Milline oli kolme peamise venekeelse uudisteportaaali toimetuspoliitika COVID-19 vaktsineerimise teema käsitlemisel ja auditooriumiga suhtlemisel?

Uurimisküsimustele 1-3 vastamiseks kasutasin meediatekstide sisuanalüüsi. Neljandale uurimisküsimusele vastamiseks kasutasin intervjuusid venekeelsete väljaannete toimetajatega.

4 METOODIKA

4.1 Meediatekstide analüüs

Standardiseeritud kontentanalüüs aitab tõlgendada mistahes eesmärgil loodud tekstid sotsioloogia või mõne muu teaduse keelde ja ka kvantitatiivsete näitajate keelde. Teostades kontentanalüüsi määrab uurija huvipakkuvate teksti omaduste absoluutse ja suhtelise esinemissageduse ning seejärel saab võrrelda erinevaid tekstikogumeid (Kalmus, 2015). Valisin selle meetodi, et arvuliselt võrrelda meedias vaksineerimise teemal sõna saanute, vaksineerimise alateemade ja autori rollide esinemissagedusest vaksineerimise teemal venekeelsetes väljaannetes.

Valimi moodustasid venekeelsete uudisteportaalide ERR, Postimees, Delfi, Stolitsa, Narvskaja Gazeta, Gorod, Tribuna, Objektiiv, Dokole ja Inforing ning ajalehe Sillamäeski Vestnik artiklid. Valisin need väljaanded, et esiteks oleks esindatud üleriigiline ja suuremale auditooriumile suunatud ja teadaolev meedia, kui ka kohalikud ja väikesed venekeelsed uudisteportaalid. Uurimuse analüüsiühik on artikkel.

Uurimistöö esimesel etapil koostasid kõikse valimi. Kõikne valim tähendab, et valimisse kaasatakse kõik üldkogumi liikmed (Rämmer, 2014).

Otsingu teostasid vene keeles. Artiklid leidsin järgnevate märkõnade põhjal uudisteportaalide andmebaasidest ajavahemikul detsember 2020 – märts 2022: „вакцинация“, „вакцина“, „мнение“, „опыт“, „народ“, „опрос“ ja kombineeritavad otsingusõnad „русские“, „русскоязычные“, „русскоговорящие“, „читатель“, „семья“, „дети“, „коронавирус“, „воздержание“, „страх“, „нежелание“, „несогласие“, „вопрос“. Erandiks oli Sillamäeski Vestnik, mida avaldatakse .pdf formaadis ja millel ei ole otsingumootorit. Sillamäeski Vestniku ajalehed lugesin läbi ja esimesel etapil valisin sobivad pealkirja ja esimese lause abil.

Valisin just selle ajavahemiku, sest aktiivseim vaksineerimisteemaliste uudiste publitseerimine algas vaktsiini Eestisse saabumise ajal ehk detsembris 2020 ning edaspidi

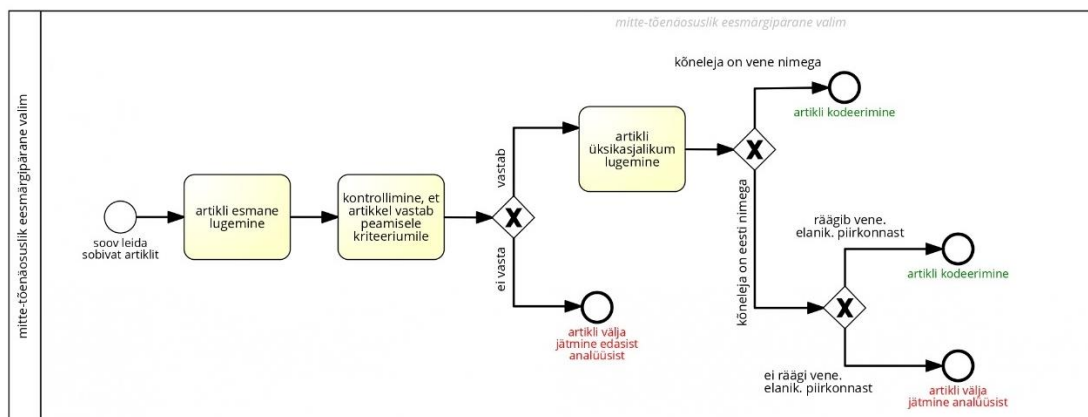
olid vaksineerimiseemalised uudised populaarsemad kuni Vene-Ukraina sõda algust 24. veebruaril 2022.

Toetudes saadud tulemustele koostasin teises analüüsi etapis mitte-tõenäosusliku eesmärgipärase (ingl *non-random purposive*) valimi. Eesmärgipärasest valimit defineeritakse kui valimit mille puhul liikmeid, keda kaasatakse valimisse valib uurija ise. Antud valimit kasutab uurija lähtudes oma teadmistest ja kogemustest eesmärgiga leida kõige tüüpilisemaid populatsiooni esindajaid (Õunapuu, 2012). Meedia tekstide analüüsi valimi kujunemise ülevaate annan Tabelis 1.

Tabel 1. Meediatekstide analüüsi valimi kujunemine

Standardiseeritud sisuanalüüs		
Valimi tüüp	Valimi koosseis	Artiklite valiku kriteeriumid
Kõikne valim	Väljaannetes ERR, Postimees, Delfi, Stolitsa, Narvskaja Gazeta, Gorod, Tribuna,, Objektiiv, Dokole, Inforing, Sillamäeski Vestnik detsember 2020 – märts 2022 avaldatud artiklid	<ul style="list-style-type: none"> Sisaldab üht või mitut märksõna järgnevatest „вакцинация“, „вакцина“, „мнение“, „опыт“, „народ“, „опрос“, „русские“, „русскоязычные“, „русскоговорящие“, „читатель“, „семья“, „дети“, „коронавирус“, „воздержание“, „страх“, „нежелание“, „несогласие“, „вопрос“. Erand: Sillamäeski Vestnik, millel ei ole otsingumootorit. Pealkirja ja esimene lause sobivus teemaga
mitte-tõenäosuslik eesmärgipärane valim	Märksõnadele vastavad ja temaatiliselt sobivad artiklid	<ul style="list-style-type: none"> Artiklis sisaldus konkreetne tsitaat või refereering vaksineerimise teema kohta konkreetselt inimeselt (st ei olnud ametkondlik statistika, reklaammaterjal) Inimene (kõneleja või artikli autor) on vene nimega (taustakontroll); Räägib eestlasest või eesti nimega inimene venekeelse elanikkonna suure kontsentratsiooniga piirkonnast (Tallinn, Maardu, Paldiski, jt Ida-Virumaa) või ütleb otse „venelased“ või „vene keelt kõnelevad inimesed“. Sisaldab inimeste küsimusi või oli esile toodud kui lugejaküsimus (nt „toimetusse saabus küsimus lugejalt“)
Kvalitatiivne sisuanalüüs		
mitte-tõenäosuslik eesmärgipärane valim	II etapis selekteeritud artiklid	<ul style="list-style-type: none"> Sisaldab vene keelt kõneleva tavakodaniku otsest tsitaati vaksineerimise teemal.

Peamine kriteerium oli see, et tegemist ei oleks reklaammaterjaliga (st materjaliga, mis räägiks kus ja millal saab end vaksineerida), puhtalt statistiliste artiklitega (nt eelmisel nädalal suri X arv inimest COVID-19 tõttu, vaksineeris end X arv inimest). Puhtalt informatiivseid artikleid vaksineerimise kohta, ilma intervjuude ja tsitaatideta konkreetselt isikult ei võtnud ma analüüsi. Vaksineerimise teemalised artiklid vaksineerimisest väljastpoolt Eestist olid samuti analüüsist välja jäetud (välismaiseid artikleid, kus ei olnud just Eestis elavate inimeste kommentaare). Järgmised kriteeriumid olid: vaksineerimisest räägib inimene vene keeles või artiklis on märgitud venekeelne nimi ja perekonnanimi (kui ma ei olnud kindel, tegin täiendava taustakontrolli) või räägitakse üldiselt vaksineerimisest piirkondades, kus elab ka suurem arv eesti-venelastest, kuid sellest räägib eestlasest inimene. Analüüsi teise osa visualiseerimiseks tegin diagrammi (vt Joonis 5). Diagrammi tegin Signavio Academic keskkonnas, kasutades BPMN 2.0 notatsiooni. Tähistuste paremaks mõistmiseks olen koostanud ka selgitava tabeli (vt Lisa 1).

Joonis 5. Artikli sobivuse kontrollimine

ERR-is ilmus 35, Postimehes 18, Delfis 18, Gorodi's 5, Stolitsa's 68, Narvskaja Gazeta's 12, Sillamäeski Vestniku's 7, Tribuna's 9, Dokole's 4, Objektiivis 6 ja Inforingis 1, kriteeriumitele vastavat artiklit. Kontentanalüüsis kasutatud artiklid on leitavad töö lisadest (Lisa 2).

Sisuanalüüs põhineb kodeerimisjuhendil (Lisa 3). Alguses tegin 20 artikliga proovikodeerimise, et veenduda, et kodeerimisjuhend oleks töökindel. Seejärel täiendasin juhendit allikate ja teemade, mis olid puudu, näiteks lisasin kategooria „muu“ allikate kategooriatesse või teema „inimeste küsimused ja vastused neile“, kui ilmus mõni sobiv artikkel sel teemal. Üldisteks tunnusteks kodeerimisjuhendis on väljaanne, artikli pealkiri, artikli link, ilmumise kuupäev, põhi- või kõrvalteema (põhiteemaks kodeerisin puhtalt vaktsineerimist käsitlevad artiklid, kõrvalteemaks kodeerisin artiklid, kus vaktsineerimist käsitleti vähemal määral ja fookuses oli teine teema või probleem). Nende tunnuste kodeerimise eesmärk on tulemuste kontrollitavuse suurendamine. Kategoriseeritud tunnused on autori ja allika roll, teema, kõnelejate roll (põhi- või kõrvaltegelane; „räägib ise“, st intervjuueeritakse või tsiteeritakse otse isiku sõnu,) „räägitakse tema eest“, st artiklis mainitakse inimesi, aga keegi teine (nt arst, ametnik) räägib nende kohta, nende poole pöördumata) ning nende tunnuste kodeerimise eesmärgiks on edaspidine andmete töötlemine ja järelduste tegemine. Valisin just neid kategoriseeritud tunnuseid, et teada saada, mis rolli kõnelejad said sõna, mis alateemal need artiklid on ning seepeale välja selgitada nende esinemissagedus.

4.1.1 Kodeerimisprotsessi kirjeldus: autorite, allikate, teemade ja tsitaatide kodeerimise põhimõtted

Artiklite kodeerimisel lähtusin sellest, et minu kui uurija tõlgendused ei oleks määravad, vaid püüdsin keskenduda autori öeldule. Autorite rollid kodeerisin vastavalt sellele, mis ametinimetus oli neile artiklis antud. Eristasin järgmisi rolle: ajakirjanik (sh publitsist, kommentaator, tele- ja raadiosaatejuhid), teadlane, arst või meedik (sh pere- ja kooliõde), teine meedia. Kui autori ametinimetust ei olnud artiklis mainitud, siis tegin tema kohta taustapäringu internetis ning seejärel määrasin tema rolli ameti või enesemääramise alusel teistes allikates.

Kuna on selliseid rubriike nagu „rahvatribüün“ Tribuna väljaandes ja „vaatleja“ Objektiiv väljaandes, siis otsustasin kontrollida üle, kes need inimesed on. Selgus, et kõik need inimesed on kas ajakirjanikud või ajakirjandusliku taustaga (nt publitsist, kommentaator, tele- või raadiosaatejuht) inimesed, seega kodeerisin neid ajakirjaniku rolliks või allikaks.

Allikad kodeerisin lähtudes samast printsiibist. Kahe või kolme allika puhul kodeerisin allikad eraldi. Kui neid oli rohkem kui kolm, keskendusin neile, kes said rohkem sõna. Eristasin järgmisi allikaid: ajakirjanik (sh publitsist, kommentaator, tele- ja raadiosaatejuhid), teadlane, riigiametnik, kohaliku omavalitsuse esindaja, poliitik, arst või meedik (sh pere- ja kooliõde), teine meedia, tavakodanik. Dr Arkadi Popov ja dr Adik Levin kodeerisin arstideks. Topeltkodeerimist ei teinud. Näiteks kui Tallinna linnapea Mihhail Kõlvart rääkis artiklis, siis kodeerisin teda KOV esindajaks ja ei pandud lisaks vene keelt kõneleva inimese koodi juurde.

Kaalutlusi oli ka Stolitsa uudisteportaali puhul, milles olid avaldatud erineva taustaga inimeste arvamused. Kui artiklis oli sõnaselgelt kirjutatud allika ametinimetus, siis kodeerisin vastavalt artiklis nimetatule. Kaalutlused olid Stolitsa artiklites oma vaksineerimise kogemusest rääkivad arstide (medõdede, meedikute) puhul, näiteks Alina Terep, Irina Todorova, Olga Pronskaja, Roksolana Gosina puhul, keda kodeerisin arstideks. Sama ka dr Rozinko intervjuu puhul, milles ta rääkis oma kogemusest. Ka Stolitsa artiklites kirjutati lihtsalt „Eesti elanik“, kuid taustapäringu järgselt selgus, et näiteks Oksana Post on aktivist ja jagab oma kommentaare erinevatele uudisteportaalide üsna aktiivselt, seega kodeerisin ta aktivistik kategooriasse „muu“. Sama oli Aleksei Osipovi puhul, kes osutus raadiosaate- ja õhtujuhiks ning keda kodeerisin kategooriasse „muu“.

Kategoorias „muu“ on ettevõtjad, juristid, näitlejad, kunstnikud, blogijad, koolidirektorid, treenerid, aktivistid, erinevate organisatsioonide juhatuse liikmed.

Teemad kodeerisin esialgu esmasel läbilugemisel lähtuvalt sellest, mis probleemist artiklis räägiti. Kui artiklis oli välja toodud mitu probleemi, siis kodeerisin selle, millest artiklis kõige rohkem kirjutatud oli. Kuna algse kodeerimise järel oli teemade ring üsna lai, siis eraldasin peamised teemad nende esinemissageduse järgi ja seejärel jaotasin ülejäänud teemad peamiste teemade alla. Teemade tuvastamiseks lugesin kõik artiklid uuesti läbi. Teemadena eristasin: hirmud ja usaldamatus vaksineerimise suhtes, vastused lugejate küsimustele, kogemused seoses vaksineerimisega, vaksineerimise kommunikatsioon (peamiselt ajakirjaniku, ametniku või muu spetsialisti kriitika kommunikatsiooni vaksineerimise osas), vaksineerimise korraldus (sh COVID-passid ja küsimused Sputniku osas), inimeste vastused (küsitlus, intervjuu) ja inimeste kirjad

toimetusse, arsti või teadlase selgitus/arutus vaksineerimise või COVID-19 haiguse osas ja muu. Viimasesse kategooriasse kuulusid peamiselt üldiselt koroonaviirusest rääkivad artiklid (milles oli käsitletud ka vaksineerimine), kokkuvõtavad artiklid Eestis toimuva kohta või muu valdkonnaga seotud artiklid (näiteks jalgpalli treeneri Vladimir Vassiljevi intervjuu).

Tavainimeste arvamuste kodeerimisel kopeerisin kodeerimisjuhendisse kõik olemasolevad tsitaadid, seejärel vaatasin need uuesti läbi. Analüüsist jätsin välja tsitaadid, mil ei olnud sisulist mõtet, näiteks lihtsad vastused „jah“, „ei“, „olen vaksineeritud“, „ei ole vaksineeritud“ ilma täiendavate selgitusteta või kommentaarideta. Ülejäänud tsitaadid eraldasin vastavalt minu uurimisküsimusele number kolm ja viisin läbi avatud kodeerimise, mille tulemusel lõin järgmised kategooriad põhjused vaksineerimiseks, vaktsiini valik, inimeste hirmud, vaksineerimise korraldus, arstid kui usaldusväärne allikas vaksineerimise osas. Inimeste tsitaadid tõlkisin eesti keelde neid muutmata, jätsin välja ainult sõnad, mis ei muuda öeldu olemust. Mõned korduvad mõtted, mis kuuluvad samasse kategooriasse ei ole töö tulemustes esitatud.

4.2 Poolstruktureeritud intervjuu

Magistritöö raames viisin läbi poolstruktureeritud intervjuud venekeelsete uudisteportaalide Delfi, Postimees ja ERR toimetajatega. Enne intervjuu läbiviimist saatsin toimetajatele ka informeeritud nõusoleku vormi intervjuu käigus andmete töötlemiseks. Valimi moodustamisel lähtusin kriitiliste juhtumite valimist, mis tähendab, et süviti uuritakse üht referentsrühma, eeldusega, et see annab maksimaalset teavet ka teiste, kriitilisest piirist jäävate rühmade kohta (Vihalemm, 2014). Lähtusin sellest, et need on üleriigilised uudisteportaalid, mis on tuntud laiemale auditooriumile ning omavad ka rohkem ressursse (reportereid, tehnilisi vahendeid jm), et kajastada auditooriumi liikmete arvamusi. Intervjuukava on leitav lisadest (Lisa 4). Intervjuud viisin läbi iga toimetajaga eraldi Zoom'i vahendusel ja helisalvestiseks kasutasin telefoni diktofoni. Salvestused hoidsin minu arvuti kohalikul kettal ja pärast transkribeerimist kustutasin ära.

Kuna tegemist oli poolstruktureeritud intervjuudega, siis tulenevalt asjaoludest jätsin mõned küsimused esitamata, kui intervjuueritav vastas juba sellele küsimusele või intervjuu aeg oli piiratud ning muutsin küsimuste esitamise järjekorda lähtudes vestluse käigust. Samuti esitasin täiendavaid küsimusi või täiendasin küsimust oma mõtetega üldiseks arutluseks.

Intervjuud transkribeerisin käsitsi. Andmeanalüüsis kasutatakse transkribeerimist audio- ja videosalvestiste tekstiliseks muutmiseks, mis võimaldab kogutud andmeid analüüsida tekstianalüüsi meetoditega. Transkribeerimine võimaldab uurijal teha otsuse, millised andmed on uurimise seisukohast vajalikud ja olulised ning millised mitte. Transkribeerimise strateegiaks valisin fokuseerimata sõnasõnalist transkribeerimist. Sõnasõnalisel fokuseerimata transkribeerimisel kirjutatakse üles kõik, mida intervjuu osalejad räägivad, jätmata midagi välja ning seejuures ei lisata transkriptsioonimärke, mis näitavad intervjuu interaktsiooni vaid kasutatakse tavalisi kirjavahemärke, eristamaks mõtete ja lausete lõppu (Linno, i.a).

Transkribeeritud intervjuud töötlesin seejärel kvalitatiivse sisuanalüüsiga, nimelt juhtumiülese ehk horisontaalse analüüsiga (ingl *cross-case analysis*). Juhtumiülese analüüsi puhul kogutakse intervjuudest kokku kõik konkreetse teema kohta käivad tekstiosad ja võrreldakse kõigi kogutud intervjuude lõikes (Kalmus, Masso, Linno, 2015). Analüüsi käigus pöörasin tähelepanu manifestsele sisule ja lähenesin transkribeeritud intervjuudele induktiivselt. Sealjuures oli kodeerimine suunatud, kodeerisin tekstilõigud vastavalt püstitatud uurimisküsimustele ja uurimusprobleemile ning muud teemad jätsin kõrvale (Kalmus, Masso, Linno, 2015).

Analüüsi käigus lugesin kõigepealt süvitsi intervjuude tekstid läbi, seejärel otsisin tekstidest kohad, millel oli seost uurimisküsimustega ning jagasin need kategooriatesse: auditorium, Ida-Virumaa piirkond, tagasiside, kelle arvamus on esindatud enim, koostöö, side loomine auditoriumiga. Otsisin sarnasusi ja erinevusi, millest said intervjuu tulemused. Intervjuudest välja võetud toimetajate tsitaate tähistasin T-tähe ja numbriga, igale intervjuueritavale sai vastavaks üks number: T1, T2 ja T3.

4.3 Meetodi kriitika

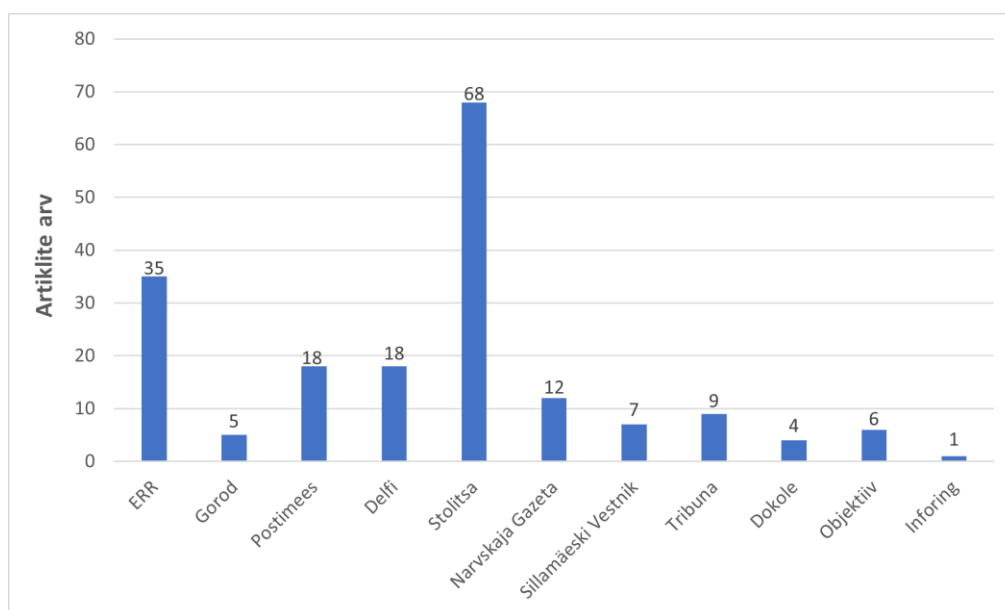
Standardiseeritud kontentanalüüsi miinusena võib välja tuua, et tekstianalüüsi standardiseerituse kasvades kahaneb analüüsi sisukus ja sügavus. Rigiidsete analüüsikategooriate ja skaalade kasutamine võib viia uuritavate tekstiliste nähtuste lihtsustamiseni ning originaaltekstidest eemaldumiseni (Kalmus, 2015).

Kriitikana võib välja tuua ka seda, et valim ei esinda kõiki uudisteportaalide toimetusi. Seega võib esineda järelduste laiendatavust, sest toimetuste praktikate kirjeldus vaksineerimise teema kajastamisel põhineb ainult kolmel väljaandel ja teised, eriti kohaliku väljaanded, jäid valimist välja. Puuduseks võib olla ka see, et intervjuud olid tehtud hulk aega hiljem, mille tõttu toimetajad ei pruugi enam mäletada toimetuse praktikaid vaksineerimise teema kajastamisel üksikasjaliselt.

5 ÜLEVAADE UURIMISTULEMUSTEST

5.1 Venekeelse elanikkonna vaksineerimise käsitus venekeelsetes meediakanalites

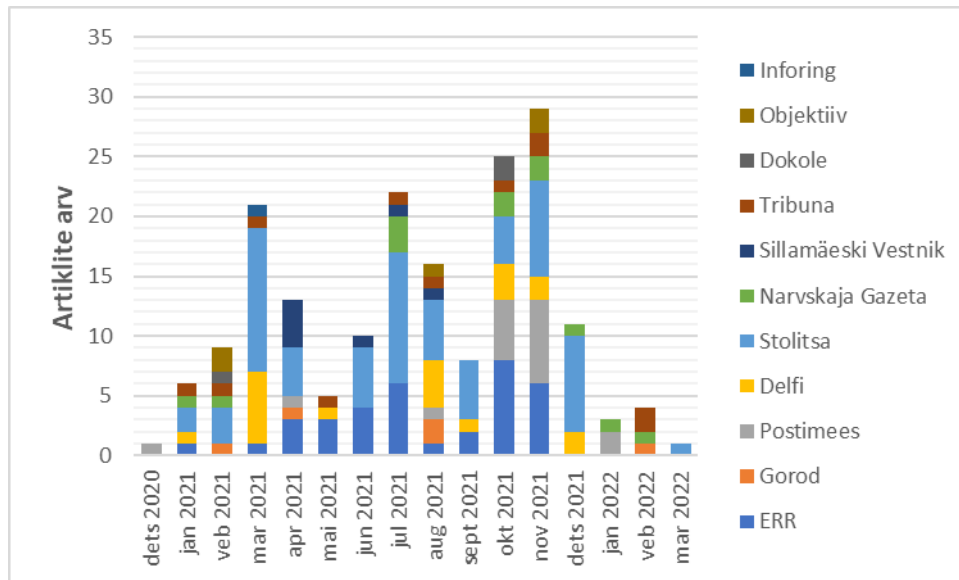
Erinevates uudisteportaalides avaldatud artiklite arv on näha Joonisel 6. Kõige rohkem teemaga seonduvaid artikleid ilmus uudisteportaalil Stolitsa ja venekeelses ERR's (vastavalt 68 ja 35 artiklit). 135 käsitletud artiklis oli venekeelse elanikkonna hoiakud ja tegevused seoses vaksineerimisega või mittevaksineerimisega põhiteemaks ja 48 artiklis kõrvalteemaks.

Joonis 6. Erinevates uudisteportaalides avaldatud venekeelse elanikkonna vaksineerimise teemaliste artiklite arv

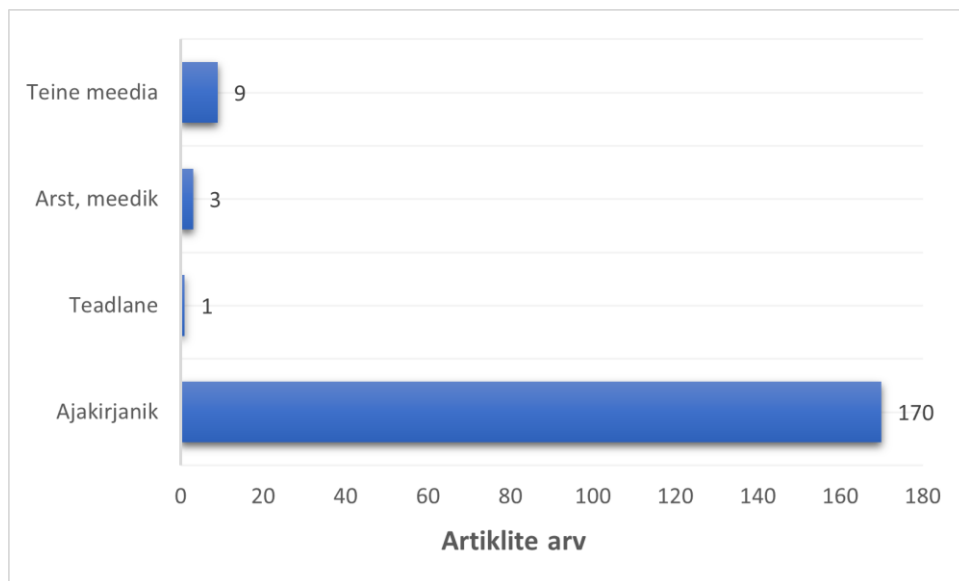
Kõige rohkem uuringus käsitletud artikleid ilmus 2021 aasta märtsis, juulis, oktoobris ja novembris (vastavalt 21, 22, 24 ja 29 artiklit) (vt Joonis 7). Kõige aktiivsemalt avaldas vaksineerimisteemalisi artikleid pealinna uudisteportaal Stolitsa. ERR oli aktiivsem

2021. aasta juulis, oktoobris ja novembris, Postimees samuti 2021. aasta oktoobris ja novembris ning Delfi märtsis ja augustis. Dokole, Objektiiv, Inforing ja Gorod uudisteportaalides avaldati venekeelse elanikkonna vaksineerimisteenalisi artikleid küllaltki vähe.

Joonis 7. Avaldatud vaksineerimisteenaliste artiklite arv erinevates uudisteportaalides kuu lõikes

Vaksineerimisteenalisi artikleid kirjutanud autorite rollide jaotus on näha Joonisel 8. Enamus avaldatud artiklitest olid ajakirjanike kirjutatud (170 artiklit). Tõlgitud või edastatud materjali sisaldavaid artikleid oli üheksa. Arstid, meedikud (sh pere-, kooli- ja medõed) kirjutasi kolm artiklit ning ainult üks artikkel oli teadlase kirjutatud.

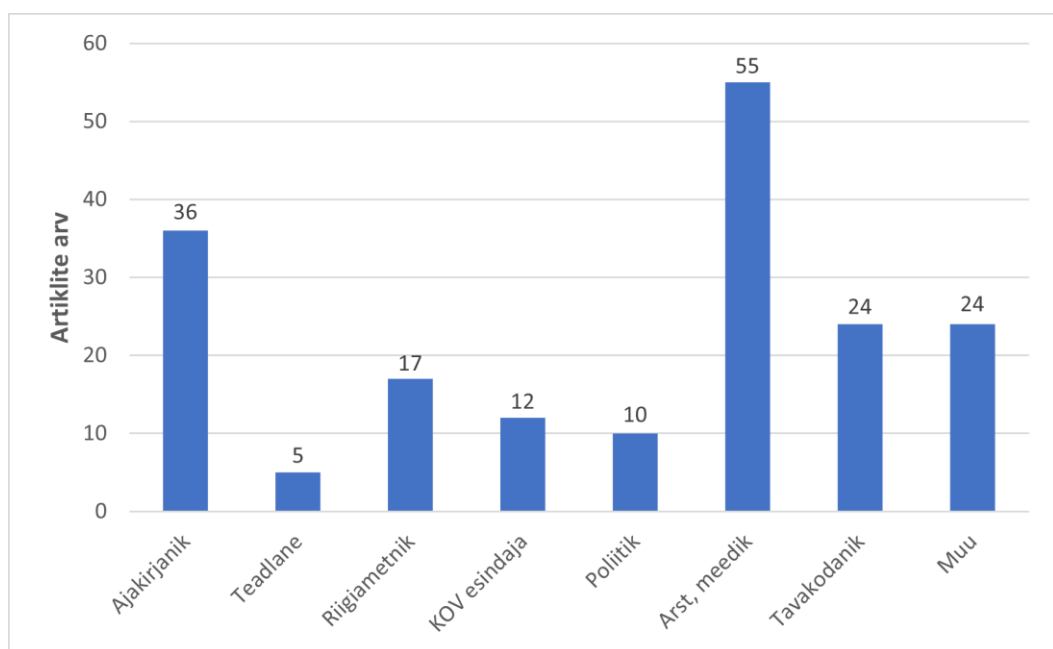

Joonis 8. Vaktsineerimise teemal kirjutatud artiklite autorite rollid

Kuna enamik artiklitest olid kirjutatud ajakirjanike poolt, on oluline selgitada, kellele andsid ajakirjanikud oma kirjutistes sõna. Joonisel 9 esitatud andmete põhjal on näha, et kõige rohkem said sõna venekeelse elanikkonna vaktsineerimise või mittevaktsineerimise teemal arstid ja meedikud (sh pere- ja kooliõed) – kokku 55 artiklis. Arstid ja meedikud on kõige sagedamini esindatud aktiivse subjektina, kes räägivad enda eest (46 artiklis). See võib olla tingitud asjaolust, et just arste ja meedikuid (sh pere- ja kooliõdesid) küsitleti sageli vaktsineerimise läbiviimise kohtades. Samuti seoses sellega, et perearstid ja pereõed olid teadlikumad oma patsientide hirmude osas vaktsineerimise ees. Kõige sagedamini avaldasid arstid oma arvamust Stolitsa uudisteportaalil, kommenteerides lühidalt päeva teemat, mis oli seotud elanikkonna vaktsineerimisega või rääkisid oma vaktsineerimise kogemusest – kokku 30 artiklis (vt Lisa 5).

Sageduselt teine artiklites kõnelejate rühm olid riigiametnikud, kohaliku omavalitsuse esindajad ja poliitikud, kes said sõna 39 artiklis, mis käsitlesid venekeelse elanikkonna vaktsineerimist pea- või kõrvalteemana. Poliitikud ja ametnikud olid esindatud kõige sagedamini kahes variandis: aktiivse subjektina, kes räägib enda eest (23 artiklis) ja kõrvaltegelasena, kellest räägivad teised nende poole pöördumata (12 artiklis). See võis tuleneda sellest, et kohaliku omavalitsuse esindajatel, samuti riigiametnikel on ülesandeks teha aruandeid ja avaldada oma arvamust jooksvatest eesmärkidest ning kogu elanikkonna vaktsineerimiseks lahenduse leidmine oligi muutunud pikaajaliseks

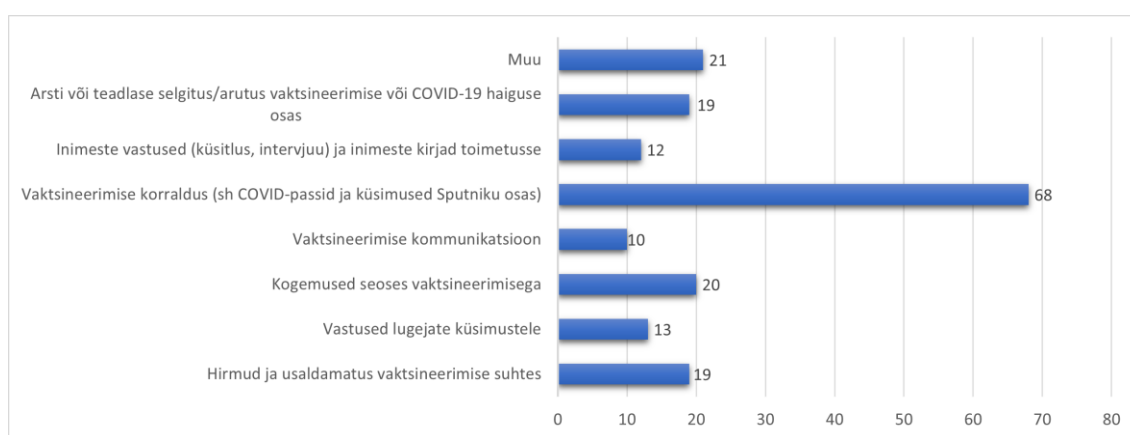
prioriteediks. Kolmanda grupi moodustasid ajakirjanikud (sh publitsistid, kommentaatorid), kes kirjutasid vaksineerimise teemal 36 artiklit. Kategooria „muu“ moodustasid inimesed, kellele oli artiklis kindlaks määratud ametinimetus või kelle ametinimetus selgus taustakontrolli käigus. Selle kategooria alla kuuluvad: ettevõtjad, koolidirektorid, juristid, blogijad, treenerid, näitlejad, telesaadete juhid, juhtivtöötajad jmt. Auditoriumi liikmed rääkisid kaasa vaksineerimise või mittevaksineerimise teemal 24 artiklis, sh avaldasid oma arvamust kuues küsitluses (*vox populi*), andsid kommentaare 11 vaksineerimispunktis ja seitsmes artiklis neljas erinevas uudisteportaalis. Tuleb rõhutada, et enamikes artiklites, kus esitati inimeste arvamusi, oli alati olemas ka arsti, riigiametniku või KOV esindaja arvamus/kommentaar. Näiteks kolmes kuuest *vox populi* sisaldavas artiklis on ametniku või arsti arvamus, sündmuskohalt kommenteerimise korral-10-s 11-st artiklist. Samas, inimesi küsitleti enamasti piirkondades, kus elab suhteliselt suur arv vene keelt kõnelevaid inimesi – Lasnamäe linnaosa Tallinnas, Maardu, Paldiski, Narva (vt Lisa 6 ja 7).

Joonis 9. Kes said sõna vaksineerimisteemalistes artiklites

Peategelasena – räägib ise (*edasi I*), kõige sagedamini said sõna kategooriasse „Teised“ kuuluvad vene keelt kõnelevad inimesed – 49 korral, vene keelt kõnelevad arstid – kokku

46 korral, eesti keelt kõnelevad riigiametnikud – 21 korral, vene keelt kõnelevad tavakodanikud – 20 korral, vene keelt kõnelevad kohaliku omavalitsuse esindajad – 15 korral. Peategelasena – tema eest räägitakse (*edasi T*), kõige sagedamini said sõna vene keelt kõnelevad tavakodanikud – 18 korral, eesti keelt kõnelevad riigiametnikud – 12 korral. Kõrvaltegelasena – I, kõige sagedamini said sõna vene keelt kõnelevad KOV esindajad ja eesti keelt kõnelevad riigiametnikud – mõlemad kolmel korral. Kõrvaltegelasena – T, kõige sagedamini said sõna eesti keelt kõnelevad riigiametnikud – 13 korral, vene keelt kõnelevad tavakodanikud – 11 korral, poliitikud – 5 korral (vt Lisa 8).

Joonis 10. Artiklites käsitletud teemad

Populaarseimateks teemadeks käsitletud artiklites oli vaktsineerimise korraldus – 68 artiklis (vt Joonis 10). Vaktsineerimise korraldusest kõnelevad artiklid käsitlesid peamiselt erinevate rühmade (eakad, õpetajad ja koolitöötajad, noorukid, lapsed) vaktsineerimise korraldamist (kuidas, millal ning ametnike, arstide kommentaarid), üldist vaktsineerimise korraldamist Ida-Virumaal ja Tallinnas (koos arstide, ametnike kommentaaridega), arstide mõtteid vaktsineerimise korraldamisest (prioriteetsed rühmad ja vaktsineerida soovijate järjekorrad) ja Ida-Virumaa elanike soovi vaktsineerida Sputnikuga (ilma otseste inimeste kommentaarideta) ja sellest tulenev vaktsineerimiskorraldamise tõhustamise viiside otsimine Eestis. Sputniku teemat käsitleti kuues artiklis, milles tihtipeale ametnikud, kohaliku omavalitsuse esindajad või arstid kaudselt rääkisid inimeste soovist vaktsineerida Sputnikuga. Ühes neist rõhutas kohaliku

omavalitsuse esindaja, et püütakse teha samme pakkumaks Sputnikut ka meie elanikele ja kahes artiklis kritiseeris arst või poliitik vaksineerimise korraldust Eestis sellest vaatenurgast, et Sputnikut ei pakuta vaid poliitiliste otsuste tõttu. Kategoorias kogemused seoses vaksineerimisega rääkisid erinevad inimesed oma vaksineerimiskogemusest. Kõige aktiivsemalt avaldas sellised artiklid uudisteportaal Stolitsa – kokku 13 artiklit, millest kuues rääkisid arstid ja meedikud oma kogemustest, kolmes käsitleti ajakirjanike (publitsistide) kogemusi, kolmes ettevõtjate ja näitlejate kogemusi ja ühes tavainimeste kogemust. Kategoorias arsti või teadlase selgitused vaksineerimise või koroonaviiruse osas kõige tihedamini kõnelesid tegevarstid ja teadlased, kes arutasid, kas ja miks tasub vaksineerida, avaldasid oma arvamust vaktsiini valiku ja uute koroonaviiruse tüvede. Kategoorias hirmud ja usaldamatus vaksineerimise suhtes kõnelesid peamiselt ajakirjanikud (või ajakirjandusliku taustaga inimesed) ja arstid. Siin olid üldisemad arutelud ühiskonna usaldamatuse vaktsiini osas ja kõrvaltoimete suhtes ning üldiselt inimeste usaldamatuse levinumate põhjuste kohta. Kategooria „muu“ alla kuulusid peamiselt üldiselt koroonaviirusest rääkivad artiklid (milles oli käsitletud ka vaksineerimine), kokkuvõtavad artiklid/arvamuslood Eestis toimuva kohta või muu valdkonnaga seotud artiklid – kokku 21 artiklis. Inimeste arvamused ja vastused vaksineerimise teemal olid põhiteemaks 12 artiklis ning vastused lugejate küsimustele 13 artiklis.

5.2 Venekeelse elanikkonna meedias kajastatud arvamused vaksineerimise teemal

Selles peatükis on esitatud inimeste arvamused, mis on leidnud analüüsitud perioodil meedias kajastust. Enamus tsitaate on toodud läbiviidud *vox populi* küsitlustest. Paljud inimesed vastasid küsimustele väga lühidalt („jah“ / „ei“) ilma oma arvamust argumenteerimata või tegid seda mõne paari sõnaga. Mitmed inimesed keeldusid reporteri küsimustele vastamast. Ainult mõned olid valmis vastama reporteri küsimustele põhjaliku vastusega.

5.2.1 Reisimise motiiv vaktsineerimisel

Küsitletute hulgas oli inimesi, kes märkisid, et elukvaliteet ja mugavus (reisimisvõime) mängisid olulist rolli vaktsineerimisotsuse tegemisel. Mitmed inimesed tõid välja, et läksid vaktsineerima seoses tiheda reisimisega või sellega, et nad ei taha testide eest kulusid kanda:

„Lihtsalt on vaja, on vaja. Ma töötan välismaal, ma ei taha kogu aeg neid teste teha. Ma otsustasin end vaktsineerida“, – noorem mees

Järgmises tsitaadis võib näha inimeste kahetist arvamust vaktsiinide osas – ühelt poolt rõhutavad, et tahavad end vaktsiini abil kaitsta, teiselt poolt öeldakse, et vaktsiin on kurjus.

„Ma lasin end vaktsineerida, sest me lendame Türki ja paljud riigid ei lase sind ilma vaktsiini või testita sisse. Me tahtsime end kaitsta. Pealegi on test kallis ja vaktsiin tasuta, nii et me valisime kahest kurjast väiksema“, – koolinooruk

On huvitav, kuidas mõned inimesed on märkinud, et kui piirangud ja reeglid ei oleks nii ranged, ei vaktsineeriks nad hoolimata vanusest.

„---me armastame reisimist ja meil ei ole teist valikut. Kui see poleks kõik nii range, me ei oleks vaktsineerima läinud---“, – vanem naine

Seega ajendas vaktsineerima soov reisida ja sellega seotud majanduslikud aspektid, mitte soov end haiguse eest kaitsta. Otsust vaktsineerimise kasuks mõjutasid peamiselt reisipiirangutest tulenevad põhjused, sest vajalikke teste oli kulukas ja tülikas teha.

5.2.2 Vaktsiini valik

Vaktsiinivaliku osas ei osanud inimesed tavaliselt argumenteerida, miks üks või teine vaktsiin on meelepärasem. Kuid leidub mõningaid vihjeid kolme olulise kategooria mõjule: meedia usaldusväärsus, isiklikud sidemed (sõbrad, sugulased) ja välismaise

(ilmselt Venemaa) meedia tarbimise mõju. Esimene tsitaat näitab, et mõnede inimeste jaoks oli just meedia usaldusväärne teabeallikas vaktsiinide suhtes.

„Ma arvan, et Pfizer, sest olen kuulnud telekast, et see on hea vaktsiin,“ – vanem naine

Teine tsitaat viitab sellele, et vaktsiini valiku juures olulist rolli mängisid ka mitteformaalsed isiklikud sidemed, mistõttu inimene võis oma arvamust muuta.

„Ma tahtsin seda kahekordset. Aga mu poeg ütleb, et tee üks ära ja ei pea enam järjekorras ootama,“ – mees

Kolmas tsitaat toob esile välismaise meedia (propaganda) mõju inimeste vaktsiinide valikule.

„Ma ei vaksineeri ameeriklaste, välismaise vaktsiiniga, nad on vastikud, need ei ole uuritud. Milleks nendega vaksineerida? Neist saab kiiresti-kiiresti surra“, – mees

Inimene eristab selgelt Ameerika ja välismaa vaktsiine mingi muu vaktsiiniga. Kuid arvestades, et inimene räägib vene keelt ja vastandab Ameerika vaktsiini mõnele teisele, võib eeldada, et see on vene meediast saadud narratiiv.

5.2.3 Hirmud

Mitmed tsitaadid viitavad sellele, et inimgrupp ei tahtnud vaksineerida ebapiisava või polariseeruva informatsiooni tõttu. Selline infodeemia (ingl infodemic) kahjustas vastajate usaldust vaktsiini vastu. See näitab ka, et vastajad kogesid emotsioone (hirmu, ebakindlust) tõenäoliselt seetõttu, et vaktsiini teated olid liiga üldised ja institutsionaalsed, mistõttu ei leidnud nad oma küsimustele vastuseid. Oluline on ka märkida, et inimesed kasutavad selliseid sõnu nagu „veel“, „praegu“, „ma ei ole vastu“, „ma ei ole valmis“, mis viitab võimalikule arvamuse muutmisele vaksineerimise suhtes.

„Me kindlasti ei vaksineeri veel, sest me ei tea, mis vaktsiiniga on tegemist ja millised on tagajärjed“, – noorem naine

Järgmine tsitaat näitab ka, et see teema oli väga tundlik. Lisaks rõhutab küsitletu kohe, et ta ei ole vaksineerimise vastu, mis võib olla signaaliks, et meedia oli liiga keskendunud

vaktsineerimisvastastele, nii et inimestel oli ebamugav rääkida oma hirmudest vaktsineerimise ees.

„Ausalt öeldes ei taha ma sellele küsimusele vastata. Ma ei taha lihtsalt ja kõik, ma ei ole vastu.“ [Reporter: Miks? Kas kardate tagajärgi?] „Ma ei saa sellele küsimusele vastata. Ma pole veel valmis sellele küsimusele vastama. Ja ausalt öeldes pole piisavalt teavet. Mõned ütlevad üht, teised teist. Nii palju vastuolulist teavet ---“, – noorem naine

Isegi vaktsineerimise kogemuse olemasolul on inimestel olnud vastuolulise teabe tõttu raske oma laste vaktsineerimise osas otsust langetada.

„Ma olen ise vaktsineeritud, aga ma ei tea praegu lapse kohta. Sest praegu on kuidagi erinev teave ja see on polaarselt erinev. Nii et ma ei tea veel”, – naine

Inimesed rääkisid ka sellest, et kardavad või lükkavad vaktsineerimist edasi terviseseisundi pärast. See käis sageli käsikäes teabe üleküllusega, mis raskendas inimestel otsuse tegemist.

„Ma ei ole vaktsineeritud, aga õde on. Mul on jalgadega probleeme ja ma kardan verehüübeid; [Reporter: Seda räägiti AstraZeneca kohta, aga teised on turvalised selle suhtes] Ühed räägivad, et jah, aga on ka neid, kes ütlevad, et ka Pfizeri puhul ka [selline oht]---“, – naine.

Erinevalt eespool toodud tsitaatidest olid tõsiste terviseprobleemidega inimesed valmis ohverdama isikliku mugavuse ja vaktsineerimisega seotud eelised negatiivsete emotsioonide (hirm) tõttu. Oluline on, et vaatamata sellele kasutati selliseid fraase nagu „ma veel mõtlen“, „soov on suur“, mis taaskord viitab valmisolekule arvamust muuta, kui isik saab veenduda vaktsineerimise ohutuses.

„---Muidugi tahan, sest me oleme ühiskonnast eraldatud, meid jagatakse „valgeteks“ ja „mustadeks“, kuid hirm ületab. [Reporter: Kas te ei kannata? Nüüd on teine elu, et kinno, kohvikutesse, restoranidesse ainult [COVID'i] passiga]. Jah, see takistab kuhugi minekut, see takistab. Noh, aga me harjume ära sellega. Aga ma mõtlen [veel], mõtlen ja [tahtmine] on kaalub üle 50%, kuid samal ajal kardan. Lapsed on vaktsineeritud. Ma kardan vanuse tõttu. Tõenäoliselt just vanuse tõttu; [Reporter: Kas lugesite mingeid

allikaid? Miks kardate?]. *Lugesin ja vaatasin televisioonist ja kuulan raadiot ja midagi kuulu järgi,* “ – naine

Lisaks juba eeltoodud tsitaadile, leidsin vihje ka järgmises tsitaadis sellele, et vaksineerimisküsimuses olulist rolli mängisid mitteformaalsed isiklikud sidemed (sõbrad, tuttavad, sugulased).

„---Ja paljud inimesed, keda küsin, minu sõbrannad, nad ütlevad “ei, ma ei teinud ja ei lähe tegema”, minust nooremad ja venemad---“, – eakas naine

Seega olid hirmu põhjused sageli seotud terviseprobleemide ja vastuolulise teabega. Enamikus tsitaatides olid sellised sõnad nagu „veel“, „arvan“, „nüüd“, mis näitab, et inimeste arvamus vaksineerimise suhtes ei olnud radikaalne ja nad võisid aja jooksul oma arvamust muuta.

5.2.4 Arstid kui usaldusväärse infoallikas

Järgnevad tsitaadid viitavad tugevatele sidemetele arstidega. Inimesed usaldavad arstide ja tervishoiutöötajate teavet vaksineerimise kohta ning soovivad nõuandeid vaksineerimisotsuste tegemiseks.

„Kõigepealt tahan konsulteerida arstidega ja siis tegutsen nende soovitusi silmas pidades,“ – koolinooruk

Rõhutatakse arstide arvamuse usaldusväärset vaksineerimisküsimuse osas, mis aitab olla kindel tehtud vaksineerimisotsuse suhtes. Samal ajal rõhutatakse ka oma vaksineerimiskogemuse olemasolule. Võib oletada, et just eelnev positiivne kogemus arstidega mängis rolli järgmises tsitaadis.

„Praegu on paljudes maailma riikides vaksineerimine käimas. Ja kui arstid arvavad, et see on kasulik ja vajalik, siis loomulikult suhtun ma vanaisana sellesse positiivselt. Sest ma olen ise vaksineeritud ja ka mu naine on vaksineeritud.“ – vanem mees

Kommenteerides erinevates linnades kasutusele võetud motivatsioonimeetmeid, vastandavad inimesed neid meetmeid võimalusele pöörduda arsti poole konsultatsiooni saamiseks. Rõhutatakse ka, et selline võimalus võib päästa inimeste elusid.

Mõnda need 10 eurot [kupongid apteeki] päästavad ja [nad] lähevad, kuid kõige tähtsam, mis meid päästab: kui on rohkem teavet, kui kohal on arst, kes enne seda vähemalt kontrollib, mida ja kuidas. Siis inimene saab olla kindel,“ – eakas naine

Need tsitaadid viitavad sellele, et vaksineerimisega seotud otsuste langetamiseks oli inimeste jaoks oluline just isiklik kontakt arstiga (konsultatsioon, visiit), mitte meediakanalite kaudu edastatav üldine teave.

5.2.5 Vaksineerimise korraldus

Mitmed inimesed tõid välja, et võimalus vaksineerida kodu lähedal ajendas neid tulema vaksineerima isegi siis, kui nad ei planeerinud seda. Seetõttu oli inimestekeskne vaksineerimiskorraldus edukas isegi nende seas, kes ei plaaninud vaksineerida. Sellegipoolest vaevalt suutis vaksineerimiskoha mugav asukoht veenda vaksineerima neid, kes olid enne vaksineerimist terviseprobleemide või muude kahtluste tõttu seda edasi lükanud.

„Kuidas motiveerida inimesi vaksineerima? Mitte kuidagi. Avada keskustes vaksineerimist. Inimene tuleb ja, oh, koht on olemas. [Reporter: see tähendab, et peab minema inimestele lähemale?] Muidugi. Kui kesk[turul] ei oleks, ei läheks ma ausalt öeldes. Sest just kaks päeva tagasi rääkisime tuttavaga, et ma ei kavatse [vaksineerida]. Siis avan interneti, ahaa, ma pean sinna niikuinii minema“, – naine

Järgmine tsitaat näitab ka, et mõnel inimesel ei olnud suhtlemine arstidega nii sujuv, mistõttu pidid nad ise vaksineerimiskohtade kohta teavet otsima.

„Perearst ei ole mind siiski kutsunud. Mobiilne vaksineerimine on mugav – ei pea töölt küsima“, – vanem mees

Motivatsioonikinkide jagamine kinkekaartide kujul ei olnud vaksineerimisotsuse tegemisel oluline. Paljud ei olnud isegi teadlikud, et neid kaarte jagatakse.

[Reporter: Kas Teid motiveerib see, et jagatakse kinkekaarte?] *„Ei, ma isegi ei teadnud sellest. Tulin sellepärast, et asukoht on [kodule] lähedal, ainult sellepärast ja et ei pea registreeruma---“, – noorem mees*

[Reporter: Kas Teid see kuidagi motiveeris, et jagatakse kinkekaarte?] „--- *Ei, ma isegi ei teadnud sellest* ---“, – naine

Kokkuvõttes – inimeste jaoks, kes olid valmis vaktsineerima, mängisid olulist rolli vaktsineerimiskeskuste ja mobiilsete vaktsineerimispunktide asukohad. Nad märkisid ka, et valisid vaktsineerimise majandusliku kasu tõttu, kuna testide tegemine on ajaliselt ja rahaliselt kulukas. On näha, et inimesed, kes on kogenud hirmu seoses vaktsineerimisega, on sageli kasutanud selliseid sõnu nagu „veel“, „veel mõtlen“, mis omakorda näitab, et neil puudus otsuse tegemiseks täiendav teave usaldusväärsest allikast. Mitte viimast rolli vaktsineerimise otsustamisel mängis isiklik suhtlusring. Seda kinnitavad ka II peatükis esitatud küsitluste andmed. Lähedased ja sõbrad olid teatud määral usalduslik allikas eesti venekeelsele elanikkonnale. Tsitaatidest on näha, et sellel oli positiivne mõju neile, kes kippusid vaktsineerima, ja negatiivne mõju neile, kellel olid juba hirmud või eelarvamused.

5.3 Toimetuste praktikad COVID-19 tervisekriisi ja vaktsineerimise teema kajastamisel

Selgitamaks toimetuse seisukohti venekeelse elanikkonna vaktsineerimisteema kajastamisel, viisin läbi intervjuud kolme üleriigilise venekeelse meediakanali toimetajatega. Käesolevas alapeatükis toon välja toimetuse põhimõtted ja praktikad materjalide avaldamisel COVID-19 tervisekriisi ajal. Intervjuude järgne mõttekaart on leitav lisadest (Lisa 9).

5.3.1 Toimetuse poliitika vaktsineerimist käsitleva materjali avaldamisel

Toimetuses 1 tehti kõigepealt kogu koroonaviiruse ja vaktsineerimise temalise materjali tasuta lugemiseks, et kõik saaksid olla uuema informatsiooniga kursis. Ametlik teave vaktsineerimisest oli populaarne lugejate seas ning Toimetuse 1 pidas selle kajastamist oluliseks eelkõige sellepärast, et inimesed saaksid aru, miks just sellised piirangud seoses viirusega on kehtestatud. Selline teavitamine aitab inimestel kriisiolukorras navigeerida, pettumusest üle saada ja mõista kriisi ja teatud inimõiguste piiramise vahelist põhjuslikku

seost. Statistilisi andmeid sisaldavad artiklid võivad tekitada küll negatiivset meeleolu, kuid need aitavad inimesel ka kriisi tõsidust mõista. Seega, Toimetus 1 nägi end peamiselt teabe edastaja rollis.

„me rääkisime üksikasjalikult kõigist mehhanismidest, mida teha, kuidas registreerida vaksineerimisele“; „...pikka aega, mitte kuu ega kaks, need [haigestumuse statistika sisaldavad artiklid] olid portaali kõige populaarsemad artiklid... Mulle tundub, et see on väga oluline... valitsus või omavalitsus kehtestab mingisugused piirangud, inimene peab mõistma, miks need piirangud kehtestatakse“, – (T1).

Seejärel piirati kommenteerimisvõimalust ning hiljem pandi ka kinni seoses teravate kommentaaride avaldamisega. Järgmine tsitaat paljastab veel ühe rolli, mida Toimetus 1 täitis – teabe kontrollimine ja desinformatsiooni vastu võitlemine.

„...ma juba rääkisin teatud radikaalsetest asjadest, mida me ei luba, ja seal oli palju radikaalseid asju. Ja võib-olla väike, kuid väga häälekas osa elanikkonnast tajus vaksineerimist kui maailma kurjust“, – (T1).

Toimetuses 1 peeti peamiseks eesmärgiks inimeste meelitamist vaksineerimiseks, nende toimetajad osalesid reklaamikampanias „Pane õlg alla“. Siiski ei olnud kommentaari sellest, et nad jagasid oma vaksineerimiskogemusi auditooriumiga. Aus ja avameelne vestlus oleks võinud lugejat rohkem motiveerida kui pelgalt formaalsed sõnumid vaksineerimiskohtade või haiguste arvu kohta. Avalikkuse teavitamine vaksineerimiskorraldusest on oluline nende jaoks, kes olid juba valmis vaksineerima ja otsisid selleks võimalust. Sellisel teavitamisel on aga vähe kasu sellele osale elanikkonnast, kes ei ole veel lõplikku otsust teinud.

Sarnaselt Toimetusele 1, pidas Toimetus 2 oma peamiseks eesmärgiks inimeste informeerimist.

„...sest paanika tase oli siis kõrge ja oluline oli see valjult välja öelda, et see [vaktsiin] on tulemas, on vaja natuke oodata ja kõik saab olema... ning vaadake, millised võimalused on, millised firmad [vaktsiini pakuvad]“, – (T2).

Seda üritati teha ka väljastpoolt nende auditoriumi, millega taotleti mitmeastmelist kommunikatsiooni. Kriisikommunikatsiooni raames omab mitmeastmeline kommunikatsioon olulist tähtsust, et teave jõuaks ka nende inimesteni, kes ei ole harjunud meediainfot jälgima. Teiselt poolt, võib see põhjustada teabe moonutamist ja kuulujutte. Mitmeastmeline kommunikatsioon võib olla kasulik juhul, kui teabe edastajal ja vastuvõtjal on vaktsineerimise suhtes sarnased eelarvamused. Lisaks ei edastata teavet alati allikale viidates, mis tähendab, et teavet võib moonutada, edastada valesid fakte, statistikat, ka ettekavatsemata.

„... oli selline eesmärk, et teavet saaksid need, kes meilt infot tarbivad ja räägiksid siis kõigile edasi...lastele, vanaemadele, vanaisadele, tädidetele, onudele, kes mingil põhjusel ei saa seda meilt või ta vaatab ainult televiisorit või kuulab ainult raadiot...“ – (T2);

Sarnaselt Toimetusele 1 avaldas Toimetus 2 aktiivselt kõike, mida edastas Terviseamet.

„avaldasime ahnelt kõike, mida Terviseamet või sotsiaalosakond andis, sest see oli tol ajal ülioluline. Igasugune teave, mida seda siis hulgaliselt loeti, inimesed ootasid seda teavet ja me muidugi tundsimme seda vastutust“, – (T2).

Toimetaja 2 rõhutas vastutust, mida nad tunnevad ametkondadelt teabe edastamisel. See taaskord viitab asjaolule, et nii Toimetus 1, kui ka Toimetus 2 nägi end peamiselt teabe edastajana.

Toimetaja 2 mainis ka lugu, kui ühes toimetuse väljaandes tehti aprillinalja ja avaldati konteksti mitte selgitava loo. Nimelt, kirjutati, et Leningradi oblastis antakse kõigile Eestist tulnud soovijatele tasuta Sputniku vaktsiini.

„--- see oli hetk, mil vaktsiin juba ilmus, kuid seda oli väga vähe ja teatud hulk inimesi soovis vaktsineerida mitte ainult Euroopa vaktsiiniga, vaid näiteks Sputnikuga. Ja sel hetkel, kui meil oli koosolek, jätame tähelepanuta, et meie kolleeg XXX portaalist avaldab naljalugu, mis oli kirjutatud väga usutavalt,“ (T2); *„--- ja vihased inimesed hakkavad mulle helistama.--- . Selgus, et need vanaemad, vanaisad, lombakad ja haiged, võtsid oma dokumendid ja läksid piiri peale. Ja kui neid juba massiliselt tagasi saadeti [PPA töötajad], läksid nad koju ja rääkisid seal oma sugulastele või olid nad ise maruvihased,*

hakkasid nad helistama ja küsima, et kas teil on kõik korras? Kas see on normaalne?“, – (T2).

See lugu näitab, et tegelikult ei mõistnud toimetus täielikult oma auditooriumi põhivajadusi, samuti publiku tundlikkust selles küsimuses. Samal ajal rõhutab see, ühelt poolt, auditooriumi usalduse määra meedia vastu ja teiselt poolt inimeste piiratud võimet kontrollida teabe usaldusväärsust enne levitamist ja sellele reageerimist.

Erinevalt Toimetustest 1 ja 2 nägi Toimetus 3 nende rolli info vahendamises (tõlkimises) ilma täiendavate kommentaarideta.

„--- panime koronaviiruse koondteavet ja see põhimõtteliselt ei erinenud. Saime selle teabe, tõlkisime selle. Ma ei ütleks, et see oli kuidagi väga erinev [teistest toimetustest]. Samuti on näiteks teavet selle kohta, et on kehtestatud mõned piirangud---“, – (T3);

Toimetaja 3 rõhutas mitu korda ka uudiste katvuse olulisust. Tema sõnul ei pruugi uudis olla isegi täielikult viimistletud, kuid seda avaldatakse, kui see on „kuumal“ teemal

„--- aga kui see on oluline uudis, näiteks koronaviiruse tõttu eriolukorra kehtestamine, me kajastame selle, sest see on midagi, mis tuleb kiiresti avaldada, see on midagi, mis on 100% loetav, see annab meile väga suure katvuse ja muidugi see suurendab loetavust“, – (T3).

See näitab, et ka kriisiolukorras on meedia väljaanded konkurentsis, võideldes populaarsete lugude eest. Sellel lähenemisel võivad olla negatiivsed tagajärjed, mil tekib väärinformatsiooni tahtmatu leviku risk või tahtmatu kaose tekitamine (Palmedo jt, 2022) elanikkonna seas.

Toimetaja 3 leidis, et COVID-19 tervisekriisi ajal võis kõhklejaid aidata soovitades erinevaid allikaid kasutada ja koguda infot erinevate (vaktsineerimise) juhtumite kohta, kuid samal ajal toob välja, et see võis inimesi veelgi rohkem sassi ajada. Seega pandi vastutus laias inforuumis orienteerumise eest auditooriumile

„---ma soovitaksin kõigil inimestel lugeda nii ingliskeelseid kui ka venekeelseid ja eestikeelseid allikaid, kõik, mida on võimalik. Teave on alati veidi erinev [erinevates allikates]. Kõige olulisem asi, mida me võisime teha olukorras, kus inimene ei saanud

vaktsineerimisotsust teha, peamine oli lugeda kõike, mida saate. See oli nii tundlik teema. Ja mitte ainult lugeda, saab alati kuulata erinevaid juhtumeid. Mida rohkem olete informeeritud, seda parem. Teisest küljest võib muidugi isegi rohkem segadusse viia, kuid sel hetkel tuli otsus ühel või teisel viisil vastu võtta ja ma usun, et teadmised on jõud, teave on jõud“, – (T3).

See näitab, et Toimetus 3 ei seadnud endale eesmärki mõista auditooriumi tegelikke vajadusi. Nende peamine ülesanne oli edastada teavet, tuvastamata selle teabe selgust auditooriumi jaoks. Ka toimetuse püüde anda võimalikult palju teavet inimestele erinevatest allikatest võib tekitada ohtu teabe ülekoormamisega, mille korral inimene võib alistuda veelgi suurematele manipulatsioonidele, sest suur teabemaht ei välista emotsioonide (sealhulgas hirmu ja kahtluse) ilmnemist.

5.3.2 Toimetuse poliitika sõna andmisel vaktsineerimise küsimustes

Usaldusväärseks allikaks Toimetuses 1 peeti vaktsineerimiseküsimuses tervishoiutöötajad. Oluline on, et toimetaja rõhutab: „meie uskusime“, mis näitab, et Toimetuses 1 peeti ekspertide ja spetsialistide arvamusi oluliseks, kuid ei uuritud, kas need eksperdid on ka lugejate jaoks usaldusväärsed allikad.

„me uskusime spetsialiste ja andsime sõna spetsialistidele“, – (T1).

Ka koroonaskeptikute arvamusi ei avaldatud spetsialisti kommentaarita. Küsitluste (vox populi) ja intervjuude kokkuvõtlikud tabelid (Lisa 7 ja 8) näitavad, et seda praktikat täheldati ka sel juhul, kui küsiti tavainimeste arvamust, kelle arvamus ei olnud radikaalne. Praktiliselt iga kord pärast inimeste arvamust küsiti arsti või ametniku kommentaari.

„ei ole kindel, kas sel hetkel eksisime kuidagi demokraatia vastu, kuid koroonaskeptikutele otse ilma igasuguse kontekstita ei andnud me sõna. See tähendab, et kui, jämedalt öeldes, arst võis oma arvamust avaldada ja kõik piirduski sellega, siis koroonaskeptiku arvamusega oli alati juures kontekst, arstide, spetsialistide kommentaar“, – (T1).

Toimetaja 1 ei kiitnud heaks Postimehe poolt korraldatuid debatte dr Arkadi Popovi ja juutuuberi Vadim Kopõlkovi vahel, sest tema arvates, et ei tohiks ühele tasemele panna inimesi, kelle teadmised vaatleva probleemi osas ei ole proportsionaalsed. Toimetaja 1 on veendunud, et kui igal inimesel on õigust oma arvamust avaldada, siis ka ajakirjanikel on õigus mitte teha debatte inimeste vahel, kellel on erinev käsitleva teema teadmiste tase. See kinnitab taas, kui oluline on meedia roll konkreetsete inimrühmade seisukohtade esiletõstmisel. Ühelt poolt antud lähenemine tundub loogiline tervisekriisi valguses, sest sellised avatud arutelud ühelt poolt spetsialistide ja arstide ning teiselt poolt inimeste vahel, kellel puuduvad piisavad teadmised konkreetses valdkonnas, võivad tekitada veelgi suurema infomüra, mis teeb kahtleva inimese otsuse tegemise veelgi raskemaks. Teiselt poolt, rõhutab see meedia võimu kõneleja valikul – jah, demokraatlikus ühiskonnas võib igaüks avaldada oma arvamust, kuid meedial on õigus otsustada, kelle arvamus saab hääle.

„...kui me paneme neid ühele tasemele, see ei ole dr Popovi tase, milleni me Kopõlkovi tõstame. Vastupidi, me viime alla dr Popovi juutuuberi tasemele, kes pole ühtegi meditsiiniraamatut lugenud. Okei, tal on oma arvamus ja tal on ilmselt õigus sellele, kuid meil on absoluutne õigus selliseid debatte mitte teha“, – (T1).

Toimetuse 2 meediakooli õpilased tegid lugusid inimeste arvamustest. Toimetaja 2 ei täpsustanud, kas materjal oli ka avaldatud. Seejuures, sellised asutused võivad kriisiolukorras pakkuda abi rahaliste ja inimressursside puuduse all kannatavatele meediaväljaannetele, aidates arvamusküsitluste läbiviimisel ja suurandmete töötlemisel.

„--- meediakool töötas paralleelselt ja sellised artiklid [koroonaviirusest] olid meie lõpetajate seas populaarsed, kus räägiti, kes mida arvab, kuidas mida arvab, näiteks küsitleti noori, tegid suuri küsitlusi. Väga erinevate arvamuste kogum on see, mis oli oluline. Mitte üks positsioon, vaid mitmekesine“, – (T2).

Intervjuus Toimetusega 2 ei olnud rohkem viiteid sellele, kellele nad eelistasid arvamust anda. Toimetaja 2 ei rõhutanud spetsialistide ja ekspertide arvamust.

Sarnaselt Toimetusega 1, Toimetuses 3 eelistati ministrite ja spetsialistide (ekspertide) arvamusi ja kommentaare.

„--- [eesmärgiks oli] rääkida teiste ministrite kommentaare, see tähendab, mida eksperdid sellest arvavad“, – (T3);

Vaktsineerimise teema kajastamisest rääkides rõhutas Toimetaja 3 ka seda, et nad suhtlesid spetsialistidega, kes said anda mõistlikku kommentaari. See võib viidata sellele, et toimetuse usaldusallikaks olid spetsialistid ja eksperdid, kellele nad andsid ka kõige rohkem sõna.

„--- helistasime spetsialistidele ja virooloogidele, õdedele ja kõigile, kes oskasid sellel teemal mõistlikku kommentaari anda---“, – (T3).

Vastuseks küsimusele, kas lugejate jaoks olid usaldusväärsemad eesti- või venekeelsed eksperdid, tõi Toimetaja 3 välja, et neil ei olnud sellist oletust ja venekeelsed lugejad ei andnud selle osas tagasisidet. See võib olla tingitud ka asjaolust, et toimetuse kajastas juba olemasolevat teavet, mis oli sarnane ka teistes toimetustes oleva infoga, ja ka sellest, et toimetuse ei seadnud endale eesmärki luua auditooriumiga sidet, mistõttu ei olnud auditooriumil harjumuseks tagasisidet anda.

5.3.3 Toimetajate arvamused Venemaa meedia mõju kohta

Toimetaja 1 leidis, et Venemaa meedia mõju ja propagandat sel perioodil ei suutnud nad õõnestada ja Ida-Virumaa auditooriumit ei saanud „kätte“. Toimetaja kommentaar Venemaa propagandast ja inimeste soovist vaktsineerida Sputnikuga omab olulist ja huvitavat tõlgendust, kuidas propaganda võib üldse õõnestada inimeste usaldust meditsiini suhtes. Samal ajal näitab see tsitaat, et toimetajal on olnud teatud allikad ja andmed venekeelsete elanike arvamuse kohta.

„mis probleem oli vene meediaga? Mitte selles, et inimesed tahtsid Sputnikut, vaid selles, et enamik inimesi, nähes vene televisioonist, et Pfizer on hullem, kui mürk, ei usaldanud Sputnikut ka, sest kui Euroopas ei suudeta midagi leiutada, siis mida me saame? Selles oligi peamine probleem, et inimesed ei tahtnud üldse vaktsineerida“, – (T1).

Otsustamise keerukust kahetises infoväljas on juba käsitletud uuringus (Dougherly & Kaljurand, 2015, p. 12), kus Ida-Virumaa vastajad ütlesid, et nad ei usalda Eesti meediat,

kuid osa neist märkis ka, et nad ei usalda ka Venemaa meediat, sest kumbki pool tahab veenda oma tões.

Venemaa meedia mõju ja propagandat peeti Toimetuses 2 samuti oluliseks venekeelse elanikkonna vaksineerimishoiakute kujunemisel.

„paljudel oli väga innukas soov ainult Sputnikuga süstida, seda ma võin kindlalt öelda...ja inimesed, näiteks, kellel on kroonilised haigused, ma olen isiklikult suhelnud selliste lugejatega, keeldusid, sest vene televisioonist tuleb, et kõik muud vaktsiinid ei ole piisavalt head, Sputnik on parem ja siin ma ootan...“, – (T2).

Huvitav on, et lugejad jagasid oma soovi Sputnikuga vaksineerida ja kirjutasid või helistasid toimetusse, et uurida, millal Sputnik’u vaktsiin võiks ka meile Eestisse saabuda. See näitab inimeste usalduse taset meedia vastu ning ka võimalikku lootust, et meedia võib aidata selle soovi ametnikele edastamisega. Muidugi ei tee meedia poliitilisi otsuseid, seega ei saa neile kogu vastutust panna, kuid usaldus meedia kui usaldusväärse allika vastu näitab, et meedial võiks olla tulevastes kriisides suurem roll auditooriumi ja ametkondade vahendajana, sest meedia ei paku ainult häält, vaid saab ka üles kutsuda leidmaks lahendust.

Ka Toimetuse 3 arvas, et Venemaa meedia ja propaganda mängis olulist rolli COVID-19 tervisekriisi ajal just vanema auditooriumi puhul.

„Mulle tundub, et pigem inimesed [vanuses] 40+, pensionärid, nad usaldavad põhimõtteliselt rohkem Venemaa meediat. Olen kindel, et paljud neist, [mul olid] isegi mõned konkreetsed näited, ei tahtnud Eestis vaksineerida, tahtsid Sputnikut lihtsalt sellepärast, et nad olid kindlad nii Venemaal kui ka Putinis. Siin on teguriks ka see, et väga paljudel pensionäridel on Venemaa telekanalid, eriti Ida-Virumaal. Ma arvan, et see tegur mõjutas nende otsust väga“, – (T3).

Toimetuse 3 oletust toetavad ka uuringud, näiteks ühes intervjuus ütleb keskealine Narva elanik, et „maailmas ei ole sellist presidenti nagu Putin“ (Dougherly ja Kaljurand, 2015: 10).

5.4 Toimetuste suhtlemine auditooriumiga ning tavainimeste kogemuse kajastamine ja vahendamine

Selles alapeatükis jätkan kolme toimetajatega läbi viidud intervjuu analüüsi ja keskendun auditooriumi ja toimetuste vahelisele suhtlemisele ning inimeste arvamuste ja kogemuste kajastamisele.

5.4.1 Toimetuse poliitika tavakodanike küsimuste ja arvamuste vahendamisel

Toimetuse 1 sõnul, on propaganda olemasolul väga oluline sellele ajakirjanduslikul viisil vastu seista. Toimetuse 1 toimetajad võtsid aktiivselt ühendust postitajatega Tallinna gruppides Facebookis (on erinevaid gruppe, üks suurimaid „Tallinnlased“ vene k. „Таллиннцы“ – ajakirjaniku Oleg Bessedin'i tehtud, 50.7 tuhat grupiliiget), kes jagasid oma negatiivset kogemust seoses vaksineerimisega.

„--- võtsime ühendust paljude selliste inimestega, reageerisime igale sellisele kommentaarile. Niipea kui me seda juhtumit alustasime – kõik lagunes. Ühtegi seda juhtumit pole kinnitatud. Väljaarvatud kergemad kaebused, nagu kõrge palavik või peavalu. Noh, mul oli ka pärast vaksineerimist palavik, see on nagu tavaline kõrvaltoime---“, – (T1).

Nii suunas Toimetuse 1 tähelepanu negatiivsetele kogemustele, jättes välja positiivsete kogemuste kajastamise tähtsuse ja vaksineerimise üldise tähtsuse inimeste tervisele. Ka kõrvaltoimete kajastamine võib avaldada positiivset mõju. Nii teaksid inimesed mitte ainult arstidelt ja ekspertidelt, et kõrvaltoimed on võimalikud ja tihtipeale ohutud, vaid ka teiste tavakodanikke kogemustest.

Intervjuu käigus jagasin Toimetajaga 1 läbiviidud kontentanalüüsi tulemustega seosed mõtteid. Toimetaja nõustus, et tavainimesed vaksineerimis- ja koroonaküsimustest siiski eriti sõna ei saanud, kuid samal ajal rõhutas, et see olukord oli uus mitte ainult tavakodanikkudele, vaid ka ajakirjanikele endile.

„Tatjana, Teil on täiesti õigus, tõepoolest, selles kontekstis „alt üles“ [kommunikatsiooni] oli väga vähe ja kindlasti vähem kui siis, kui me räägime sõjast, kui meedia mõjutab sealseid poliitilisi otsuseid või kui me räägime valimistest, kui inimesed

jagavad oma ootusi. Kuna ka meie olime uues olukorras, pole ka meie kunagi pandeemiat üle elanud, pole me kunagi kogenud midagi, mis meid puudutaks. Pensionireform puudutab pensionäre, mõned lapsetoetused puudutavad peamiselt emasid ja pandeemia puudutab kõiki ning me pole seda lugu kunagi varem kogenud ja ilmselt tahtsime sellega silmitsi seistes olla distsiplineeritud. Me ei tahtnud segadust tekitada ja kui midagi läheb „alt üles“, siis kui inimene pole eriti kursis, tuleb Kopõlkov oma YouTube' i kanaliga, seal on kõik alt üles, kuid kahjuks pole see teema, millega saab sel viisil spekuloida, sest vastutus on siin liiga suur“, – (T1).

See kinnitab varasemaid uuringuid, milles ajakirjanikud märkisid, et koroonaviirus mõjutab kõiki inimesi ja ajakirjanikud on sama haavatavad kui kõik teised (Perreault, Perreault, 2021).

Toimetuse 1 tegi ka mõned Vox Populi'd. Intervjueeritav 1 rõhutas, et kriisiolukorras oli raske kohaneda uue keskkonnaga. Piirangud on takistanud videoreportaaži ja arvamusküsitlusi.

„--- panime mikrofoni, inimene seisis sellest mõne meetri kaugusel ja kutsusime inimesi selle mikrofoni juurde, et inimesed tuleksid ja räägiks. Jah, me üritasime ka nende arvamust saada. Muidugi sõimasid inimesed piiranguid, muidugi ei tahtnud ka mõned vaksineerida---“, – (T1)

Varesemad uuringud, näiteks (Perreault, Perreault, 2021) näitavad, et kriisiperiood soodustab uue keskkonna loomist, kus saab katsetada uusi suhtlusvorme ja -tavasid auditooriumiga. Näiteks võiksid toimetajad julgustada auditooriumi liikmeid jagama oma arvamusi näiteks Zoomi vahendusel.

Toimetaja 2 ei möönnud, et tavakodanikke ei olnud kuulda võetud. Tema arvates, näiteks vähene inimeste küsitlemine tänaval oli pigem seotud kehtestatud füüsiliste piirangutega (eelkõige distantsi hoidmine) ning ka sellega, et kriitilisemal hetkel ei olnud inimesed ise valmis avalikult rääkima.

„--- ma ei mäleta, et oleks olnud vähe inimesi. Võib-olla oli midagi seotud piirangutega, et me ei saanud alati reporterit saata ja inimesed kartsid rääkida kriitilistel hetkedel, kui

see distantis ja see polnud veel selge, kuidas kaamerat hoida, kui teil on vaja mikrofoni hoida ja justkui pulga peal veelgi kaugemalt---, – (T2);

Samuti tõi Toimetaja 2 välja, et kommunikatsioon oli tema arvates tasakaalustatud. Toimetus edastas teavet ametkondadelt ning kui sellele reageeriti, pöördusid nad auditooriumi küsimustega tagasi ametkondadele selgituste saamiseks.

„--- alguses oli see [kommunikatsioon] „ülevalt alla“, teave, mille edastasime Terviseametilt lugejatele ja niipea, kui lugejad sellele reageerisid, läks kõik vastupidises suunas [kommunikatsioon „alt üles“]. See tähendab, et lisaküsimused [lugejatelt] olid neile [Terviseametile] uuesti esitatud“, – (T2).

Toimetus 2 püüdis vaksineerimise ajal olla vahendaja rollis lugejate ja Terviseameti vahel. Toimetaja 2 rõhutas, et sellised artiklid olid väga populaarsed, mis omakorda näitab, et lugejatele olid olulised vastused tavakodanike küsimustele ja nende (emotsionaalne) kogemus.

„--- massilise vaksineerimise käigus tekkis palju müüte, kuulujutte, inimeste küsimusi ja me kogusime [need küsimused], mis inimesi häirib, milles nad kahtlevad ja mida kardavad, ja saatsime suuremate päringutega Terviseametisse. Need artiklid olid ka kõige populaarsemad. Just inimeste hirmud, müüdid ja hirmud ---“, – (T2).

Enamasti saabusid inimeste küsimused e-maili teel. Sarnaselt Toimetajale 1, tõi Toimetaja 2 välja, et koroonaviirus ja vaksineerimine puudutas kõiki inimesi, sh ka ajakirjanikke. Nad saatsid oma küsimused koos teiste inimeste küsimustega.

„Meile kirjutati, jah, kirju oli palju. Midagi ise, me oleme ka inimesed, meil on ka selle käigus mõned küsimused [tekkinud]: minu olukorras on see reaalne, kas tohib, kas see pole hirmutav, kas kõik on korras? Ja me lisasime [päringusse] ka oma küsimused“, – (T2).

Toimetaja ei märkinud, kas nad said oma küsimustele vastused, kuid eelmisest tsitaadist on vihje, et nad üldiselt said Terviseametilt vastuseid oma päringutele.

Toimetuse 3 vaksineerimisega seotud praktika näitab selgelt valitud kõnelejat ekspertide ja tervishoiutöötajate näol. Nad hõlmasid erinevaid (isegi vastandlikke) ekspertide arvamusi vaksineerimise küsimuses.

„--- ma ei mäleta, et oleks olnud tavaliste inimeste kommentaare. Me ei kirjutanud nii, et peate vaksineerima, kuid me kirjutasime, et see ekspert ütleb, et ta on poolt, see ekspert ütleb, et ta on vastu ja seda pole vaja teha. Meie portaali jaoks pole mõtet ja mulle tundub põhimõtteliselt uudiste jaoks tavalise inimese kommentaarid on asjakohased ainult siis, kui see mingisugune erakordne juhtum. Kuid me kirjutasime pigem ekspertide arvamusi“,
– (T3);

Seega, Toimetuse 3 leidis, et tasub tavainimese vaadet kajastada vaid ebatavaliste juhtumite puhul, mis omakorda tähendab, et Toimetuses 3 hinnatakse tavainimeste kommentaare ainult võimaliku uudisväärtuslikkuse seisukohast.

Üldiselt rõhutasid kõik toimetajad kiire ja täpse teabe edastamise tähtsust COVID-19 kriisi ajal. Nad märkisid, et tunnevad vastutust oma auditooriumi ees, kes vajab teavet, et mõista, mis toimub ja miks on kehtestatud teatud piirangud. Tavainimeste arvamuste kajastamise ja auditooriumiga suhtlemise tava on kolmes toimetuses erinev. Nii oli kõige rohkem suhtlemist auditooriumiga Toimetuses 2, kus koguti lugejate küsimusi ja hirme ning saadeti need päringutega Terviseametile. Nii Toimetuse 1 kui ka 2 märkisid, et otsene arvamuste kogumine (vox populi) oli piirangute tõttu keeruline. Toimetuse 3 märkis, et neil oli sel perioodil vähe suhtlemist auditooriumiga ja nad seadsid prioriteediks arstide ja ekspertide arvamuste kajastamise, kes võiksid anda põhjalikku teavet.

6 UURIMISTÖÖ JÄRELDUSED

Magistritöö eesmärgiks oli selgitada välja, kellele ja miks andsid venekeelsed meediakanalid sõna vaksineerimise teema kajastamisel COVID-19 tervisekriisis

Standardiseeritud sisuanalüüsi tulemustest selgub, et kõige rohkem kajastasid venekeelse elanikkonna vaksineerimist Stolitsa, ERR, Postimees ja Delfi venekeelsed uudisteportaalid. Artikleid avaldati aktiivsemalt 2021. aasta veebruaris, juunis, oktoobris ja novembris.

Venekeelse elanikkonna vaksineerimist käsitlevates artiklites kõige rohkem said sõna arstid (sh meedikud ja õed) ning riigiametnikud, kohaliku omavalitsuse esindajad ja poliitikud. Ajakirjanikud, tavakodanikud ja kategooria „muud“ (milles enamesinenud oli ettevõtjad, juristid, koolidirektorid, näitlejad, organisatsioonide juhatuse liikmed) said sõna vähemal määral ning paaris artiklis oli kõnelejaks teadlane. See langeb kokku ka intervjuude tulemustega, kus toimetajad rõhutasid korduvalt, et kõnelejana eelistasid nad eksperte, spetsialiste ja ametnikke, kes on suutelised andma usaldusväärset teavet toimuva kohta. Samas, kuigi toimetajad rõhutasid ekspertide arvamuste olulisust, teadlaste arvamuste kajastamine oli üsna piiratud, mis annab eeldada, et toimetused ei pidanud Eesti teadlasi pädevateks ekspertideks, kes suudaks anda usaldusväärset infot COVID-19 kontekstis.

Populaarsemateks teemadeks käsitletud artiklites oli vaksineerimise korraldus, kogemused seoses vaksineerimisega, arsti või teadlase selgitused vaksineerimise või koroonaviiruse osas, hirmud ja usaldamatus vaksineerimise suhtes. Inimeste arvamused ja vastused olid kajastatud vähemal määral. Tulemusi toetavad ka intervjuud. Toimetajad nägid oma eesmärgiks levitada Terviseameti ja ametkondade pressikonverentsidel kajastatud üldist vaksineerimist käsitlevat teavet, edastada fakte ja statistikat. Minu arvates näitab arvamusküsitlusi sisaldavate artiklite suhteliselt väike arv, et on jäetud kasutamata võimalus aidata seda osa auditooriumist, mis ei suutnud institutsionaalsete sõnumite ja faktoloogilise teabe abil oma otsust langetada. Hoolimata toimetajate teadlikkusest Venemaa meedia propaganda mõjust Eesti venekeelsele elanikkonnale

vaktsineerimise osas, jäeti Venemaa meediat usaldav osa oma auditooriumi liikmetest silmitsi propaganda ja sellest tekitatud vastuolulise infoga. See näitab, et vaktsineerimise ajal keskendusid meedia oma tegevuse funktsioonidele nagu teabe edastamine ja kontroll, ning avaliku arvamuse kujunemise jälgimise jäeti tagaplaanile.

Tavakodanike tsitaatide analüüsimisel selgub mitu olulist järeldust. Seoses vaktsineerimisotsusega mängis sageli olulist rolli vaktsineerimisest saadav kasu, mida väljendati võimalusega reisida. Vaktsineerimise valiku puhul viitasid mõned tsitaadid mitteametlike isiklike suhete (sõbrad, sugulased) mõjule. Mis kinnitab töö teoreetilises osas toodud uuringute tulemused, mis näitavad, et venekeelse elanikkonna jaoks on oluline suusõnaline suhtlus (Vihalemm jt, 2012). Inimeste jaoks oli oluline, mida räägiti vaktsiinist ja vaktsineerimisest nende suhtlusingis ja mõned neist tegutsesid vastavalt nende soovitudele, seega sellel oli positiivne mõju neile, kes olid juba valmis vaktsineerima. Teiselt poolt, kahtlejate jaoks lõi see veel ühe tõkke vaktsineerimise üle otsustamisel. Seda väljendub selgelt siis, kui inimese lähedaste arvamus oli vaktsineerimise suhtes negatiivne. Oluline ka, et paljudes tsitaatides kõlasid sellised sõnad nagu „veel“, „praegu“, „mõtlen“, mis annab mõningad vihjed sellele, et inimesed ei olnud vaktsineerimise suhtes kriitilised, vaid on valmis muutma oma arvamust vaktsineerimise suhtes, kui saavad otsuse langetamiseks vajalikku teavet.

Intervjuude tulemused näitasid, et toimetajad tundsid end pandeemia ajal haavatavana, rõhutades, et pandeemia mõjutas absoluutselt kõiki ja raskendas ka toimetajate tööd, kes pidid piirangute ajal leidma uusi võtteid töö tegemiseks. See langeb üldiselt kokku (Perreault, Perreault, 2021) uuringuga Ameerika ajakirjanike kogemustest, kes samuti märkisid, et COVID-19 pandeemia mõjutas absoluutselt kõiki ja muu hulgas raskendas auditooriumiga suhtlemise tavapäraseid meetodeid. Pandeemia ajal nägid Eesti suuremate venekeelsete uudisteportaalide toimetajad oma rolli eelkõige usaldusväärse teabe edastamisel ametkondadelt ning ekspertide ja tervishoiutöötajate arvamuste kajastamisel. Vaktsineerimise küsimuses eelistasid toimetused kõnelejana eksperte, spetsialiste ja ametnikke. Auditooriumi arvamuste ja vajaduste piiratud kajastamist põhjendasid toimetajad usaldusväärse teabe edastamise vastutusega. See paneb taas järeldama, et pandeemia ajal olid toimetajad pandeemia kontekstis eelkõige usaldusväärse ja olulise teabe edastamise rollis.

Teiselt poolt intervjuude ja kvalitatiivse sisuanalüüsi tulemused näitavad, et on tehtud samme auditooriumiga suhtlemise ja avaliku arutelu motiveerimise rolli täitmise suunas. Eriti oluline on see, et ühes toimetuses pöörati erilist tähelepanu mitmetasandilisele kommunikatsioonile. Toimetuses 2 pandi ajakirjanike vahendaja rolli. Toimetajad vahendasid infot Terviseameti ja auditooriumi vahel, edastades oma lugejate küsimused Terviseameti esindajatele ja seejärel avaldades artiklites vastused. Artiklite analüüs näitas ka, et mõnedes toimetustest käivitati selliseid rubriike nagu „koroona küsimused“ (*vene k* „коронавопросы“), kutsudes üles inimesi pöörduma toimetusse oma küsimustega. Ka Toimetus 1 üritas ühendust võtta inimestega, kes rääkisid sotsiaalmeedias vaksineerimisejärgsete kõrvaltoimete kohta.

Vaatamata positiivsetele aspektidele võib siiski märkida, et toimetused olid tõenäoliselt keskendunud spetsialistide ja ekspertide arvamuse edastamisele. Intervjuu ajal kasutasid toimetajad selliseid väljendeid nagu „me uskusime eksperte“, „kirjutasime mida eksperdid arvavad“. Riigikantselei tellitud küsitluste tulemused (Turu-uuringute AS, 2021;) aga näitavad, et mitte-eestlased usaldasid eesti arste ja teadlasi arvamust vähemal määral kui eestlased. Seetõttu on õigustatud vajadus välja selgitada edaspidistes uuringutes, kes on venekeelse elanikkonna jaoks kriisiolukordades autoriteetne teabeallikas, et võtta arvesse venekeelse auditooriumi vajadusi eelseisvates tervisekriisides.

7 SOOVITUSED MEEDIA JA TEISTE INSTITUTSIOONIDE KOOSTÖÖ TÕHUSTAMISEKS TERVISEKRIISI OLUKORRAS

Koroonaviirus oli muutev ja äratav sündmus, mis andis meile kogemuse, kuid püstitas ka mõned küsimused. Meie riik on koroonaviiruse põhjustatud kriisiga vapralt toime tulnud. Vaktsineerimise küsimuses on riigiasutused teinud mõningaid samme, tõhustamaks kommunikatsiooni elanikkonnaga. Selleks, et tulevikus võimalikele kriisidele julgelt vastu astuda, on vaja juba praegu läbi mõelda võimalikud viisid kommunikatsiooni tõhususe suurendamiseks kriisiolukordades.

Tuginedes uurimistöo ja varasemate uuringute tulemustele ning riigiasutuste tellitud uuringutele ja küsitlustele, sooviksin teha mõned ettepanekud meedia ja teiste, eelkõige riigiasutuste vahelise koostöö tõhustamiseks kommunikatsiooni osas tervisekriisi ajal.

Tulevikus võiks loobuda lähenemisviisist „üks keskus – üks kvalifitseeritud teave“. Teatud piirini peavad ametlikku infot usaldusväärseks need elanikkonna rühmad, kes usaldavad riigiasutusi. Kuid õhku jääb püsima teiste rühmade, sealhulgas rahvusvähemuste, informeerimine.

Lähtudes uurimistöo tulemustest, mis näitavad, et Eesti suurimad uudisteportaalid valivad kriisiolukordades põhikõnelejaks eksperte ning näevad oma rolli eelkõige riigiasutustelt pärineva informatsiooni edastamisel, on äärmiselt oluline eemalduda „inimeste veenmise“ põhimõttest ja üle minna „inimeste nõustamise“ põhimõttele.

Ajakirjanikud võiksid tulevikus rohkem pöörduda infotehnoloogia pakutavatele võimalustele ning viia läbi suuremaid ja süstemaatilisemaid arvamusküsitlusi oma internetiportaalide või muude platvormide kaudu. Sellised uuringud võimaldaksid jälgida eelistusi teabesaamisel ja võimalikke probleeme, millega inimesed puutuvad kokku kriisi ajal. Üks lisavõimalus võiks olla ka blogimiskeskonna arendamine. Seda mainis ka üks intervjuueeritavatest toimetajatest.

Selline lähenemisviis võimaldaks toimetustel oma auditooriumi vajadusi selgemalt tunda ja hõlbustaks olemist teabevahendaja rollis auditooriumi ja vastutatavate riigiasutuste vahel.

KOKKUVÕTE

Käesolevas magistritöös uurisin venekeelse elanikkonna vaksineerimisküsimuse käsitlevaid artikleid, mis ilmusid uudisteportaalides ERR, Postimees, Delfi, Stolitsa, Narvskaja Gazeta, Gorod, Tribuna, Objektiiv, Dokole ja Inforing ning ajalehe Sillamäeski Vestnik ajavahemikul detsember 2020 – märts 2022. Viisin uuringu läbi kasutades standardiseeritud sisuanalüüsi ja kvalitatiivse sisuanalüüsi, mis andis võimaluse näha ka numbrite taha. Uurimaks toimetajate enda rollide määratlemist COVID-19 tervisekriisis viisin läbi kolm poolstruktureeritud intervjuud Delfi, Postimehe ja ERR toimetajatega.

Käesoleva magistritöö eesmärgiks on selgitada välja, kellele ja miks andsid venekeelsed meediakanalid sõna vaksineerimise teema kajastamisel COVID-19 tervisekriisis.

Tulemused näitavad, et kõige aktiivsemalt kajastasid eesti venekeelse elanikkonna vaksineerimist uudisteportaalid Stolitsa, ERR, Postimees ja Delfi ning suuresti artiklid avaldati 2021. aasta veebruar, juunis, oktoobris ja novembris.

Venekeelse elanikkonna vaksineerimist käsitlevate artiklites kõige rohkem said sõna arstid (sh meedikud ja õed) ning riigiametnikud, kohaliku omavalitsuse esindajad ja poliitikud. Ajakirjanikud, tavakodanikud ja kategooria „muud“ (milles enamesinenud oli ettevõtjad, juristid, koolidirektorid, näitlejad, organisatsioonide juhatuse liikmed) said sõna vähemal määral ning paaris artiklis oli kõnelejaks teadlane.

Populaarsemateks teemadeks käsitletud artiklites oli vaksineerimise korraldus, kogemused seoses vaksineerimisega, arsti või teadlase selgitused vaksineerimise või koroonaviiruse osas, hirmud ja usaldamatus vaksineerimise suhtes. Inimeste arvamused ja vastused olid kajastatud vähemal määral.

Tavakodanike tsitaatide analüüsimisel selgub mitu olulist järeldust. Seoses vaksineerimisotsusega mängis sageli olulist rolli vaksineerimisest saadav kasu, mida väljendati võimalusega reisida. Vaksineerimise valiku puhul viitasid mõned tsitaadid ka mitteametlike isiklike suhete (sõbrad, sugulased) mõjule. Oluline ka, et paljudes tsitaatides kõlasid sellised sõnad nagu „veel“, „praegu“, „mõtlen“, mis annab mõningad

vihjed sellele, et inimesed ei olnud vaksineerimise suhtes kriitilised, vaid olid valmis muutma oma arvamust vaksineerimise suhtes, kui saavad otsuse langetamiseks vajalikku teavet.

Intervjuude tulemused näitasid, et toimetajad tundsid end pandeemia ajal haavatavana, rõhutades, et pandeemia mõjutas absoluutselt kõiki ja raskendas ka toimetajate tööd, kes pidid piirangute ajal leidma uusi võtteid töö tegemiseks. Pandeemia ajal nägid Eesti suuremate venekeelsete uudisteportaalide toimetajad oma rolli eelkõige usaldusväärse teabe edastamisel ametkondadelt ning ekspertide ja tervishoiutöötajate arvamuste kajastamisel. Vaksineerimise küsimuses eelistasid toimetused kõnelejana eksperte, spetsialiste ja ametnikke. Auditooriumi arvamuste ja vajaduste piiratud kajastamist põhjendasid toimetajad usaldusväärse teabe edastamise vastutusega.

Teiselt poolt intervjuude ja kvalitatiivse sisuanalüüsi tulemused näitavad, et on tehtud samme auditooriumiga suhtlemise ja avaliku arutelu motiveerimise rolli täitmise suunas. Eriti oluline on see, et ühes toimetuses pöörati erilist tähelepanu mitmetasandilisele kommunikatsioonile. Samuti toimetajad vahendasid infot Terviseameti ja auditooriumi vahel, edastades lugejate küsimused Terviseameti esindajatele ja seejärel avaldades artiklites vastused.

SUMMARY

In this master's thesis, I examined the articles on the issue of vaccination of the Russian – speaking population, which were published in the news portals ERR, Postimees, Delfi, Stolitsa, Narvskaya Gazeta, Gorod, Tribuna, Objektiiv, Dokole and Inforing and Sillamaeski Vestnik between December 2020 and March 2022. I conducted the study using standardized content analysis and qualitative content analysis, which gave me the opportunity to see behind the numbers. To explore the definition of editors' own roles in the COVID-19 health crisis, I conducted three semi-structured interviews with Delfi, Postimees and ERR editors.

The purpose of this master's thesis is to find out to whom and why Russian-language media venues gave the floor when covering the topic of vaccination in the COVID-19 health crisis.

The results show that the vaccination of the Russian-speaking population of Estonia was most actively covered by the news portals Stolitsa, ERR, Postimees and Delfi, and many articles were published in February, June, October, and November 2021.

In the articles on vaccination of the Russian-speaking population, doctors (including medics and nurses) and government officials, representatives of local government and politicians spoke the most. Journalists, ordinary citizens, and the category „others” (in which entrepreneurs, lawyers, headmasters, actors, board members were more prominent) spoke to a lesser extent, and in a couple of articles the speaker was a scientist.

The most popular topics in the articles covered were the organization of vaccination, experiences in relation to vaccination, explanations from a doctor or scientist about vaccination or coronavirus, fears, and distrust of vaccination. People's opinions and responses were reflected to a lesser extent.

Analyzing quotations from ordinary citizens reveals several important conclusions. In relation to the vaccination decision, the benefits of vaccination, expressed in the possibility of travel, often played an important role. As for the choice of vaccination,

some quotes also referred to the influence of informal personal relationships (friends, relatives). It is also important that in many quotes' words such as "still", "now", "I am thinking" were used, which gives some hints that people were not critical of vaccination but were ready to change their opinion about vaccination if they received the necessary information to make a decision.

The results of the interviews showed that the editors felt vulnerable during the pandemic, emphasizing that the pandemic affected absolutely everyone, and made it difficult for the work of the editors, who had to find new ways to do work during the restrictions. During the pandemic, the editors of major Russian-language news portals in Estonia saw their role primarily in providing reliable information from the authorities and in reflecting the opinions of experts and health professionals. On the issue of vaccination, the editorial staff preferred experts, specialists, and officials as speakers. The editors justified the limited coverage of the opinions and needs of the audience by the responsibility of providing reliable information.

On the other hand, the results of interviews and qualitative content analysis show that steps have been taken towards communicating with the audience and fulfilling the role of motivating public debate. It is especially important that in one editorial office special attention was paid to multi-level communication. The editors also mediated information between the health board and the auditorium, forwarding readers' questions to the representatives of the health board and then publishing the answers in articles.

KASUTATUD KIRJANDUS JA ALLIKAD

- CEPAL-UNDRR. (2021). *The coronavirus disease (COVID-19) pandemic: an opportunity for a systemic approach to disaster risk for the Caribbean*. Kasutatud: 02.05.2023, <https://www.cepal.org/en/publications/46732-coronavirus-disease-covid-19-pandemic-opportunity-systemic-approach-disaster-risk>
- Coombs, W. T. (2007). *Crisis management and communications*. Kasutatud: 16.05.2023, <https://instituteforpr.org/crisis-management-and-communications/>
- Dougherty, J. ja Kaljurand, R. (2015). *Estonia's "Virtual Russian World": The influence of Russian Media on Estonia's Russian Speakers*. Kasutatud: 21.04.2023, https://icds.ee/wp-content/uploads/2014/Jill_Dougherty__Riina_Kaljurand_-_Estonia_s__Virtual_Russian_World_.pdf
- Ermus, A. ja Murumets, J. (2020). Kriis, oht ja risk. *Sõjateadlane (Estonian Journal of Military Studies)*, 15, 87-112.
- Falkheimer, J. ja Heide, M. (2006). Multicultural Crisis Communication: Towards a Social Constructionist Perspective. *Journal of contingencies and crisis management*, p. 180-189.
- Ida-Viru Keskhaigla. (2020). Kasutatud: 14.04.2023, <https://www.ivkh.ee/et/haiglast/ivkh-uudised/805-27-detsembril-algas-ueleriigiline-sarscov2-vastu-immuniseerimine-ning-esimeste-vaktsiini-saajate-seas-on-idaviru-keskhaigla-toeetajad.html>
- Kalmus, V. (2015). *Standardiseeritud kontentanalüüs*. Kasutatud: 10.02.2023, <https://samm.ut.ee/kontentanalyy>
- Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). *Kvalitatiivne sisuanalüüs*. Kasutatud: 10.02.2023, <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>

- Kärblane, K.-G. (2022). *Hoiakud COVID-19 vaksineerimise suhtes ja nendega seotud tegurid Eestis*. Magistritöö. Tartu Ülikool, peremeditsiini rahvatervishoiu instituut
- Liddell, B J., Murphy, S., Mau, V., Bryant, Meaghan, R B. (2021). Factors associated with COVID-19 vaccine hesitancy amongst refugees in Australia. *European Journal of Psychotraumatology*, 12, 1-4.
- Linno, M. (i.a). *Transkribeerimine*. Kasutatud 10.02.2023, <https://sisu.ut.ee/kvalitatiivne/transkribeerimine>
- McQuail, D. (2010). *McQuail's Mass Communication Theory*. SAGE Publications. Kasutatud: 01.05.2023, <https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/McQuail's%20Mass%20communication%20theory.pdf>
- Melotti, G., Bonomo, M., Hakoköngäs, E., ja Pivetti, M. (2022). Social representations of coronavirus/COVID-19 in Italy: Psychosocial anchoring to conspiracy beliefs, vaccine hesitancy, and the psychological dimension. *Journal of Pacific Rim Psychology*, 16, 1–13.
- Milašinović, S. (2008). Crisis and Crisis Management - a contribution to a conceptual and terminological delimitation. *Scientific review article*, 167-186.
- Mindshare. (2022). *Mindshare küsitlus: kas ja kuidas on muutused meediamastikul muutnud Eestis elavate venelaste meediatarbimist?* Kasutatud: 19.05.2023, <https://www.mindshareworld.com/estonia/news/mindshare-kusitlus-kas-ja-kuidas-on-muutused-meediamastikul-muutnud-eestis-elavate-venelaste-meediatarbimist>
- Otse kell 14.15: sotsiaalministeerium tutvustab Eesti vaksineerimiskava. (2020). ERR, 15. detsember. Kasutatud: 20.04.2023, <https://www.err.ee/1208137/otse-kell-14-15-sotsiaalministeerium-tutvustab-eesti-vaksineerimiskava>
- Palmedo, P. C., Rauh, L., Lathan, H. S., ja Ratzan, S. C. (2022). Exploring Distrust in the Wait and See: Lessons for Vaccine Communication. *American Behavioral Scientist*, 1-13.

- Perreault, M F ja Perreault, G P. (2021). Journalists on COVID-19 Journalism: Communication Ecology of Pandemic Reporting. *American Behavioral Scientist*, 65 (7), p. 976-991.
- Riidas, V. (2021). *Facebooki grupis "Ravimite ja vaktsiinide kõrvaltoimed" linkidega jagavate allikate usaldusväärsus*. Diplomitöö. Tallinna Ülikool, tervisejuhi õppekava
- Riigikantselei. (2021). *Kriisikommunikatsiooni arendamine*. Kasutatud: 03.05.2023, <https://www.riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuskommunikatsioon/kriisikommunikatsioon>
- Rugam-Rebane, E. (2006). Infojuhtimine on kriisireguleerimise lahutamatu osa. *Riigikogu Toimetised*. Kasutatud: 03.05.2023, <https://rito.riigikogu.ee/eelmised-numbrid/nr-13/infojuhtimine-on-kriisireguleerimise-lahutamatu-osa/>
- Rämmer, A. (2014). *Valimi moodustamine*. Kasutatud: 19.04.2022, <https://samm.ut.ee/valimid>
- Sarriegi, J., Torres, J., ja Paseo, L. (2009). *The Dynamics of Crisis Lifecycle for Emergency Management*. Kasutatud: 11.05.2023, https://www.researchgate.net/publication/255643967_The_Dynamics_of_Crisis_Lifecycle_for_Emergency_Management
- Siimsen, I. (2021). *Püsiva elukohata ja toimetulekuraskustes inimeste ohutaju, infoallikad*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, infoühiskond ja sotsiaalne heaolu
- Siseministerium. (2021). *Riski- ja kriisikommunikatsiooni platvorm. Lõpparuanne*. Kasutatud: 05.05.2023, <https://www.siseministerium.ee/media/1449/download>
- Skiljova, D. (2022). *Eestlaste ja mitte-eestlaste Delfi kommentaaride diskurste analüüs seoses COVID-19 pandeemiaga*. Bakalaureusetöö. Tallinna Ülikool, riigiteaduste suund

- Teadusagentuur. (2022). *Valmis COVID-19 majandusmõjude ning nende pehmendamiseks mõeldud poliitikameetmete tõhususe hindamise uuring*. Kasutatud: 10.05.2023, <https://etag.ee/valmis-covid-19-majandusmojude-ning-nende-pehmendamiseks-moeldud-poliitikameetmete-tohususe-hindamise-uuring/>
- Tervise Arengu Instituut. (2021). *Teadlikkus koroonaviirusest ja seotud hoiakud Eestis: rahvastikupõhine küsitlusuuring*. Kasutatud: 17.05.2023, https://www.tai.ee/sites/default/files/2021-11/COVID_raport_2021.pdf
- Terviseamet. (2020). *Esimesed COVID-19 vaktsiinid jõudsid Eestisse*. Kasutatud: 14.04.2023, <https://ta.vaktsineeri.ee/index.php/en/node/698>
- Terviseamet. (2021). *65+ ja riskirühmade vaktsineerimiseks leidub vabu aegu kogu Eestis*. Kasutatud: 14.04.2023, <https://vaktsineeri.ee/uudised/65-ja-riskiruhmade-vaktsineerimiseks-leidub-vabu-aegu-kogu-eestis/>
- Terviseamet. (2021). *Ida-Virumaa töandjate juures saab esmaspäevast vaktsineerida vanusepiirita*. Kasutatud: 14.04.2023, <https://vaktsineeri.ee/uudised/ida-virumaa-toandjate-juures-saab-esmaspaevast-vaktsineerida-vanusepiirita/>
- Terviseamet. (2021). *Ida-Virumaal saab vaktsineerida ka eakaga kaasa tulnud inimene*. Kasutatud: 14.04.2023, <https://vaktsineeri.ee/uudised/ida-virumaal-saab-vaktsineerida-ka-eakaga-kaasa-tulnud-inimene/>
- Terviseamet. (2021). *Uuring: inimeste ohutunnetus koroonaviiruse leviku suhtes püsib madalal, vaktsineerimisvalmidus on endiselt kõrge*. Allikas: <https://vaktsineeri.ee/uudised/uuring-inimeste-ohutunnetus-koroonaviiruse-leviku-suhtes-pusib-madalal-vaktsineerimisvalmidus-on-endiselt-korge/>
- Terviseamet. (2021). *Vaktsineerimisega saab nüüd broneerida ka lastele alates 12. eluaastast*. Allikas: <https://vaktsineeri.ee/uudised/tanasest-on-voimalik-covid-19-vaktsineerimiseks-aeg-broneerida-alates-vanusest-12-eluaastat/>

- Turu-uuringute AS. (2021). *COVID-19 teemaline küsitlus. 23. küsitluslaine*. Kasutatud: 06.04.2023, https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/covid-19_elanikkonna_kusitlus_23._laine.pdf
- Turu-uuringute AS. (2021). *COVID-19 teemaline küsitlus. 24. küsitluslaine*. Kasutatud: 06.04.2023, https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/covid19_24_yldraport.pdf
- Turu-uuringute AS. (2021). *COVID-19 teemaline küsitlus. 28. küsitluslaine*. Kasutatud: 06.04.2023, <https://www.riigikantselei.ee/media/1048/download>
- Turu-uuringute AS. (2021). *COVID-19 teemaline küsitlus. 31. küsitluslaine*. Kasutatud: 06.04.2023, <https://www.riigikantselei.ee/media/1127/download>
- Turu-uuringute AS. (2021). *COVID-19 teemaline küsitlus. 32. küsitluslaine*. Kasutatud: 06.04.2023, https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Tervishoid/rahvatervis/2021_08_covid_32_kusitluslaine_aruanne.pdf
- Turu-uuringute AS. (2022). *COVID-19 teemaline küsitlus. 37. küsitluslaine*. Kasutatud: 06.04.2023, <https://riigikantselei.ee/media/1330/download>
- Vihalemm, T., Kiisel, M. ja Harro-Loit, H. (2012). Citizens' Response Patterns to Warning Messages. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 20, 13-25.
- Vihalemm, T. (2014). *Fookusgrupi intervjuu*. Kasutatud: 15.02.2023, <https://samm.ut.ee/fookusgrupi-intervjuu>
- Vos, M., Lund, R., Reich, Z., & Harro-Loit, H. (2011). *Developing a Crisis Communication Scorecard*. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Zamoum, K., ja Gorpe, T. S. (2018). Crisis Management: A Historical and Conceptual. rmt: T. S. Khaled Zamoum, *Crisis Management* (p. 203-217). Kasutatud: 02.05.2023, <https://www.intechopen.com/chapters/60813>

Õunapuu, L. (2012). *Valimid kvantitatiivsetes ja kvalitatiivsetes uurimustes*. (Tartu
Ülikool) Kasutatud: 06.02.2023,
<https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/27764/index.html>

LISAD

Lisa 1. BPMN diagrammi koostamisel kasutatud elementide loetelu ja nende tõlgendused (autori koostatud)

Elemendi nimetus	Tõlgendus	Graafilised elemendid
Sündmuse algus (ing. <i>Start Event</i>)	Näitab sündmuse alguskohta. Stardisündmusel on tavaliselt päästik, mida väljendatakse lühikese tekstikirjeldusega.	
Sündmuse lõpp (ing. <i>End Event</i>)	Näitab sündmuse lõppkohta. Kõige sagedamini on sellel mingi tulemus, mida väljendatakse lühikese tekstikirjeldusega. Võib olla ka negatiivne.	
Protsessiala (ing. <i>Pool</i>)	Näitab protsessis osalejat. Tavaliselt näitab see ka protsessi piire.	
Jadavoo (ing. <i>Sequence Flow</i>)	Jadavoogu kasutatakse protsessi toimingute järjekorra kuvamiseks. Algab stardisündmusest ja järgib toimingute kulgu.	
Tegevus (ing. <i>Activity</i>)	Üldmõiste, mis tähistab tööd, mida teostaja teeb protsessi käigus.	
Eksklusiiivne lüüs (ing. <i>Exclusive Gateway</i>)	Eksklusiiivne lüüs või värav. Põhineb sündmustel ja mõjutab nii sissetulevaid kui ka väljaminevaid vooge.	

Lisa 2. Kodeerimisel kasutatud artiklid

Teema	Uudisteportaal	Kuupäev
УЛИЧНЫЙ ОПРОС) Эстонии нужен локдаун, а вот американскую вакцину не предлагайте: она какая-то противная	https://rus.postimees.ee/7133988/estonii-nuzhen-lokdaun-a-vot-amerikanskuyu-vakcinu-ne-predlagayte-ona-kakaya-to-protivnaya	15. 12. 2020
Эдуард Одинец: депутаты Рийгикогу от Ида-Вирумаа могли бы быть более заметными	https://rus.err.ee/1234261/jeduard-odinec-deputaty-rijgikogu-ot-ida-virumaa-mogli-by-byt-bolee-zametnymi	10. 01. 2021
Фирсова: побочные эффекты, как и при других вакцинах	https://stolitsa.ee/tema-dnya/firsova-pobochnye-effekty-kak-i-pri-drugikh-vakcinakh	11. 01. 2021
Тодорова: немного болела рука в месте укола	https://stolitsa.ee/tema-dnya/todorova-nemnogo-bolela-ruka-v-meste-ukola	11. 01. 2021
Шоумен Виталий Вестеринен о противниках вакцинации: Вы	https://publik.delfi.ee/statja/92204739/shoumen-vitaliy-vesterinen-o-protivnikah-vakcinacii-vy-kogda-nibud-chitali-o-pobochnyh-deystviyah-lekarstv-kotorye-prinimaete	12. 01. 2021

когда-нибудь читали о побочных действиях лекарств, которые принимаете?		
Вакцинация: идти или не идти – вот в чем вопрос	https://gazeta.ee/life/vakcinacija-idti-ili-ne-idti-vot-v-chem-vopros/	15. 01. 202 1
Она получила вакцинацию первой... - история врача из Ида-Вирумаа	https://tribuna.ee/attributes/health/rozinko-vakcinacija/	26. 01. 202 1
Марина Шунина: “Вакцинироваться или нет?”	https://dokole.eu/марина-шунина-вакцинироваться-или-не/	02. 02. 202 1
Привалова: я не отношу себя к противникам вакцинации	https://stolitsa.ee/tema-dnya/privalova-ya-ne-otnoshu-sebya-k-protivnikam-vakcinacii	04. 02. 202 1
Иванов: Вакцинация? СУГУБО ДОБРОВОЛЬНО! Но под конвоем...	https://tribuna.ee/public/ivanov-vakcinacija-pod-konvoem/	05. 02. 202 1

В Нарве готовятся к началу вакцинации учителей	https://gazeta.ee/narva/v-narve-gotovjatsja-k-nachalu-vakcinacii-uchitelej/	11. 02. 202 1
Вакцинация пожилых нарвитян началась	https://gorod.ee/2021/02/vakcinacija-pozilih-narvitjan-natcalas/	15. 02. 202 1
Первякова: нет "наилучшей" вакцины и сам выбор не актуален	https://stolitsa.ee/tema-dnya/pervyakova-net-nailuchshey-vakciny-i-sam-vybor-ne-aktualen	16. 02. 202 1
Пиунова: можно не вакцинироваться и отдыхать в Эстонии	https://stolitsa.ee/tema-dnya/piunova-mozhno-ne-vakcinirovatsya-i-otdykhat-v-estonii	18. 02. 202 1
Адик Левин: "Открытое письмо Урмасу Рейнсалу"	https://dokole.eu/адик-левин-открытое-письмо-урмасу-рей/	18. 02. 202 1
Вся правда о лечении коронавируса	https://dokole.eu/вся-правда-о-лечении-коронавируса/	25. 02. 202 1
Сертификат о вакцинации российским «Спутником V» —	https://tribuna.ee/tribuna/society/granica-sputnik-v/	02. 03. 202 1

действителен ли он в Эстонии		
Доктор Аркадий Попов: не бойтесь вакцинирования	https://stolitsa.ee/estoniya/doktor-arkadiy-popov-ne-boytes-vakcinirovaniya	02. 03. 202 1
Тереп: у меня сделана вакцина Comirnaty	https://stolitsa.ee/tema-dnya/terep-u-menya-sdelana-vakcina-comirnaty	04. 03. 202 1
Пронская: после второй инъекции я ощущала недомогание	https://stolitsa.ee/tema-dnya/pronskaya-posle-vtoroy-inekicii-ya-oschuschala-nedomoganie	04. 03. 202 1
Гошка: после вакцинации чувствую себя защищенно	https://stolitsa.ee/tema-dnya/goshka-posle-vakcinacii-chuvstvuyyu-sebja-zaschischenno	04. 03. 202 1
КОРОНАВОПРОСЫ Можно ли пить алкоголь после вакцинации, должен ли астматик носить маску и когда Эстония купит "Спутник"	https://rus.delfi.ee/statja/92739451/koronavoproisy-mozhno-li-pit-alkogol-posle-vakcinacii-dolzhen-li-astmatik-nosit-masku-i-kogda-estoniya-kupit-cputnik	04. 03. 202 1
Вакцинированная: почти весь коллектив	https://stolitsa.ee/tema-dnya/vakcinirovannaya-pochti-ves-kollektiv-privilsya-astrazeneca	05. 03.

привился AstraZeneca		202 1
Медсестра: не понимаю людей, отказывающихся от вакцины	https://stolitsa.ee/mnenie-tema-dnya/medsestra-ne-ponimayu-lyudey-otkazyvayuschikhsya-ot-vakciny	05. 03. 202 1
Борисов: молодые люди реагируют на вакцину чуть больше	https://stolitsa.ee/tema-dnya/borisov-molodye-lyudi-reagiruyut-na-vakcinu-chut-bolshe	05. 03. 202 1
Российская мягкая сила: вакцина против НАТО	https://stolitsa.ee/mnenie/rossiyskaya-myagkaya-sila-vakcina-protiv-nato	10. 03. 202 1
Владимир Васильев: хотелось бы, чтобы ситуацию с коронавирусом в футболе решали по- другому	https://rus.err.ee/1608138595/vladimir-vasilev-hotelos-by-chtoby-situaciju-s-koronavirusom-v-futbole-resjali-po-drugomu	11. 03. 202 1
«Я ПРИВИВКИ НЕ БОЮСЬ: ЕСЛИ НАДО - УКОЛЮСЬ!»	http://www.inforing.net/publications/infopress/vabarii-ginews.php?ELEMENT_ID=45231&sphrase_id=2253571	12. 03. 202 1
КОРОНАВОПРОСЫ Пересечение границы без теста, положительный	https://rus.delfi.ee/statja/92856271/koronavoprosy-peresechenie-granicy-bez-testa-polozhitelnyy-rezultat-posle-vakcinacii-i-sputnik-v	16. 03. 202 1

результат после вакцинации и "Спутник V"		
Михаил Кылварт: мы могли бы договориться о поставках "Спутника V", но у нас нет полномочий	https://rus.delfi.ee/statja/92958205/mihail-kylvart-my-mogli-by-dogovoritsya-o-postavkah-sputnika-v-no-u-nas-net-polnomochiy?utm_source=Telegram&utm_medium=content&utm_content=article&utm_campaign=Telegram_rus&fbclid=IwAR3KOikV750W9JNQ40y-rCN9B-3V96dEiY0VC4pudSQrp3yUz8XVspk_gUQ	26. 03. 202 1
Читатель RusDelfi: зачем закладывать в нас чувство вины, якобы мы не хотим вакцинироваться? Просто нет такой возможности!	https://rus.delfi.ee/statja/92947807/chitatel-rusdelfi-zachem-zakladyvat-v-nas-chuvstvo-viny-yakoby-my-ne-hotim-vakcinirovatsya-prosto-net-takoy-vozmozhnosti	26. 03. 202 1
Тереп: для меня в приоритете возраст пациента	https://stolitsa.ee/tema-dnya/terep-dlya-menya-v-prioritete-vozzrast-pacienta	28. 03. 202 1
Фомкина: еще не вакцинированы группы риска	https://stolitsa.ee/tema-dnya/fomkina-esche-ne-vakcinirovany-gruppy-riska	28. 03. 202 1
Ануфриенко: интерес к	https://stolitsa.ee/tema-dnya/anufrienko-interes-k-vakcinacii-ochen-bolshoy	28. 03.

вакцинации очень большой		2021
Баландин: многие пациенты ждут вакцину других фирм	https://stolitsa.ee/tema-dnya/balandin-mnogie-pacienty-zhdut-vakcinu-drugikh-firm	28.03.2021
КОРОНАВОПРОСЫ Какую вакцину можно хранить в холодильнике и безопасно ли сейчас на детских площадках?	https://rus.delfi.ee/statja/92983309/koronavoproisy-kakuyu-vakcinu-mozhno-hranit-v-holodilnike-i-bezopasno-li-seychas-na-detskih-ploshchadkah	29.03.2021
Вакцинацию в Ида-Вирумаа тормозит отсутствие выбора вакцин	https://rus.err.ee/1608162172/vakcinaciju-v-ida-virumaa-tormozit-otsutstvie-vybora-vakcin	01.04.2021
Что волнует российских граждан	https://vestnik.ee/2021/13/	01.04.2021
В субботу 40% получивших вакцину в Тондираба были люди моложе 60 лет	https://rus.err.ee/1608164851/v-subbotu-40-poluchivshih-vakcinu-v-tondiraba-byli-ljudi-molozhe-60-let	03.04.2021
ВИДЕО: на выходных в Таллинне	https://stolitsa.ee/videonovosti-tallinna/video-na-vykhodnykh-v-tallinne-vakcinirovali-5-tys-chelovek	05.04.

вакцинировали тыс. человек	5		202 1
Почему дигитальной регистратуре указывают название предлагаемой вакцины?	в не	https://rus.postimees.ee/7217642/pochemu-v-digitalnoy-registrature-ne-ukazyvayut-nazvanie-predlagaemoy-vakciny	05. 04. 202 1
Вакцинация COVID-19: центр мог бы обслуживать всю ЭР	от кол-	https://stolitsa.ee/tallinn/vakcinaciya-ot-covid-19-kol-centr-mog-obslyzivat-vsyu-er	06. 04. 202 1
Я не стану выбирать для себя вакцину — Кылварт		https://gorod.ee/2021/04/ya-ne-stanu-vybirat-dlya-sebya-vakcinu-kylvart/	07. 04. 202 1
С точки зрения школьной медсестры		https://vestnik.ee/2021/14/	08. 04. 202 1
Евгения Волохонская: вакцинацию мы провалили из-за коммуникации		https://rus.err.ee/1608172279/evgenija-volohonskaja-vakcinaciju-my-provalili-iz-za-kommunikacii	09. 04. 202 1
«В итоге»: об отказе Ратаса	от	https://stolitsa.ee/v-itoge-videonovosti-tallinna-estoniya/v-itoge-ob-otkaze-ratasa-ot-vakcinacii-i-zayavlenii-kallas	12. 04.

вакцинации и заявлении Каллас		202 1
Вакцинация "за рекой": на что могут рассчитывать российские граждане из Эстонии	https://vestnik.ee/2021/16/	22. 04. 202 1
Желающих вакцинироваться становится больше, заболевших - меньше	https://vestnik.ee/2021/16/	22. 04. 202 1
Лучше переболеть? Медики развенчали заблуждения о вакцинах	https://stolitsa.ee/estoniya/luchshe-perebolet-mediki-razvenchali-zabluzhdeniya-o-vakcinakh	27. 04. 202 1
Получить вакцину в ближайшие недели все желающие не смогут	https://rus.err.ee/1608210331/poluchit-vakcinu-v-blizhajshie-nedeli-vse-zhelajuwie-ne-smogut	12. 05. 202 1
В Таллинне началась вакцинация от коронавируса на дому	https://rus.err.ee/1608210319/v-tallinne-nachalas-vakcinacija-ot-koronavirusa-na-domu	12. 05. 202 1
Я теперь "чипирована": автор молодежного блога на RusDelfi рассказала, как	https://rus.delfi.ee/statja/93456493/ya-teper-chipirovana-avtor-molodezhnogo-bloga-na-rusdelfi-rasskazala-kak-reshilas-na-vakcinaciyu	17. 05. 202 1

решилась на вакцинацию		
1247 записывайтесь на вакцинацию... Если будет работать	https://tribuna.ee/attributes/health/vaktsinacija-1247/	18. 05. 202 1
Яна Тоом: лазейкой для привитых не одобренными в ЕС вакцинами станет тест на антитела	https://rus.err.ee/1608226489/jana-toom-lazejkoj-dlja-privityh-ne-odobrennymi-v-es-vakcinami-stanet-test-na-antitela	27. 05. 202 1
Яковлев: ношение масок — хорошая привычка	https://stolitsa.ee/mnenie-tema-dnya/yakovlev-noshenie-masok-khoroshaya-privychka	02. 06. 202 1
Садикова: в Эстонии в 27 случаях подозревают инфицирование индийским штаммом коронавируса	https://rus.err.ee/1608238377/sadikova-v-jestonii-v-27-sluchajah-podozrevajut-inficirovanie-indijskim-shtammom-koronavirusa	07. 06. 202 1
Тереп: желающие вакцинироваться звонят ежедневно	https://stolitsa.ee/tema-dnya/terep-zhelayuschie-vakcinirovatsya-zvonyat-ezhednevno	10. 06. 202 1
О центре здоровья, вакцинации и врачах	https://vestnik.ee/2021/23/	10. 06.

		202 1
Яковлев: некоторые продолжают опасаться вакцинации	https://stolitsa.ee/tema-dnya/yakovlev-nekotorye-prodolzhayut-opasatsya-vakcinacii	11. 06. 202 1
Работники Русского театра вакцинировались от коронавируса	https://rus.err.ee/1608254421/rabotniki-russkogo-teatra-vakcinirovalis-ot-koronavirusa	21. 06. 202 1
ВИДЕО: актеры Русского театра призывают вакцинироваться	https://stolitsa.ee/videonovosti-tallinna/video-aktery-russkogo-teatra-prizyvayut-vakcinirovatsya	21. 06. 202 1
В Ида-Вирумаа началась вакцинация подростков от коронавируса	https://rus.err.ee/1608262188/v-ida-virumaa-nachalas-vakcinacija-podrostkov-ot-koronavirusa	29. 06. 202 1
Попов: вакцинирование сейчас важнее усиления контроля	https://stolitsa.ee/mnenie-tema-dnya/popov-vakcinirovanie-seychas-vazhnee-usileniya-kontrolya	29. 06. 202 1
Кийк, Сеэр и Попов о вакцинации в Ида-Вирумаа: надо задуматься, что нас ждет осенью	https://rus.err.ee/1608262872/kijk-sejer-i-popov-o-vakcinacii-v-ida-virumaa-nado-zadumatsja-hto-nas-zhdet-osenju	30. 06. 202 1

Вакцинироваться можно без предварительной записи	https://gazeta.ee/narva/vaktczinirovatsya-mozhno-bez-predvaritelnoj-zapisi/	01. 07. 202 1
Свет: Хватит смеяться над теми, кто отказывается вакцинироваться!	https://gazeta.ee/life/svet-hvatit-smejatsja-nad-temi-kto-otkazyvaetsja-vakcinirovatsja/	02. 07. 202 1
«В итоге»: об испорченной вакцине и двойных стандартах	https://stolitsa.ee/estoniya/v-itoge-ob-isporchennoy-vaccine-i-dvoynykh-standartakh	02. 07. 202 1
Самост и Лутс: причиной недостаточного охвата вакцинацией могут быть семейные врачи	https://rus.err.ee/1608268239/samost-i-luts-prichinoj-nedostatochnogo-ohvata-vakcinaciej-mogut-byt-semejnye-vrachi	05. 07. 202 1
Старейшина Ласнамяэ критикует организацию вакцинации	https://rus.err.ee/1608267939/starejshina-lasnamjaje-kritikuet-organizaciju-vakcinacii	05. 07. 202 1
Уусберг: в случае третьей волны показатели заболеваемости COVID-19 уже не будут так важны	https://rus.err.ee/1608268737/uusberg-v-sluchae-tretej-volny-pokazатели-zabolevaemosti-covid-19-uzhe-ne-budut-tak-vazhny	06. 07. 202 1

В Нарве некоторые привившиеся "Спутником" хотят получить укол и признаваемой ЕС вакциной	https://rus.err.ee/1608269562/v-narve-nekotorye-privivshiesja-sputnikom-hotjat-poluchit-ukol-i-priznavaemoj-es-vakcinoj	07. 07. 202 1
Тереп: вакцины хорошо доступны, вакцинируйтесь!	https://stolitsa.ee/mnenie-tema-dnya/terep-vakciny-khorosho-dostupny-vakciniruytes	09. 07. 202 1
Пост: это начало медицинского фашизма	https://stolitsa.ee/tema-dnya/post-eto-nachalo-medicinskogo-fashizma	14. 07. 202 1
Сагитов: вакцинированные могли бы получить преимущества	https://stolitsa.ee/tema-dnya/sagitov-vakcinirovannye-mogli-poluchit-preimuschestva	15. 07. 202 1
Мирзоева: если не выпускают без вакцин — ок, я не приду	https://stolitsa.ee/tema-dnya/mirzoeva-esli-ne-vmuskayut-bez-vakcin-ok-ya-ne-pridu	15. 07. 202 1
Гостева: лучше частичный запрет, чем закрытие всего и для всех	https://stolitsa.ee/tema-dnya/gosteva-luchshe-chastichnyy-zapret-chem-zakrytie-vsego-i-dlya-vsekh	15. 07. 202 1

“Консилиум” решил: надо выезжать на нарвские дачи	https://gazeta.ee/narva/konsilium-reshil-nado-vyezzhat-na-narvskie-dachi/	16. 07. 202 1
«В итоге»: о вакцинации и пиар-акции Керсти Кальюлайд	https://stolitsa.ee/v-itoge-estoniya/v-itoge-o-vakcinacii-i-piar-akcii-kersti-kalyulayd	16. 07. 202 1
Жители Таллинна об очередях на вакцинацию: ничего, постоим	https://rus.err.ee/1608281694/zhiteli-tallinna-ob-ocheredjah-na-vakcinaciju-nichego-postoim	17. 07. 202 1
Воскресенье — день семейной вакцинации	https://tribuna.ee/attributes/health/18-juuli-vaktsineerimine/	17. 07. 202 1
Сегодня в ДК «Ругодив» начнется вакцинация детей 12+	https://gazeta.ee/narva/segodnja-v-dk-rugodiv-nachnetsja-vakcinacija-detej-12/	22. 07. 202 1
«В итоге»: о поисках президента и обязательной вакцинации	https://stolitsa.ee/v-itoge-estoniya/v-itoge-o-poiskakh-prezidenta-i-obyazatelnoy-vakcinacii	23. 07. 202 1
Вакцинация без регистрации в Ида-Вирумаа не теряет популярности	https://rus.err.ee/1608289497/vakcinacija-bez-registracii-v-ida-virumaa-ne-terjaet-populjarnosti	26. 07. 202 1

Космынина: я против введения наказаний и ограничений	https://stolitsa.ee/tema-dnya/kosmynina-ya-protiv-vvedeniya-nakazaniy-i-ogranicheniy	28. 07. 202 1
Попов: я согласен с введением ограничений для непривитых	https://stolitsa.ee/mnenie-tema-dnya/popov-ya-soglasen-s-vvedeniem-ogranicheniy-dlya-neprivitykh	28. 07. 202 1
«В итоге»: о темпах вакцинации и краже фото жителей Эстонии	https://stolitsa.ee/v-itoge/v-itoge-o-tempakh-vakcinacii-i-krazhe-foto-zhiteley-estonii	30. 07. 202 1
ВОПРОС ЧИТАТЕЛЯ Может ли работодатель требовать у работника доказательство того, что он вакцинирован или переболел?	https://rus.delfi.ee/statja/94176151/vopros-chitatelya-mozhet-li-rabotodatel-trebovat-u-rabotnika-dokazatelstvo-togo-cto-on-vakcinirovan-ili-perebolel	01. 08. 202 1
Кылварт: никто не имеет права требовать от родителей доказательств вакцинации их детей	https://rus.err.ee/1608295602/kylvart-nikto-ne-imeet-prava-trebovat-ot-roditelej-dokazatelstv-vakcinacii-ih-detej	02. 08. 202 1

ОПРОС "А как можно быть против?" Что говорят жители Таллинна о вакцинации	https://bublik.delfi.ee/statja/94182727/opros-a-kak-mozhno-byt-protiv-chno-govoryat-zhiteli-tallinna-o-vakcinacii	02.08.2021
Алехин: достучаться необходимо до каждого конкретного пациента	https://stolitsa.ee/tema-dnya/alekhin-dostuchatsya-neobkhodimo-do-kazhdogo-konkretnogo-pacienta	03.08.2021
Родион Денисов: Государство должно взять на себя ответственность за последствия вакцинации	https://tribuna.ee/public/jarel/	04.08.2021
Учителя сделали публичное обращение к ученикам и родителям	https://stolitsa.ee/estoniya/uchitelya-sdelali-publichnoe-obraschenie-k-uchenikam-i-roditelyam	05.08.2021
ОПРОС Жители Ласнамяэ рассказали, почему вакцинировалась на фестивале пирожков: "Я просто пришла и подставила плечо"	https://bublik.delfi.ee/statja/94218259/opros-zhiteli-lasnamyae-rasskazali-pochemu-vakcinirovalas-na-festivale-pirozhkov-ya-prosto-prishla-i-podstavila-plecho	05.08.2021

«В итоге»: об инфошуме недопонимания и ковид-паспортах	https://stolitsa.ee/v-itoge-estoniya/v-itoge-ob-infoshume-nedoponimaniya-i-kovid-pasportakh	06. 08. 202 1
Нужно ли сейчас вручать подарки вакцинирующимся?	https://gorod.ee/2021/08/nuzhno-li-seychas-vruchat-podarki-vakciniruyushchimsya/	08. 08. 202 1
ОПРОС “Мы уже переболели и решили — лучше сделать прививку”: жители Маарду рассказали, почему идут вакцинироваться	https://bublik.delfi.ee/statja/94271301/opros-my-uzhe-pereboleli-i-reshili-luchshe-sdelat-privivku-zhiteli-maardu-rasskazali-pochemu-idut-vakcinirovatsya	11. 08. 202 1
Семенов: такие поправки означают прямую дискриминацию лиц	https://stolitsa.ee/tema-dnya/semenov-takie-popravki-oznachayut-pryamuyu-diskriminaciyu-lic	12. 08. 202 1
«В итоге»: о выборах президента и постмодернистском фашизме	https://stolitsa.ee/v-itoge-estoniya/v-itoge-o-vyborakh-prezidenta-i-postmodernistskom-fashizme	13. 08. 202 1
Марина Шунина: “Вакцинация не прекратила	https://dokole.eu/марина-шунина-расчёты-на-то-что-вакци/	21. 08. 202 1

распространение вируса”		
ОПРОС) Согласны ли ученики вакцинироваться?	https://rus.postimees.ee/7322543/soglasny-li-ucheniki-vakcinirovatsya	25. 08. 202 1
По мере необходимости...	https://vestnik.ee/2021/30/	26. 08. 202 1
Пожилых жителей Ида-Вирумаа будут персонально приглашать на вакцинацию по телефону	https://gorod.ee/2021/08/pozhilyh-zhitelej-ida-virumaa-budut-personalno-priglasat-na-vakcinaciyu-po-telefonu/	30. 08. 202 1
Департамент: лотереи и подарки для привлечения людей к вакцинации запрещены	https://rus.err.ee/1608325937/departament-loterei-i-podarki-dlja-privlechenija-ljudej-k-vakcinacii-zapreweny	02. 09. 202 1
Защита от новой волны: как проходит вакцинация	https://stolitsa.ee/tallinn/zaschita-ot-novoy-volny-kak-prokhodit-vakcinaciya	03. 09. 202 1
"Хочется вакцинироваться, но страх пересиливает".	https://bublik.delfi.ee/statja/94515987/hochetsya-vakcinirovatsya-no-strah-peresilivaet-pochemu-v-maardu-takoy-nizkiy-procent-privityh-ot-koronavirusa	06. 09.

Почему в Маарду такой низкий процент привитых от коронавируса?		202 1
Каллас: у нас нет ограничений, у нас меры контроля	https://rus.err.ee/1608330968/kallas-u-nas-net-ogranichenij-u-nas-mery-kontrolja	07. 09. 202 1
Левитан: у антипрививочников нет права рушить экономику	https://stolitsa.ee/tema-dnya/levitan-u-antiprivivochnikov-net-prava-rushit-ekonomiku	16. 09. 202 1
Лузин: мотивация должна быть со знаком плюс, а не минус	https://stolitsa.ee/tema-dnya/luzin-motivaciya-dolzha-byt-so-znakom-plyus-ne-minus	17. 09. 202 1
Лаврова: любое давление вызывает протест	https://stolitsa.ee/tema-dnya/lavrova-lyuboe-davlenie-vyzyvaet-protest	17. 09. 202 1
Осипов: от данного предложения веет дискриминацией	https://stolitsa.ee/tema-dnya/osipov-ot-dannogo-predlozheniya-veet-diskriminacii	17. 09. 202 1
Третья волна начинает захлестывать север	https://gazeta.ee/narva/42082/	01. 10. 202 1

Эстонии. Накроет ли Ида-Вирумаа?		
Баландин: вакцинация должна носить широкий охват	https://stolitsa.ee/tema-dnya/balandin-vakcinaciya-dolzhno-nosit-shirokiy-okhvat	10. 10. 202 1
Бондаренко: ограничения в Эстонии не нужны	https://stolitsa.ee/tema-dnya/bondarenko-ogranicheniya-v-estonii-ne-nuzhny	10. 10. 202 1
Левин: государство иногда должно применять власть	https://stolitsa.ee/tema-dnya/levin-gosudarstvo-inogda-dolzhno-primenyat-vlast	10. 10. 202 1
Осиновский: правительство потеряло контроль над ситуацией с коронавирусом	https://rus.err.ee/1608366612/osinovskij-pravitelstvo-poterjalo-kontrol-nad-situaciej-s-koronavirusom	11. 10. 202 1
Евгений Осиновский: пять предложений, как ускорить вакцинацию	https://rus.err.ee/1608367956/evgenij-osinovskij-pjat-predlozhenij-kak-uskorit-vakcinaciju	13. 10. 202 1
Что дальше: лишим непривитых права на медицинскую помощь?	https://rus.postimees.ee/7360220/что-dalshe-lishim-neprivityh-prava-na-medicinskuyu-pomoshch	13. 10. 202 1

Вакцинация как пропуск в операционную?	https://rus.postimees.ee/7361030/vakcinaciya-kak-propusk-v-operacionnuyu	14. 10. 202 1
Коронавирус в Нарве: основными очагами распространения стали школы	https://rus.err.ee/1608372804/koronavirus-v-narve-osnovnymi-ochagami-rasprostraneniya-stali-shkoly	17. 10. 202 1
Читатель спрашивает: если мое рабочее место предполагает вакцинацию, а я не хочу прививаться, получу ли при увольнении компенсацию?	https://rus.delfi.ee/statja/94860197/chitatel-sprashivaet-esli-moe-rabochee-mesto-predpolagaet-vakcinaciyu-a-ya-ne-hochu-privivatsya-poluchu-li-pri-uvolnenii-kompensaciyu	17. 10. 202 1
Вопрос читателя: как мотивировать работников вакцинироваться?	https://rus.postimees.ee/7364227/vopros-chitatelya-kak-motivirovat-rabotnikov-vakcinirovatsya	18. 10. 202 1
Школы готовы вакцинировать учеников с 12 лет и тестировать тех, кто младше	https://gazeta.ee/narva/shkoly-gotovy-vakczinirovat-uchenikov-s-12-let-i-testirovat-teh-kto-mladshe/	20. 10. 202 1

"Кто кого?": поддерживаете ли вы ужесточение мер против невакцинированных ?"	https://rus.err.ee/1608375488/kto-kogo-podderzhivaete-li-vy-uzhestochenie-mer-protiv-nevakcinirovannyh	20. 10. 202 1
РЕПОРТАЖ RusDelfi "Я не согласен участвовать в эксперименте". Больше 5000 тысяч человек пришли поддержать идею свободной вакцинации в Таллинне	https://rus.delfi.ee/statja/94945677/reportazh-rusdelfi-ya-ne-soglasen-uchastvovat-v-eksperimente-bolshe-5000-tysyach-chelovek-prishli-podderzhat-ideyu-svobodnoy-vakcinacii-v-tallinne	23. 10. 202 1
Пикет против ковидной госполитики в Таллинне — как протестовали тысячи	https://tribuna.ee/tribuna/society/meelavaldus-pohiseaduslike-oiguste-ja-vabaduste-kaitseks/	23. 10. 202 1
Хирург-онколог об акции протеста в Таллинне: у любой свободы есть цена	https://rus.postimees.ee/7369467/hirurg-onkolog-ob-akcii-protesta-v-tallinne-u-lyuboy-svobody-est-cena	25. 10. 202 1
Подставь плечо сейчас, чтобы потом не оказаться под кислородной маской	https://rus.postimees.ee/7369549/podstav-plecho-seychas-chtoby-potom-ne-okazatsya-pod-kislorodnoy-maskoy	25. 10. 202 1

Каллас: среди новых мер обсуждаются ограничения на развлекательную деятельность для молодежи	https://rus.err.ee/1608382397/kallas-sredi-novyh-mer-obsuzhdajutsja-ogranichenija-na-razvlekatelnuju-dejatelnost-dlja-molodezhi	26. 10. 202 1
Эстонский телеведущий Анатолий Эйн: про каминг-аут Киркорова, вакцинацию и способ держать себя в тонусе	https://bublik.delfi.ee/statja/94967395/estonskiy-televedushchiy-anatolij-eyn-pro-kaming-aut-kirkorova-vakcinaciju-i-sposob-derzhat-sebya-v-tonuse	26. 10. 202 1
Нарвские врачи рассказали о проблемах с вакцинацией в городе	https://rus.err.ee/1608383204/narvskie-vrachi-rasskazali-o-problemah-s-vakcinaciej-v-gorode	27. 10. 202 1
Юферева-Скуратовски: если начать премировать за вакцинацию, то это вызовет у людей подозрение	https://rus.err.ee/1608383918/jufereva-skuratovski-esli-nachat-premirovat-za-vakcinaciju-to-jeto-vyzovet-u-ljudej-podozrenie	27. 10. 202 1
Липатов: такое требование было бы проявлением дискриминации	https://stolitsa.ee/tema-dnya/lipatov-takoe-trebovanie-bylo-proyavleniem-diskriminacii	27. 10. 202 1

Кая Каллас: не ждите "Спутник V", болезнь придет к каждому, привейтесь сейчас	https://rus.err.ee/1608385010/kaja-kallas-ne-zhdite-sputnik-v-bolezn-pridet-k-kazhdomu-privejtes-sejchas	28. 10. 202 1
БОЛЬШАЯ АКЦИЯ ПРОТЕСТА } Родион Денисов: Давайте не упустим шанс остаться свободными!	https://rus.objektiiv.ee/bolshaya-akziya-protesta-rodion-denisov-davajte-ne-upustim-shans-ostatsya-svobodnymi/	29. 10. 202 1
БОЛЬШАЯ АКЦИЯ ПРОТЕСТА } Максим Рогальский: Злу надо противостоять, иначе – гибель!	https://rus.objektiiv.ee/bolshaya-akziya-protesta-maksim-rogalskij-zlu-nado-protivostoyat-inache-gibel/	30. 10. 202 1
В Ляэне-Харью прошедшие вакцинацию получат аптечные ваучеры на 10 евро	https://rus.err.ee/1608388955/v-ljajene-harju-proshedshie-vakcinaciju-poluchat-aptechnye-vauchery-na-10-evro	01. 11. 202 1
Врачи и ученые: коллективный иммунитет поможет нам быстрее справиться с кризисом и сберечь здоровье и жизнь	https://rus.delfi.ee/statja/95024405/vrachi-i-uchenye-kollektivnyy-immunitet-pomozhet-nam-bystree-spravitsya-s-krizisom-i-sberekh-zdorove-i-zhizn	02. 11. 202 1

ПРАВА ЧЕЛОВЕКА. Сергей Середенко: “Вирусы в неволе не размножаются?”	https://dokole.eu/сергей-середенко-вирусы-в-неволе-не-р/	02. 11. 202 1
С 4 ноября в Таллинне начинается регистрация на вакцинирование на дому	https://rus.err.ee/1608391085/s-4-nojabrja-v-tallinne-nachinaetsja-registracija-na-vakcinirovanie-na-domu	03. 11. 202 1
Директор школы: локальных локдаунов не избежать; вице-мэр: большинство школьников не привито	https://rus.postimees.ee/7329560/direktor-shkoly-lokalnyh-lokdaunov-ne-izbezhat-vice-mer-bolshinstvo-shkolnikov-ne-privito	03. 11. 202 1
Молодая, здоровая, привитая - и не могла вздохнуть: как меня свалил COVID-19	https://rus.postimees.ee/7377669/molodaya-zdorovaya-privitaya-i-ne-mogla-vzdohnut-kak-menya-svalil-covid-19	04. 11. 202 1
Семенов: вся ситуация с коронавирусом выглядит мутной	https://stolitsa.ee/tema-dnya/semenov-vsya-situaciya-s-koronavirusom-vyglyadit-mutnoy	04. 11. 202 1
"Народу важно": репортаж из Ида- Вирусской	https://rus.err.ee/1608394634/narodu-vazhno-reportazh-iz-ida-viruskoj-centralnoj-bolnicy	06. 11.

центральной больницы		202 1
ОТ РЕДАКЦИИ) Страшный выбор: кому жить, а кому умереть?	https://rus.postimees.ee/7378877/strashnyy-vybor-komu-zhit-a-komu-umeret	06. 11. 202 1
Коробейник критикует позицию Каи Каллас по фонду компенсаций ущерба от вакцинации	https://rus.err.ee/1608394655/korobejnik-kritikuet-poziciju-kai-kallas-po-fondu-kompensacij-uwerba-ot-vakcinacii	06. 11. 202 1
Доктор сказал в морг - значит, в морг!	https://rus.postimees.ee/7378983/doktor-skazal-v-morg-znachit-v-morg	07. 11. 202 1
МНЕНИЕ "Нет этого волка, ясно?!" Чем ситуация с коронавирусом в Эстонии напоминает сказку "Три поросенка"?	https://rus.delfi.ee/statja/95065671/mnenie-net-etogo-volka-yasno-chem-situaciya-s-koronavirusom-v-estonii-napominaet-skazku-tri-porosenka	08. 11. 202 1
Нельзя вакцинироваться от эгоизма, или Простой путь к Апокалипсису	https://rus.postimees.ee/7380186/nelzya-vakcinirovatsya-ot-egoizma-ili-prostoy-put-k-apokalipsisu	08. 11. 202 1

Станислав Калинин: “Спасёт ли нас вакцинация?”	https://dokole.eu/станислав-калинин-спасёт-ли-нас-вакци/	08. 11. 202 1
НАМ ПИШУТ } "Суд понятно, кому подчиняется!"	https://rus.objektiiv.ee/nam-pishut-sud-ponyatno-komu-podchinyaetsya/	11. 11. 202 1
«Ждали у двери почти час»: нарвитяне делятся личным опытом вакцинации	https://gazeta.ee/narva/zhdali-u-dveri-pochti-chas-narvityane-delyatsya-lichnym-opytom-vakcinacii/	12. 11. 202 1
ВИДЕО: Таллинн открывает всё новые возможности для вакцинации	https://stolitsa.ee/videonovosti-tallinna-tallinn/video-tallinn-otkryvaet-vsyo-novye-vozmozhnosti-dlya-vakcinacii	15. 11. 202 1
В Таллинне заболеваемость коронавирусом идет на спад	https://rus.err.ee/1608405992/v-tallinne-zabolevaemost-koronavirusom-idet-na-spad	17. 11. 202 1
«Вакцинация противопоказана, но справку не дают»: семейные врачи рассказали о реальных противопоказаниях	https://gazeta.ee/narva/vakcinacziya-protivopokazana-no-spravku-ne-dayut-semejnye-vrachi-rasskazali-o-realnyh-protivopokazaniyah/	19. 11. 202 1

Психолог: фонд компенсации может укрепить веру людей в вакцинацию	https://rus.err.ee/1608410417/psiholog-fond-kompensacii-mozhet-ukrepit-veru-ljudej-v-vakcinaciju	21. 11. 202 1
Юрист: Парламентская Ассамблея Совета Европы призывает не принуждать к вакцинации	https://rus.postimees.ee/7390160/yurist-parlamentskaya-assambleya-soveta-evropy-prizyvaet-ne-prinuzhdad-k-vakcinacii	21. 11. 202 1
Аграновская: страшные болезни победит только вакцинация	https://stolitsa.ee/tema-dnya/agranovskaya-strashnye-bolezni-pobedit-tolko-vakcinaciya	23. 11. 202 1
Скульская: поборол внутренний страх и сделала вакцину	https://stolitsa.ee/index.php/tema-dnya/skulsкая-poborola-vnutrenniy-strakh-i-sdelala-vakcinu	24. 11. 202 1
Лефбард: я вакцинировался по нескольким причинам	https://stolitsa.ee/tema-dnya/lefbard-ya-vakcinirovalsya-po-neskolkim-prichinam	24. 11. 202 1
Вестеринен: на наших страхах неплохо живут	https://stolitsa.ee/tema-dnya/vesterinen-na-nashikh-strakhakh-neplokhonazhivayutsya	24. 11. 202 1
Наталья Сааль: слава добрым докторам!	https://stolitsa.ee/tema-dnya/natalya-saal-slava-dobrym-doktoram	24. 11.

		202 1
Поверина: прививку я сделала при первой возможности	https://stolitsa.ee/mnenie-tema-dnya/poverina-privivku-ya-sdelala-pri-pervoy-vozmozhnosti	24. 11. 202 1
Сказка для взрослых: О вакцине, иммунитете и масках	https://tribuna.ee/public/polyakov-vaccination/	25. 11. 202 1
Думать вообще чертовски трудно	https://rus.postimees.ee/7396064/dumat-voobshche-chertovski-trudno	29. 11. 202 1
Борисов: надеюсь, вакцина будет защищать и от омикрона	https://stolitsa.ee/tema-dnya/borisov-nadeyus-vakcina-budet-zaschischat-i-ot-omikrona	01. 12. 202 1
Врач-инфекционист: не стоит пренебрегать бустерной дозой вакцины от COVID- 19	https://zdorovje.postimees.ee/7401809/vrach-infekcionist-ne-stoit-prenebregat-busternoy-dozoy-vakciny-ot-covid-19#_ga=2.92352730.673865576.1649616400-1932729065.1649616400	06. 12. 202 1
Левин: обязательная и принудительная — разные понятия	https://stolitsa.ee/tema-dnya/levin-obyazatel'naya-i-prinuditelnaya-raznye-ponyatiya	06. 12. 202 1

Баландин: люди не осознают необходимость вакцинации	https://stolitsa.ee/tema-dnya/balandin-lyudi-ne-osoznayut-neobkhodimost-vakcinacii	07. 12. 202 1
Семенов: помогать людям можно тогда, когда они на это согласны	https://stolitsa.ee/tema-dnya/semenov-pomogat-lyudyam-mozhno-togda-kogda-oni-na-eto-soglasny	07. 12. 202 1
Левин: с каждым новым штаммом вирус становится злее	https://stolitsa.ee/tema-dnya/levin-s-kazhdym-novym-shtammom-virus-stanovitsya-zlee	15. 12. 202 1
Борисов: по данным ученых, вакцинация достаточно безопасна	https://stolitsa.ee/tema-dnya/borisov-po-dannym-uchenykh-vakcinaciya-dostatochno-bezopasna	15. 12. 202 1
Фомкина: даже дети могут тяжело болеть коронавирусом	https://stolitsa.ee/mnenie-tema-dnya/fomkina-dazhe-deti-mogut-tyazhelo-bolet-koronavirusom	15. 12. 202 1
Тереп: считаю вакцину безопасной для детей	https://stolitsa.ee/tema-dnya/terep-schitayu-vakcinu-bezopasnoy-dlya-detey	15. 12. 202 1
Действительно ли вакцины бесполезны, если вирус мутирует?	https://rus.delfi.ee/statja/95448903/deystvitelno-li-vakciny-bespolezny-esli-virus-mutiruet	22. 12. 202 1

В Нарве началась вакцинация детей возрастом от 5 до 11 лет	https://gazeta.ee/spravochnaya/mestnye-novosti/v-narve-nachalas-vakczinacziya-detej-vozrastom-ot-5-do-11-let/	24. 12. 202 1
ФОТО } Новый пункт вакцинации произвел фурор, за бустерной дозой пришла сама Кая Каллас	https://rus.postimees.ee/7430554/novyy-punkt-vakcinacii-proizvel-furor-za-busternoy-dozoy-prishla-sama-kaya-kallas	14. 01. 202 2
Пандемия помогла пересмотреть свое отношение к прививкам	https://gazeta.ee/society/pandemiya-pomogla-peresmotret-svoe-otnoshenie-k-privivkam/	24. 01. 202 2
Адик Левин: нужна обязательная детская вакцинация	https://rus.postimees.ee/7437796/adik-levin-nuzhna-obyazatel'naya-detskaya-vakcinaciya	25. 01. 202 2
КОЛОНКА ОБОЗРЕВАТЕЛЯ } Родион Денисов: Народный трибунал должен рассмотреть каждое принятое во время пандемии решение	https://rus.objektiiv.ee/kolonka-obozrevatelya-rodion-denisov-narodnyj-tribunal-dolzhen-rassmotret-kazhdoe-prinyatoe-vo-vremya-pandemii-reshenie/	09. 02. 202 2
«Я немного боюсь»: в Нарве родители и дети опасаются	https://gazeta.ee/narva/ya-nemnogo-boyus-v-narve-roditeli-i-deti-opasayutsya-posledstvij-vakczinaczii/	17. 02.

последствий вакцинации		202 2
Доктор Попов считает необходимым прижать непривитых: надо было слушать, что говорили врачи и государство!	https://rus.objektiiv.ee/doktor-popov-schitaet-neobhodimym-prizhat-neprivityh-nado-bylo-slushat-cto-govorili-vrachi-i-gosudarstvo/	18. 02. 202 2
Невыученные уроки. Коронакризису в Эстонии исполняется два года	https://gorod.ee/2022/02/nevyuchennye-uroki-koronakrizisu-v-estonii-ispolnyaetsya-dva-goda/	20. 02. 202 2
Ирина Кудина: то, что мы все пережили, не должно повториться	https://stolitsa.ee/node/988493	25. 03. 202 2

Lisa 3. Kodeerimisjuhend

1. Märksõnad:

Вакцинация, вакцина, мнение, опыт, народ, опрос, русские, русскоязычные, русскоговорящие, читатель, семья, дети, коронавирус, страх, нежелание, несогласие, , воздержание, коронавирус.

2. Artikli link:

3. Meediakanal:

1. Rus.err.ee
2. Gorod.ee
3. Rus.postimees.ee
4. Rus.delfi.ee
5. Stolitsa.ee
6. Gazeta.ee
7. Vestnik.ee
8. Tribuna.ee
9. Rus.objektiiv.ee
10. Dokole.eu
11. Inforing.net

4. Venekeelse elanikkonna hoiakud ja tegevused seoses vaktsineerimisega on artiklis:

1. Põhiteema
2. Kõrvalteema

5. Kuupäev, aasta

6. Autor

1. ajakirjanik
2. teadlane
3. arst, meedik (sh õed)
4. teine meedia (tõlgitud või edastatud materjal)
5. muu

7. Info allikas

1. ajakirjanik
2. teadlane
3. riigiametnik
4. Kohaliku omavalitsuse esindaja
5. poliitik
6. arst, meedik (sh õed)
7. Tavakodanikud (lugejakiri, tänavaküsitlus, intervjuu vms)
8. muu

8. Artikli põhiteema

1. Hirmud ja usaldamatus vaktsineerimisega seos
2. Vastused lugejate küsimustele
3. Kogemused seos vaktsineerimisega
4. Vaktsineerimise kommunikatsioon
5. Vaktsineerimise korraldus
6. Inimeste vastused küsitluses
7. Arstide ja teadlaste selgitused vaktsiinide ja vaktsineerimise protsessi osas

9. Tegelased, kes saavad/ei saa ise sõna artiklis

	Peategelane, ise räägib	Peategelane, tema eest räägitakse	Kõrvaltegelane, ise räägib	Peategelane, tema eest räägitakse
9. eesti keelt kõnelevad, eestlased	9.1.	9.2.	9.3.	9.4.
10. vene keelt kõnelevad, venelased	10.1.	10.2.	10.3.	10.4.
11. Arst, meedik (sh õed; vene keelt kõnelev, venelane)	11.1	11.2	11.3	11.4
12. Arst, meedik (sh õed; eesti keelt kõnelev, eestlane)	12.1.	12.2.	12.3.	12.4.
13. Teadlane (vene keelt kõnelev, venelane)	13.1.	13.2.	13.3.	13.4.
14. Teadlane (eesti keelt kõnelev, eestlane)	14.1	14.2	14.3	14.4
15. Riigiametnik (eesti keelt kõnelev, eestlane)	15.1.	15.2.	15.3.	15.4.
16. Riigiametnik (vene keelt kõnelev, venelane)	16.1.	16.2.	16.3.	16.4.
17. Poliitik (eesti keelt kõnelev, eestlane)	17.1.	17.2.	17.3.	17.4.
18. Poliitik (vene keelt kõnelev, venelane)	18.1.	18.2.	18.3.	18.4.

19. Kohaliku omavalitsuse esindaja (eesti keelt kõnelev, eestlane)	19.1.	19.2.	19.3.	19.4.
20. Kohaliku omavalitsuse esindaja (vene keelt kõnelev, venelane)	20.1.	20.2.	20.3.	20.4.
21. Muu (vene keelt kõnelev, venelane)	21.1.	21.2.	21.3.	21.4.
22. Muu (eesti keelt kõnelev, eestlane)	22.1.	22.2.	22.3.	22.4.

10. Tavainimeste tsitaadid

Lisa 4. Intervjuukava

1. Kes moodustavad Teie väljaande auditooriumi?
 - Kas mõni sihtgrupp on selles auditooriumis Teile kuidagi eriliselt oluline? Kes? Miks?
2. Kuivõrd toimetuses pööratakse tähelepanu sellele, et sõna saaks erinevate rühmade esindajad?
3. Kuidas on auditooriumil kombeks meediasisu tagasisidestada?
4. Kuidas auditooriumit aruteludesse kaasate?
5. Kuidas Teie toimetuses kajastati vaktsineerimise teemat?
 - Kas ja millised olid erinevused teiste toimetustega?
6. Millised olid toimetuse eesmärgid vaktsineerimise teema kajastamisel?
 - Kes olid teie jaoks olulised infoallikad?
 - Kas teie toimetus sai mingeid juhiseid, materjale vaktsineerimisega seonduvalt?
 - Kas on olnud olukordi, kus teie toimetus on avaldanud valeandmeid (tahtlikult või kogemata)? Kuidas te selliseid olukordi lahendasite?
7. Millised sihtrühmi silmas pidasite ?
8. Kas ja kuidas te püüdsite luua sidet auditooriumiga?
9. Kuidas selgitati välja, millised vajadused on lugejatel?
 - Kuidas neid vajadusi püüti rahuldada?
10. Millist eesmärki jälgitasite küsitluste läbiviimisel?
11. Kuidas hindate auditooriumiga suhtlemise edukust selle aja jooksul?
 - Kas arvate, et teie auditoorium kandis vaid retsiipiendi rolli või ka kommunikaatori?
 - Milles see väljendus?

12. Unustagem nüüd, et te olete toimetaja. Teie kui teabetarbija, kas teie arvates vaktsineerimisteemalise teabe esitamine oli ülalt alla või alt üles?

13. Kuidas te arvate, kas vaktsineerimise kohta eesti keeles esitatud teave oli identne vene keeles antud teabega?

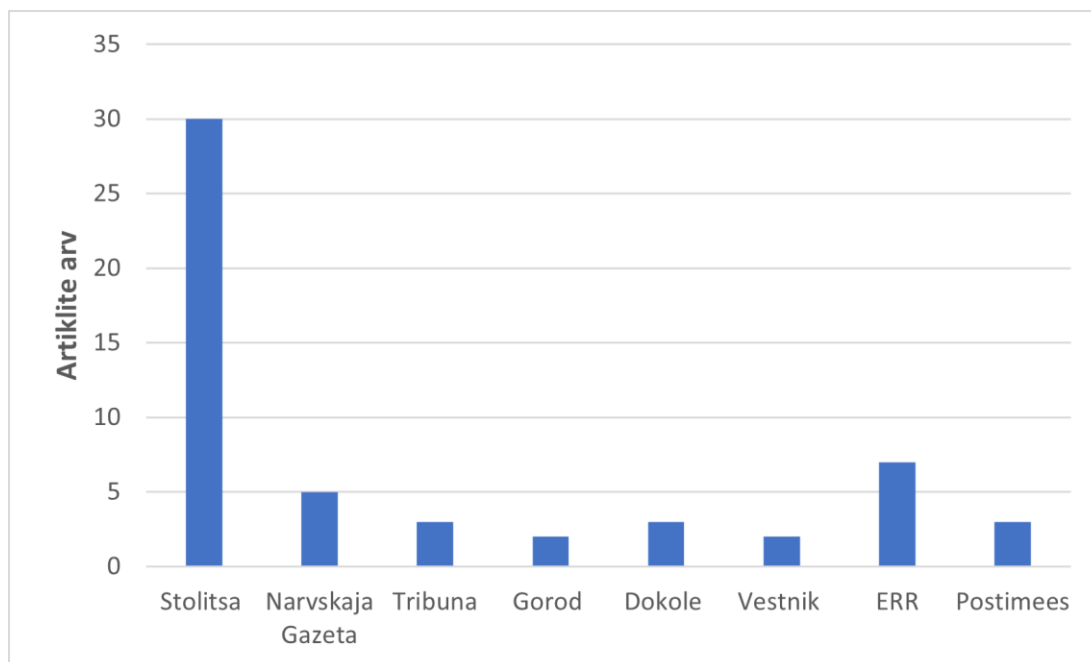
14. Teie portaalides oli palju statistilise materjaliga artikleid. Kuidas on lugejad need artiklid vastu võtnud?

- Kas olete saanud ka tagasisidet nendele?

15. Kuidas te arvate, kas Venemaa meedia kättesaadavus Eesti venekeelsele elanikkonnale oli vaktsineerimise ajal pigem negatiivne?

- Mille poolest?

Lisa 5. Artiklite arv, milles said sõna arstid ja meedikud (uudisteportaalide lõikes)

Lisa 6. Küsitlused (*vox populi*) venekeelse elanikkonnaga, mis olid avaldatud uudisteportaalides

	Aeg ja vastajate arv	Väljaanne	Vastajad	Koht	Teema
1. küsitlus	15.12.2020 9 inimest	Postimees	Vene keelt kõnelevad inimesed (eri vanuses)	Lasnamäe, Tallinn	vaktsineerimise kavatus või mitte kavatus ja põhjused
2. küsitlus	02.08.2021 8 inimest	Delfi	Vene keelt kõnelevad inimesed (eri vanuses)	Lasnamäe Centrum, Tallinn	Vaktsineerimise kavatus või mitte kavatus ja põhjused
3. küsitlus (+ intervjuu)	05.08.2021 4 inimest + KOV esindaja	Delfi	Vene keelt kõnelevad inimesed (eri vanuses); KOV esindaja (vene k.)	Pae park, Lasnamäe, Tallinn	Miks tulid vaktsineerima
4. küsitlus (+ intervjuu)	11.08.2021 10 inimest + medõde	Delfi	Vene keelt kõnelevad inimesed (eri vanuses); medõde (vene k.)	Maardu linn	„Kas olete vaktsineeritud?“ „Miks Maardu inimesed ei vaktsineeri?“
5. küsitlus	25.08.2021 20 õpilast	Postimees	Õpilased vene ja eesti koolidest	Tallinna koolid	„Kas olete vaktsineeritud?“, „Miks vaktsineerisite?“

6. küsitlus (+ intervjuu)	06.09.2021 8 inimest + KOV esindaja	Delfi	Vene keelt kõnelevad inimesed (eri vanuses); Maardu linna volikogu liige	Maardu linn	Põhjused, miks ei vaksineeri
--	--	-------	---	----------------	---------------------------------

Lisa 7. Tavakodanike kommentaarid sündmuskohalt erinevates uudisteportaalides

	Aeg	Väljaanne	Vastajad	Koht	Teema
1.Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	03.04.2021	Stolitsa	Vene ja eesti keelt kõnelevad tavakodanikud erivanuses; riigiametnik (eesti k.), KOV esindaja (vene k.)	Tondiraba, Lasnamäe, Tallinn	Põhjused, miks tulid vaktsineerima
2.Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	05.04.2021	Stolitsa	Vene ja eesti keelt kõnelevad tavakodanikud erivanuses; Tervisekeskuse juht (eesti k.)	Tondiraba, Lasnamäe, Tallinn	Põhjused, miks tulid vaktsineerima
3.Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	21.06.2021	ERR	Vene teatri töötajad	Kaja kultuurikeskus Mustamäel, Tallinn	Kuidas vaktsineerimine läks, miks tulid vaktsineerima
4.Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	21.06.2021	Stolitsa	Vene teatri näitlejad; haigla juhtivtöötaja (eesti k.)	Kaja kultuurikeskus Mustamäel, Tallinn	Mida tähendab vaktsineerimine nende jaoks ja miks tulid vaktsineerima
5.Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	29.06.2021	ERR	Vene keelt kõnelev arst, eesti keelt kõnelevad tavakodanikud	Ida-Virumaa keskhaigla	Miks on vaja lapsi vaktsineerida; miks tulid vaktsineerima

6.Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	17.07.2021	ERR	Vene ja eesti keelt kõnelevad tavakodanikud erivanuses; vene keelt kõnelev medõde	Keskurg, Tallinn	Miks tulid vaktsineerima, miks on nõus järjekorras seisma ja miks valivad teatud vaktsiini
7.Kommenteerimine sündmuskohalt	23.10.2021	Delfi	Vene ja eesti keelt kõnelevad tavakodanikud erivanuses; ajakirjanikud ja poliitikud	Vabaduse väljak, Tallinn	Põhjused, miks ei soovi vaktsineerida
8.Kommenteerimine sündmuskohalt	01.11.2021	ERR	Vene keelt kõnelevad tavakodanikud (eakad); KOV esindaja (eesti k., räägib vene keeles)	Paldiski linn	Arvamus vaktsineerimistempode tõhustamise meetodi osas
9.Kommenteerimine sündmuskohalt	06.11.2021	ERR	Vene keelt kõnelevad tavakodanikud (eakad); vene keelt kõnelevad medõde ja arst	Ida-Virumaa keskhaigla	Inimeste arvamused, kes sattusid haiglasse COVID-19 haiguse tõttu
10.Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	14.01.2022	Postimees	Vene ja eesti keelt kõnelevad tavakodanikud erivanuses; Confido keskuse juhtivtöötaja	Kristiine keskus, Tallinn	Põhjused, miks tulid vaktsineerima

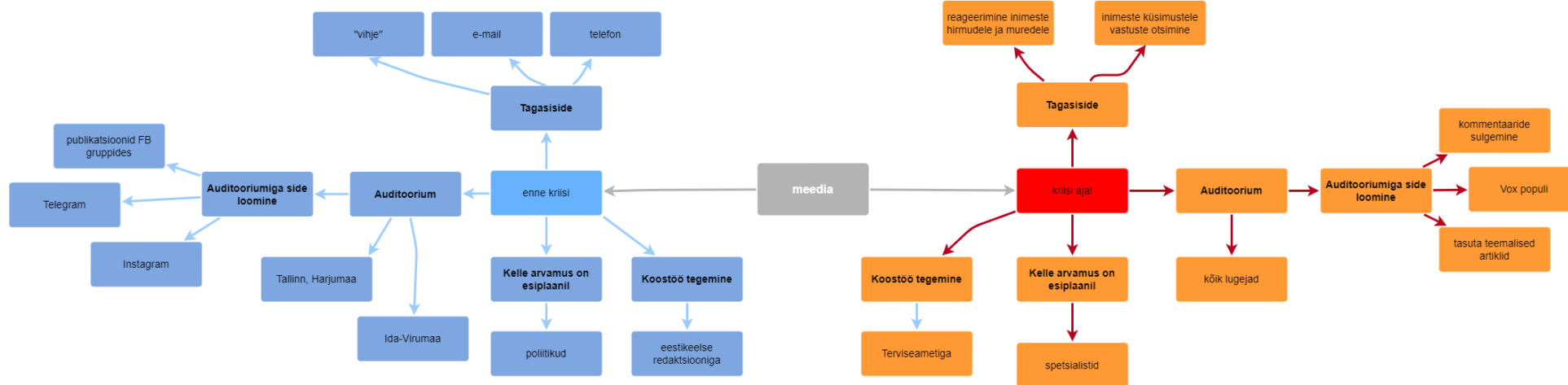
			(eesti k.), riigiametnik (eesti k.)		
11. Kommenteerimine sündmuskohalt (vaktsineerimispunkt)	17.02.2022	Narvskaja Gazeta	Vene keelt kõnelevad tavakodanikud erivanuses; vene keelt kõnelevad medõed	Narva haigla, Narva	suhtumine vaktsineerimisse

Lisa 8. Kõneleja roll artiklis ja selle esinemissagedus

Kõneleja roll	Artiklite arv	Kõneleja roll	Artiklite arv
eesti k. kõnelev, peategelane (ise räägib)	9	riigiametnik, vene k., peategelane (ise räägib)	3
vene k. kõnelev, peategelane (ise räägib)	20	riigiametnik, vene k., peategelane (tema eest räägitakse)	0
vene k. kõnelev, peategelane (tema eest räägitakse)	18	riigiametnik, vene k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0
vene k. kõnelev - kõrvaltegelane (ise räägib)	0	riigiametnik, vene k., kõrvaltegeleane (tema eest räägitakse)	0
vene k. kõnelev - kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	11	poliitik, eesti k., peategelane (ise räägib)	0
arst, meedik vene k., peategelane (ise räägib)	46	poliitik, eesti k., peategelane (tema eest räägitakse)	1
arst, meedik vene k., peategelane (tema eest räägitakse)	0	poliitik, eesti k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0
arst, meedik vene k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0	poliitik, eesti k., kõrvaltegeleane (tema eest räägitakse)	5
arst, meedik vene k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	1	poliitik, vene k., peategelane (ise räägib)	9
arst, meedik eesti k., peategelane (ise räägib)	3	poliitik, vene k., peategelane (tema eest räägitakse)	0
arst, meedik eesti k., peategelane (tema eest räägitakse)	0	poliitik, vene k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0
arst, meedik eesti k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0	poliitik, vene k., kõrvaltegeleane (tema eest räägitakse)	0
arst, meedik eesti k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	0	KOV esindaja, eesti k., peategelane (ise räägib)	2
teadlane, vene k., peategelane (ise räägib)	7	KOV esindaja, eesti k., peategelane (tema eest räägitakse)	0
teadlane, vene k., peategelane (tema eest räägitakse)	1	KOV esindaja, eesti k., kõrvaltegelane (ise räägib)	1
teadlane, vene k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0	KOV esindaja, eesti k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	0
teadlane, vene k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	0	KOV esindaja, vene k., peategelane (ise räägib)	15
teadlane, eesti k., peategelane (ise räägib)	3	KOV esindaja, vene k., peategelane (tema eest räägitakse)	1
teadlane, eesti k., peategelane (tema eest räägitakse)	1	KOV esindaja, vene k., kõrvaltegelane (ise räägib)	3
teadlane, eesti k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0	KOV esindaja, vene k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	1
teadlane, eesti k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	3	Teised, vene k., peategelane (ise räägib)	49
riigiametnik, eesti k., peategelane (ise räägib)	21	Teised, vene k., peategelane (tema eest räägitakse)	0
riigiametnik, eesti k., peategelane (tema eest räägitakse)	12	Teised, vene k., kõrvaltegelane (ise räägib)	0

riigiametnik, eesti k., kõrvaltegelane (ise räägib)	3	Teised, vene k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	0
riigiametnik, eesti k., kõrvaltegeleane (tema eest räägitakse)	13	Teised, eesti k., peategelane (ise räägib)	5
riigiametnik, vene k., peategelane (ise räägib)	3	Teised, eesti k., peategelane (tema eest räägitakse)	0
		Teised, eesti k., kõrvaltegelane (ise räägib)	1
		Teised, eesti k., kõrvaltegelane (tema eest räägitakse)	0

Lisa 9. Intervjuude järgne mõttekaart

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Tatjana Razguljajeva,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose: Eesti venekeelsete meediakanalite suhtlemine venekeelsete elanikega ja neile sõna andmine COVID-19 vaksineerimise teemal 2021-2022, mille juhendaja on Triin Vihalemm, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Tatjana Razguljajeva
21.05.2023